

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY GOMUNICE

powiat radomszczański - województwo łódzkie

Zamawiający:	 Gmina Gomunice Gmina Gomunice Urząd Gminy Gomunice ul. Armii Krajowej 30 97-545 Gomunice
Opracowanie:	PRACOWNIA URBANISTYCZNO-ARCHITEKTONICZNA MONDRA° design Łukasz Woźniak MONDRA® design URBANISTYKA ARCHITEKTURA ul. Długa 21, 95-030 Rzgów ul. prez. Gabriela Narutowicza 37 lok. 4D, 90-125 Łódź +48 (42) 630 01 59 +48 502 568 968 +48 502 594 688 NIP: 728 255 84 25 REGON: 100540236 info@mondradesign.pl lukasz.wozniak@mondradesign.pl www.mondradesign.pl
Etap planistyczny:	ETAP KONSULTACJE SPOŁECZNE w dniach 31 lipca do 27 sierpnia 2026 r
Miejsce i data opracowania:	Łódź, 22.06.2026 r.
Autor opracowania::	mgr gospodarki przestrzennej Alicja Woźniak

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	5
1.1.	STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PODSTAWA PRAWNA	5
1.2.	RAMOWY PRZEBIEG STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	6
1.3.	CEL I ZAKRES PROGNOZY	6
1.4.	ETAPY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	8
1.5.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ORAZ WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	8
2.	PLAN OGÓLNY GMINY JAKO DOKUMENT POTENCJALNIE ODDZIAŁYWUJĄCY NA ŚRODOWISKO	11
2.1.	GŁÓWNE CELE SPORZĄDZENIA I ZAWARTOŚĆ PROJEKTU	11
2.2.	POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	13
2.2.1.	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego	13
2.2.2.	Strategia rozwoju gminy	16
2.2.3.	Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	16
3.	CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, I STOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY ONE UWZGLĘDNIONE	18
3.1.	POLITYKA EKOLOGICZNA	18
3.2.	OCHRONA BIORÓŻNORODNOŚCI	21
3.3.	OCHRONA POWIETRZA	23
3.4.	PRZECIWDZIAŁANIE I ŁAGODZENIE ZMIAN KLIMATU	24
3.5.	OCHRONA WÓD I PRZECIWDZIAŁANIE SKUTKOM SUSZY	25
3.6.	GOSPODARKA ODPADAMI	26
4.	STAN ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI PROJEKTU	26
4.1.	POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	26
4.2.	CHARAKTERYSTYKA KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA	29
4.2.1.	Warunki klimatyczne	29
4.2.2.	Budowa geologiczna	29
4.2.3.	Gleby i warunki geologiczno-inżynierskie	31
4.2.4.	Miejsca lokalizacji złóż kopalin oraz działalność górnicza	32
4.2.5.	Wody powierzchniowe i podziemne	33
4.2.6.	Dziedzictwo kulturowe	35
4.3.	Identyfikacja podstawowych problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu	38
5.	POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	40

6.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAM NA TE ELEMENTY	41
6.1.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	41
6.2.	RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, FAUNA I FLORA	50
6.2.1.	Formy ochrony przyrody	50
6.2.2.	Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	53
6.2.3.	Przedmiot ochrony obszarów sieci Natura 2000 oraz integralność tych obszarów, powiązania przyrodnicze gminy	57
6.3.	WARUNKI ZDROWOTNE, BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	57
6.3.1.	Stan powietrza atmosferycznego i adaptacja do zmian klimatycznych	57
6.3.2.	Klimat akustyczny	61
6.3.3.	Oddziaływanie infrastruktury technicznej, zagrożenia poważnymi awariami przemysłowymi i ochrona sanitarna terenów	63
6.3.4.	Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	65
6.4.	WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE - JAKOŚĆ I BILANS WÓD	66
6.4.1.	Stan wód powierzchniowych	66
6.4.2.	Stan wód podziemnych	69
6.4.3.	GZWP i ich strefy ochronne	73
6.5.	POWIERZCHNIA ZIEMI I ZASOBY NATURALNE	75
6.5.1.	Powierzchnia ziemi i zasoby surowców naturalnych	75
6.5.2.	Zasoby gruntów rolnych i gruntów leśnych	76
6.6.	ZABYTKI I KRAJOBRAZ	77
7.	TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	80
8.	REKOMENDACJE DLA PROJEKTU	81
8.1.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE - MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ZNACZĄCO NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW	81
8.2.	METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	81
9.	STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	82
10.	ZAŁĄCZNIK - OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY	84

1. WPROWADZENIE

1.1. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO – PODSTAWA PRAWNA

Potrzeba kompleksowego podejścia do oceniania skutków środowiskowych jest jednoznacznie zapisana w przepisach prawnych. Bezpośrednią delegacją dla postępowania w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w prawodawstwie polskim stanowi art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1112, ze zm.), dalej ustawa ooś, dokonującej w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektyw Wspólnot Europejskich¹. Zgodnie z ww. ustawą przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt:

- 1) **planu ogólnego gminy** oraz planu zagospodarowania przestrzennego, **wyznaczającego ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko**, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 2) polityk, strategii, planu lub programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- 3) polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest również w przypadku wprowadzenia zmian do ww. dokumentów.

Strategiczna ocena oddziaływania zdefiniowana została w art. 3 ust. 1 pkt. 14 ustawy ooś jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu jest instrumentem służącym realizacji zasady integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi, przyczyniając się do jednoczesnej realizacji zasady zrównoważonego rozwoju oraz zasady kompleksowości. **Zasada integracji ochrony środowiska z politykami sektorowymi** zakłada, że wymagania ochrony środowiska będą uwzględniane we wszystkich działaniach i sferach aktywności władz publicznych przez zastosowanie właściwych procedur przy tworzeniu strategicznych

¹ W prawie Unii Europejskiej podstawę stanowi przede wszystkim dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE 2001 L 197/30)

dokumentów sektorowych. Kluczowym celem SOOŚ nie jest podniesienie rangi ochrony środowiska i zapewnienie jej prymatu nad innymi celami i interesami (gospodarczymi, społecznymi). Jej głównym zamierzeniem jest przede wszystkim przekształcenie procesów decyzyjnych, tak by względy środowiskowe były rozważane na równych prawach z innymi elementami. Kryterium skuteczności OOŚ jest stwierdzenie, czy na etapie procesu decyzyjnego względy ochrony środowiska były rzetelnie rozważane i czy zostały wzięte pod uwagę na równi z uwarunkowaniami ekonomicznymi i społecznymi.

1.2. RAMOWY PRZEBIEG STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Strategiczna ocena oddziaływania zdefiniowana została w art. 3 ust. 1 pkt. 14 ustawy ooś jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmuje ona następujące po sobie etapy:

- 1) Uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko:

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego Gminy Gomunice został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi (pismem znak: WOOŚ.411.473.2024.AJa.2 z dnia 13 listopada 2024 r.) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Radomsku (pismem znak: ZNS.90280.13.2024 z dnia 19 listopada 2024 r.).

- 2) Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, którą stanowi niniejszy dokument, który jest zgodny z art. 51 i art. 52 ustawy ooś oraz z uzgodnionym zakresem i stopniem szczegółowości z Regionalnym Dyrektorem ochrony Środowiska w Łodzi oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Radomsku.

- 3) Uzyskanie wymaganych opinii: projekt potencjalnie oddziaływający - POG Gomunice wraz z prognozą opiniowania i uzgodnień jest na etapie opiniowania i uzgodnień.

- 4) Zapewnienie udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

1.3. CEL I ZAKRES PROGNOZY

Głównym celem opracowania prognozy jest ustalenie potencjalnego znaczącego oddziaływania realizacji ocenianego dokumentu na środowisko, z uwzględnieniem możliwych do realizacji jego wariantów opracowania. Ponadto pełni ona funkcję materiału pomocniczego w publicznej dyskusji w kontekście mogących się pojawić uciążliwości dla mieszkańców gminy i innych użytkowników jej przestrzeni oraz zawiera informacje, które mogą być podstawą do podjęcia przez Radę Miejską ostatecznej decyzji o przyjęciu dokumentu. Zawartość niniejszej Prognozy została opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z ustawą ooś prognoza oddziaływania na środowisko:

1) zawiera:

- ✓ informację o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- ✓ informację o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- ✓ propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- ✓ informację o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- ✓ streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określa, analizuje i ocenia:

- ✓ istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- ✓ stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- ✓ istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ✓ cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- ✓ przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

- ✓ rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- ✓ biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.4. ETAPY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Schemat postępowania w ramach niniejszej prognozy, wskazuje kolejność poszczególnych działań, z uwzględnieniem elementów, które obligatoryjnie musi zawierać prognoza oddziaływania na środowisko. Działania te zostały podzielone na trzy główne etapy sporządzania prognozy: analizy, oceny i rozwiązań.

I. ETAP ANALIZY

Wybór i opis metod, które zostały zastosowane przy sporządzaniu prognozy	
Analiza projektowanego dokumentu planistycznego	
Określenie i analiza celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym – analiza spójności celów	Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska dla obszaru objętego ustaleniami dokumentu planistycznego
Identyfikacja i analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu	

II. ETAP OCENY

Określenie potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	
Określenie, analiza i ocena przewidywanego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 integralność tego obszaru	Określenie, analiza i ocena stanu środowiska dla obszarów objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem
Przedstawienie informacji o możliwym transgranicznym oddziaływaniu	

III. ETAP ROZWIĄZAŃ

Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru	Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektu
Zaproponowanie metod analizy skutków realizacji ustaleń projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	

1.5. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ORAZ WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Obecnie metodyka sporządzania prognoz w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie jest ściśle określona przepisami prawnymi. Zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o dostępie do informacji o środowisku, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* oraz zgodnie z praktyką ekspercką stosuje się kombinację metod jakościowych, ilościowych i przestrzennych.

Niniejsza prognoza została opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowana do zawartości i stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu. Podstawa przyjętej metodyki jest model przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oparty na brytyjskich doświadczeniach z oceną polityk (*policy appraisal*). Podstawą modelu jest wyznaczenie celów samego dokumentu i ocena ich realizacji, nie zaś bezpośredniego oddziaływania poszczególnych inwestycji na środowisko. Procedura kładzie większy nacisk na związek oceny z procesem decyzyjnym, którego sama ocena jest nieodłącznym elementem. Model ten stosowany jest najczęściej w ocenie polityk, strategii rozwoju, czyli dokumentów, które nie wskazują konkretnych przedsięwzięć tylko ramy i kierunki rozwoju takie jak strefy planistyczne planu ogólnego gminy. Plan ogólny gminy, wyznaczając strefy planistyczne w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy nie ustala przeznaczenie terenów (poziom miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego), ani konkretnych lokalizacji i zakresu inwestycji. Dla uszczegółowienia analiz uwzględniono elementy ocen oddziaływania na środowisko, którą stosuje się dla konkretnych przedsięwzięć w trakcie postępowania administracyjnego prowadzącego do wydania zgody na realizację przedsięwzięcia.

Kluczowym elementem prognozy jest ocena potencjalnego znaczącego oddziaływania na środowisko² realizacji ustaleń projektowanego dokumentu - planu ogólnego gminy. Podstawową wykorzystaną techniką w niniejszej ocenie skutków środowiskowych była tzw. macierz skutków środowiskowych, stanowiąca wnioski z przeprowadzonych analiz potencjalnych oddziaływań. Odniesiono się do poszczególnych komponentów środowiska (oraz jego właściwości), uwzględniając elementy środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego (w tym wpływ na ludzi i ich zdrowie oraz na dobra materialne i zabytki). Prognozowane oddziaływania wg przyjętych metod przedstawiono w liście kontrolnej w ujęciu macierzowym w tzw. macierzy skutków środowiskowych. Wyniki analizy zawarte w macierzy skutków środowiskowych zostały opatrzone komentarzem w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska i jego właściwości, w celu określenia możliwych oddziaływań skutków realizacji ustaleń dokumentu. W celu uwzględnienia powiązań pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska - pogrupowano je w następujące działy tematyczne:

1. Różnorodność biologiczna, fauna i flora
2. Warunki zdrowotne, bezpieczeństwo ludności i jej mienia
3. Wody powierzchniowe i podziemne
4. Powierzchnia ziemi i zasoby naturalne
5. Zabytki i krajobraz

Grupy komponentów środowiska i ich właściwości, między którymi zachodzą podstawowe relacje w środowisku i krajobrazie podsumowano ustaleniami dotyczącymi oddziaływań skumulowanych

² znaczące oddziaływanie definiowane wg przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie wraz z aktami wykonawczymi

natomiast relacje danego oddziaływania z wybranym komponentem uwzględniono w analizach poszczególnych grup komponentów i ich właściwości. W ocenie zostały uwzględnione rodzaje oddziaływania, w podziale na ich charakter (pozytywne, negatywne), relacje danego oddziaływania z elementem podlegającym oddziaływaniu (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane) oraz horyzont czasowy oddziaływania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe). W celu ustalenia charakteru oddziaływania - pozytywne i negatywne - przyjęto, że oddziaływanie pozytywne stanowi oddziaływanie powodujące poprawę w odniesieniu do zdiagnozowanego stanu środowiska; oddziaływanie negatywne stanowi oddziaływanie powodujące niekorzystną (z punktu widzenia celów ochrony środowiska) zmianę w odniesieniu do zdiagnozowanego stanu środowiska.

W analizie stwarzanych przez projekt planu ogólnego gminy - ram dla przedsięwzięć - uwzględniono tzw. prognozowanie przez analogię, opierające się na założeniu, że podobne przedsięwzięcia będą miały podobne oddziaływania. Metodę tą stosuje się wtedy, gdy nie ma pełnego teoretycznego modelu oddziaływania, ale można je porównać do już zrealizowanych i w ten sposób ocenić potencjalne oddziaływania. Narzędziem wykorzystywanym w prognozie, zarówno w części dotyczącej diagnozy jak i w części dotyczącej prognozowania, było również tzw. „brzytwa Ockhama” - zasada ekonomii myślenia. Przy diagnozie stanu istniejącego jak i na etapie prognostycznym starano się nie diagnozować, analizować elementów poza zakresem analizowanego dokumentu, dostosowano etapy analizy do skali analizowanego dokumentu i jego faktycznego wpływu na poszczególne komponenty środowiska. W planowaniu przestrzennym - wraz ze skalą opracowania - zmienia się jego szczegółowość, a więc część komponentów środowiska można opisać i przeanalizować dopiero na bardziej szczegółowym poziomie (planu miejscowego, realizacji konkretnej inwestycji). Oddziaływania ustaleń POG w dużym zakresie będą możliwe na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - ustalających konkretne przeznaczenie terenów. Dostosowano zakres prognozowania do charakteru analizowanego dokumentu (strefy planistyczne) oraz jego skutków prawnych (akt planowania przestrzennego, który ustala strefy funkcjonalne a nie przeznaczenie poszczególnych terenów). Pominęto również aspekty związane z analizą oddziaływania wpływu etapu realizacji inwestycji tj. oddziaływań krótkoterminowych o chwilowej sile oddziaływania, jako zagadnienie dotyczące ocen oddziaływania na środowisko konkretnych inwestycji (poziom budowlany a nie planistyczny ogólny). W ten sposób skupiono się na faktycznych oddziaływaniach w skali planu ogólnego gminy, w odniesieniu do katalogu zamkniętego uwarunkowań rozwoju przestrzennego i uwzględnieniu konkretnej metodyki sporządzenia tego aktu planowania przestrzennego. Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń aktu planowania przestrzennego, jakim jest plan ogólny gminy, ze względu na charakter dokumentu ma z założenia charakter w pewnym zakresie subiektywny. Profile funkcjonalne stref planistycznych mogą generować korzystne skutki środowiskowe jak i oddziaływania niekorzystne, co możliwe jest do określenia dopiero na etapie sprecyzowania ustaleń w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, jak i na etapie budowlanym. Oddziaływania wtórne ustaleń planu ogólnego w ogromnej skali będą zależne od ustaleń zarówno planowania miejscowego jak i polityk sektorowych, związanych w szczególności z ochroną środowiska. Znacząca część ustaleń planów ogólnych gmin wynika z ustawowo zdefiniowanych możliwości planistycznych, zasad wynikających z trybu sporządzania dokumentu. Powyższe wpływa na małą elastyczność ustaleń planistycznych, w stosunku

do tych, które wynikają z dokonanych czynności, a co za tym idzie wpływu prognozy na ostateczny kształt struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

W prognozie wykorzystano metody opisowe, analizy dokumentów źródłowych, w celu oceny zgodności dokumentu z powiązanymi dokumentami a także metody porównawcze jak i analizy przestrzenne GIS, metody tabelaryczne przedstawiania i analizy danych oraz metody diagramów w formie rycin, sporządzonych z wykorzystaniem baz danych przestrzennych w środowisku GIS, uzupełniających graficznie ustalenia prognozy oddziaływania na środowisko i stanowiących jej część graficzną. W celu określenia potencjalnych skutków środowiskowych wykorzystano również analizę trendów środowiskowych, metodę macierzową oraz ocenę ekspercką, uwzględniającą rodzaje oddziaływań m.in. bezpośrednich, pośrednich, wtórnych i skumulowanych a także krótkoterminowych lub długoterminowych a także stałych i chwilowych.

ETAP I – ANALIZA

2. PLAN OGÓLNY GMINY JAKO DOKUMENT POTENCJALNIE ODDZIAŁYWUJĄCY NA ŚRODOWISKO

2.1. GŁÓWNE CELE SPORZĄDZENIA I ZAWARTOŚĆ PROJEKTU

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Planu ogólnego gminy Gomunice, sporządzonego zgodnie z **nr IV/29/24 Rady Gminy Gomunice z dnia 18 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Gomunice**. Plan ogólny gminy stanowi obowiązkowy akt planowania przestrzennego, sporządzany w granicach administracyjnych gminy. Jego sporządzenie jest obowiązkiem samorządu lokalnego w zakresie realizacji zadań własnych, związanych ze sprawami ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej (art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym). Podstawą prawną sporządzenia planu ogólnego gminy są przepisy ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Plan ogólny gminy uwzględnia się przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w tym zintegrowanych planów inwestycyjnych i miejscowych planów rewitalizacji oraz stanowi podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Plan ogólny gminy Gomunice został sporządzony dla całego obszaru administracyjnego gminy. W granicach gminy nie znajdują się obszary wyłączone z opracowania. Granice administracyjne, stanowiące granicę aktu planowania przestrzennego - pozyskano z Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego - Starostwo Powiatowe w Radomsku.

Zgodnie z art. 13a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planie ogólnym określa się strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Obszar objęty planem ogólnym dzieli się w sposób rozłączny na strefy planistyczne, określone katalogiem zamkniętym stref planistycznych, wskazanym w *art. 13c ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Dla każdej ze stref ustala się tzw. profil funkcjonalny (podstawowy i dodatkowy) oraz wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenu, stanowiące gminne standardy urbanistyczne. Profile funkcjonalne (podstawowe i uzupełniające) są bezpośrednio powiązane z klasami przeznaczenia terenu, ustalonymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Obszar planu ogólnego gminy dzieli się w sposób rozłączny na strefy planistyczne. W wyniku tego podziału dopuszcza się wyznaczenie następujących stref planistycznych (katalog zamknięty 13 rodzajów stref planistycznych):

Tab. 1. POG - katalog zamknięty stref planistycznych

Lp.	Symbol	Nazwa strefy planistycznej
1	SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną
2	SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
3	SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
4	SU	strefa usługowa
5	SH	strefa handlu wielkopowierzchniowego
6	SP	strefa gospodarcza
7	SR	strefa produkcji rolniczej
8	SI	strefa infrastrukturalna
9	SN	strefa zieleni i rekreacji
10	SC	strefa cmentarzy
11	SG	strefa górnictwa
12	SO	strefa otwarta
13	SK	strefa komunikacyjna

Źródło: *opracowanie własne na podstawie rozporządzenia wykonawczego do projektu planu ogólnego gminy.*

Fakultatywnie, w planie ogólnym gminy można określić:

- obszary uzupełnienia zabudowy - dla obszarów nie objętych ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jako podstawa prawna decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu);
- obszar zabudowy śródmiejskiej - zależnie od uwarunkowań rozwoju przestrzennego;
- oraz gminne standardy dostępności infrastruktury społecznej, zapewniające dostęp, w szczególności do: szkoły podstawowej oraz obszarów zieleni publicznej.

Plan ogólny gminy Gomunice został sporządzony w formie danych przestrzennych, zgodnie z art. 67a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (format *.gml). Zbiór danych przestrzennych POG Gomunice sporządzony w państwowym systemie odniesień przestrzennych, obejmuje:

- *lokalizację przestrzenną obszaru objętego aktem planowania przestrzennego w postaci wektorowej, zgodną przebiegiem granicy administracyjnej gminy Gomunice, udostępnionej przez Starostę Radomszczańskiego z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (EGiB);*
- katalog stref planistycznych, obejmujący lokalizacje stref planistycznych w formie wektorowej wraz z ich atrybutami - profilem podstawowym, profilem uzupełniającym, gminnymi standardami urbanistycznymi;
- lokalizację przestrzenną obszarów uzupełnienia zabudowy, wyznaczonych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczenia obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy.

Plan ogólny gminy Gomunice został sporządzony wraz z uzasadnieniem, obejmującym część tekstową i część graficzną. Na część graficzną składają się następujące załączniki:

Rys. 1. Wizualizacja danych przestrzennych POG Gomunice

Rys. 2. Uwarunkowania rozwoju przestrzennego - środowisko przyrodnicze i środowisko kulturowe

Rys. 3. Uwarunkowania rozwoju przestrzennego - rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, komunikacyjnej i technicznej

2.2. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Plan ogólny gminy jako akt planowania przestrzennego musi uwzględniać ustalenia dokumentów planistycznych wyższych szczebli - w szczególności poziomu krajowego i wojewódzkiego (inwestycje celu publicznego) a także poziomu powiatowego oraz dokumentów lokalnych, ustalających wytyczne do struktury funkcjonalno-przestrzennej (polityka przestrzenna).

2.2.1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego

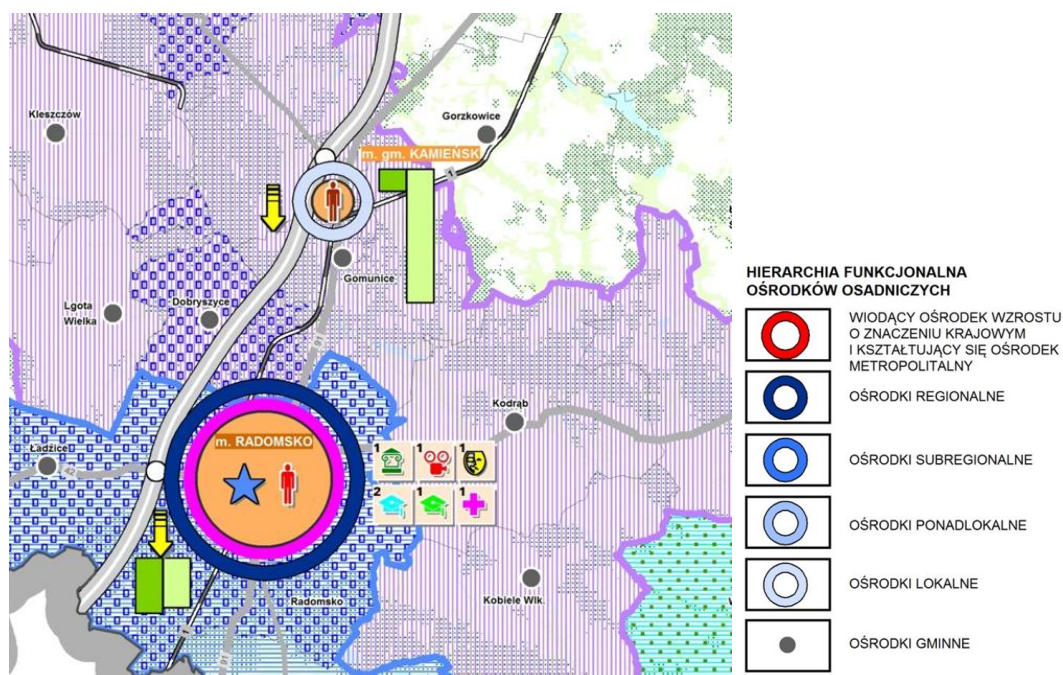
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego został przyjęty wraz z planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi uchwałą *nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.* (Dz. U. Woj. Łódzkiego z 2023 r. poz. 1688). Plan zagospodarowania przestrzennego województwa (Tom 1 opracowania) określa 9 stref działań, dla których wyznacza cele szczegółowe oraz kierunki rozwoju przestrzennego. Wizja rozwoju województwa 2030+ została sformułowana w następujący sposób: region spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i Europy, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoka jakością życia.

Obszary funkcjonalne województwa łódzkiego

Województwo łódzkie na podstawie wytycznych Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju – KPZK 2030³ wyznaczyło tzw. „obszary funkcjonalne” - ponadregionalne (obligatoryjne) oraz regionalne (fakultatywne). W obszarze województwa zgodnie z Planem zagospodarowania województwa łódzkiego wyznaczono 1 obszar funkcjonalny o znaczeniu ponadregionalnym (Miejski obszar funkcjonalny Łodzi) oraz 20 obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym (Miejskie obszary funkcjonalne miast powiatowych) oraz wskazano na 8 obszarów funkcyjnych składających się na wyspecjalizowane obszary funkcjonalne.

Gmina Gomunice znajduje się w **Bełchatowsko-Szczercowskim Górniczo-Energetycznym Obszarze Funkcjonalnym**. Obszar ten charakteryzuje się prowadzeniem gospodarki surowcowej opartej na bogatych zasobach węgla brunatnego i produkcji energii elektrycznej oraz ciepła. Głównym ośrodkiem jest Bełchatów. Specjalizacja Zagłębia w produkcji energii konwencjonalnej wiąże się ze zmianami środowiska. Działalność kopalni spowodowała zmiany ukształtowania powierzchni ziemi oraz deficyt wód powierzchniowych, co pogorszyło warunki dla rozwoju rolnictwa. Degradacja środowiska jest stopniowo niwelowana w procesie odbudowy ekosystemu poprzez zalesianie terenu, które służy również zmniejszeniu emisji do atmosfery zanieczyszczeń gazowych i pyłowych związanych z funkcjonowaniem elektrowni. Gmina Gomunice nie stanowi obszaru produkcji w regionie tylko jest odbiorcą oddziaływań prowadzonej gospodarki w gminach obszaru funkcjonalnego. W odniesieniu do hierarchii jednostek osadniczych - jest położona między ośrodkiem regionalnym - miasto Radomsko a ośrodkiem lokalnym - miasto Kamieńsk, w bliskiej odległości od ośrodka wiodącego w ramach obszaru funkcjonalnego - miastem Bełchatów.

³ *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, przyjęta uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, uchylona przepisami ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw*

Ryc. 1. Hierarchia ośrodków osadniczych województwa łódzkiego

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego 2030+

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością - uwzględnione w obowiązującym planie zagospodarowania województwa

Plan ogólny gminy powinien uwzględniać inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością - uwzględnione w obowiązującym **Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, przyjętym Uchwałą nr LV/679/18 Sejmiku Województwa łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.** Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego wskazuje 2 zadania, stanowiące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, do realizacji w obszarze gminy Gomunice (zgodnie z poniższą tabelą).

Tab. 2. Wykaz inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym przewidziane do realizacji w obszarze gminy Gomunice wg Planu zagospodarowania przestrzennego województwa

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Cele, kierunki działań, działania			Dokumenty
		Cel szczegó- łowy	Kierunek działań	Działanie	
KOMUNIKACJA					
12	Budowa autostrady A1 koniec obwod- nicy Częstochowy – Tuszyn (zrealizowany)	II	II.1	II.1.1	SOR, POIŚ, KPZK, KT, PBDK
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA					
93	Dostosowanie systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków komunalnych do wymogów dyrektywy Rady	III	III.6	III.6.1	POIŚ, KPOŚK

91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych w Gomunicach				
---	--	--	--	--

Oznaczenia skrótów:

SOR- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

KPZK- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

KT- Kontrakt Terytorialny dla Województwa Łódzkiego

POliŚ - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

KROŚK - Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, Tom III, uchwała nr LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.

Sposób uwzględnienia w projektowanym dokumencie:

Plan ogólny gminy Gomunice uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne, związane z lokalizacją w regionalnej sieci osadniczej. Autostrada A1 stanowi zrealizowaną inwestycję celu publicznego. W ramach ustaleń POG została objęta strefą komunikacyjną (SK). Wzdłuż autostrady nie ustanowiono obszarów ograniczeń, które by wymagały uwzględnienia w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy poziomu planu ogólnego. Istniejąca oczyszczalnia ścieków, zlokalizowana w obrębie Słostowice, została objęta strefą infrastrukturalną (SI). Jej modernizacja stanowi zadanie do zrealizowania poza ustaleniami POG. Plan ogólny gminy Gomunice zachowuje zgodność z polityką przestrzenną województwa łódzkiego, w tym w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

2.2.2. Strategia rozwoju gminy

Zgodnie z art. 13b pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności - politykę przestrzenną, ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Obowiązek posiadania aktualnej Strategii rozwoju gminy, zawierającej politykę przestrzenną gminy, wchodzi w życie z dniem 1.07.2025 r. - nie obowiązuje dla pierwszej edycji planu ogólnego. Gmina Gomunice posiada dokument **Strategii rozwoju gminy Gomunice na lata 2023 - 2032**, przyjęty uchwałą nr LIX/343/22 z dnia 22 grudnia 2022 r.

Strategia rozwoju została opracowana na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia rozwoju. W swoich ustaleń uwzględniła wytyczne dotyczące modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, oparty o ustalenia dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gomunice, przyjętego Uchwałą nr /269/2018 Rady Gminy Gomunice z dnia 18 czerwca 2018 r.

Wizja rozwoju gminy Gomunice 2032: *Gmina współtworzona przez społeczność lokalną, która aktywnie i merytorycznie włącza się w kształtowanie jej rozwoju. Gmina ma być miejscem atrakcyjnym i przyjaznym do życia, pracy, nauki, prowadzenia biznesu dla mieszkańców, inwestorów, przedsiębiorców. Gmina efektywnie korzysta z funduszy krajowych, unijnych, co przyczynia się do poprawy warunków życia oraz infrastruktury technicznej.*

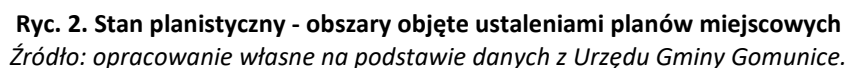
2.2.3. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

W granicach administracyjnych gminy Gomunice obowiązuje łącznie 5 miejscowy planów zagospodarowania, w tym 1 sporządzony jeszcze na podstawie *ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym* oraz 4 plany miejscowe, sporządzonych w oparciu o przepisy obecnie obowiązującej *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zgodnie z poniższym wykazem:

1. Uchwała Nr XXVII/149/97 z dnia 27 listopada 1997 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego fragment sołectwa Gomunice, Słostowice, Kolonia Borowiecko
2. Uchwała Nr V/24/2007 z dnia 27 marca 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego trasy gazociągu wysokoprężnego
3. Uchwała Nr XXXVII/251/2014 z 15 października 2014 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego fragment sołectwa Piaszczyce w gminie Gomunice
4. Uchwała Nr XVI/96/2016 z 29 stycznia 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego fragment obszaru sołectwa Kletnia
5. Uchwała Nr XIII/81/25 z dnia 20 maja 2025 r w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego fragment sołectwa Piaszczyce w gminie Gomunice

Obszar objęty planami miejscowymi łącznie wynosi niecałe 80 ha (pokrycie planistyczne na poziomie 1,23%). W związku z powyższym na pozostałym terenie gminy wydawane są decyzje administracyjne o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu. **Powyższe dało podstawę do wyznaczenia obszaru fakultatywnego w strukturze planu ogólnego gminy - obszarów uzupełnień zabudowy (OUZ).**

Z postanowień TFUE wynikają podstawowe zasady prowadzenia polityki ochrony środowiska. Nie mają one charakteru norm prawnych wiążących jednak tworzą ważne wytyczne przy tworzeniu aktów prawnych z omawianej dziedziny. Są to:

1. zasada wysokiego poziomu ochrony,
2. zasada ostrożności (przezorności),
3. zasada działania zapobiegawczego (prewencji),
4. zasada naprawiania szkód u źródła,
5. zasada „zanieczyszczający płaci”.

W kreowaniu polityki ochrony środowiska szczególną rolę odgrywają programy działania w ochronie środowiska. Obecnie obowiązuje siódmy program działań „**Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety**”, przyjęty decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/EU w sprawie ogólnego unijnego programu działań do 2020 r. Decyzja zobowiązuje instytucje Unii i państwa członkowie do podejmowania działań służących osiągnięciu celów priorytetowych, a wszelkie organy publiczne do współpracy z przedsiębiorstwami, partnerami społecznymi, społeczeństwem europejskim i obywatelami w realizacji programu.

Cele priorytetowe Siódmego Programu to:

1. Ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii.
2. Przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną.
3. Ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrobytu.
4. Maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu.
5. Zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast.
6. Lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

Siódmy program zawiera wizję na 2050 r., w którym to roku obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, różnorodność biologiczna jest przywracana, a niskoemisyjny wzrost – oddzielony od zużycia zasobów – wyznacza drogę rozwoju globalnego.

Obecnie obowiązująca, Polityka Ekologicznej Państwa 2030 zakłada następujący cel główny: **Rzeczny potencjał środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców**. Za cele szczegółowe uznano:

- środowisko i zdrowie (poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego),
- środowisko i gospodarka (zrównoważone gospodarowanie zasobami środowisk),
- środowisko i klimat (łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych).

Ponadto określono cele horyzontalne:

- środowisko i edukacja (rozwijanie kompetencji: wiedzy, umiejętności i postaw, ekologicznych społeczeństwa),
- środowisko i administracja (poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska).

Polityka Ekologiczna Państwa wskazała również najważniejsze trendy w obszarze środowiska:

- przybierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi,
- zwiększająca się konkurencja o zasoby,
- rosnąca presja na ekosystemy,
- nasilające się skutki zmian klimatu,
- wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska.

Dla poszczególnych celów określono kierunki interwencji, które zawarto w tabeli poniżej.

Tab. 3. Kierunki interwencji według celów Polityki Ekologicznej Państwa 2030

Cele szczegółowe	Kierunki interwencji
Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym
	zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa
	i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód
	Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza
	lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania
	Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb
	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie
	bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego
Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	i ochrony radiologicznej
	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego
	i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różno-
	rodności biologicznej i krajobrazu
	Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej
	gospodarki leśnej
	Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki
	o obiegu zamkniętym
	Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie
	i wdrożenie polityki surowcowej państwa
Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych	Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie
	najlepszych dostępnych technik BAT
Cele horyzontalne	Przeciwdziałanie zmianom klimatu
	Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji	Kierunki interwencji
	Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji

Cele szczegółowe	Kierunki interwencji
(wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa	
Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska	Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania

Źródło: *Polityka Ekologiczna Państwa 2030.*

W zakresie działań operacyjnych ważnym dokumentem jest Strategia Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2021-2024 r., która określa następujące cele strategiczne (priorytety działania):

1. Realizacja celów środowiskowych w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków zagranicznych w zakresie priorytetów obsługiwanych przez Narodowy Fundusz;
2. Efektywne i skuteczne angażowanie zasobów Narodowego Funduszu dla realizacji celów i priorytetów środowiskowych;
3. Rozwój organizacyjny skoncentrowany na utrzymaniu wiodącej roli Narodowego Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska.

3.2. OCHRONA BIORÓŻNORODNOŚCI

Podstawą unijnej polityki ochrony przyrody są dwa akty prawne: dyrektywa 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków (tzw. dyrektywa ptasia) oraz dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa siedliskowa).

Ochrona różnorodności biologicznej jest warunkiem stabilnego funkcjonowania ekosystemów, decyduje o większej ich odporności na niekorzystne czynniki zewnętrzne. Założenie to było podstawą uznania ochrony bioróżnorodności biologicznej za jeden z celów unijnej polityki ochrony środowiska. Jest obecnie jednym z priorytetów głównego nurtu polityki unijnej. Głównym dokumentem w zakresie ochrony bioróżnorodności biologicznej jest „**Strategia zrównoważonego rozwoju UE**”, przyjęta w 2001 r. na szczycie przywódców państw Unii w Göteborgu, stanowiąca dokument uzupełniający zaakceptowanej rok wcześniej strategii lisbońskiej. Różnorodność biologiczna jest integralnym elementem wielu dziedzin objętych prawodawstwem unijnym. Cele z nią związane realizują nie tylko uregulowania z zakresu ochrony środowiska, ale także regulacje prawne dotyczące unijnych polityk sektorowych. W coraz szerszym zakresie potrzeby zachowania bioróżnorodności uwzględniane są we wspólnej polityce rolnej i polityce rozwoju obszarów wiejskich. Ich zaspokojeniu służą m.in. programy i płatności rolno-środowiskowe oraz rozwój rolnictwa ekologicznego.

Obecnie Unijna **strategia na rzecz bioróżnorodności na okres do 2030 r.**, wskazuje cele w zakresie:

1. Ochrony przyrody:

- Objęcie co najmniej 30 % unijnych obszarów lądowych i 30 % unijnych obszarów morskich ochroną prawną i wprowadzenie korytarzy ekologicznych w ramach realnej transeuropejskiej sieci Natura.
- Ścisła ochrona co najmniej 1/3 unijnych obszarów chronionych, w tym wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów.
- Skuteczne zarządzanie wszystkimi obszarami chronionymi, określenie jasnych celów i środków ochrony oraz ich odpowiednie monitorowanie.

2. Unijnego planu odbudowy zasobów przyrodniczych:

- Zaproponowanie w 2021 r. prawnie wiążących celów UE w zakresie odbudowy zasobów przyrodniczych, które to cele będą objęte oceną skutków. Przywrócenie do 2030 r. istotnych obszarów zdegradowanych i bogatych w węgiel ekosystemów; nie pogorszenie się tendencji w zakresie ochrony lub stanu siedlisk i gatunków; oraz osiągnięcie przez co najmniej 30 % z nich właściwego stanu ochrony lub wykazywanie co najmniej pozytywnej tendencji.
- Odwrócenie spadku liczebności owadów zapylających.
- Ograniczenie o 50 % stosowania pestycydów chemicznych i związanego z tym ryzyka oraz ograniczenie o 50 % stosowania bardziej niebezpiecznych pestycydów.
- Obecność elementów krajobrazu o wysokiej różnorodności na co najmniej 10 % użytków rolnych.
- Objęcie co najmniej 25 % gruntów rolnych rolnictwem ekologicznym i uzyskanie znacznie wyższego poziomu stosowania praktyk agroekologicznych.
- Zasadzenie w UE trzech mld nowych drzew, z pełnym poszanowaniem zasad ekologicznych.
- Osiągnięcie znacznego postępu w rekultywacji miejsc z zanieczyszczoną glebą.
- Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu.
- Ograniczenie o 50 % liczby gatunków z czerwonej księgi, dla których zagrożenie stanowią inwazyjne gatunki obce.
- Ograniczenie o 50 % utraty składników odżywczych, co doprowadzi do ograniczenia stosowania nawozów o co najmniej 20 %.
- Ambitny plan zazieleniania obszarów miejskich dla miast z co najmniej 20 000 mieszkańców.
- Niestosowanie żadnych pestycydów chemicznych na obszarach wrażliwych, takich jak miejskie obszary zielone w UE.
- Znaczne ograniczenie negatywnego wpływu działalności poławowej i wydobywczej na wrażliwe gatunki i siedliska, w tym na siedliska dna morskiego, w celu osiągnięcia dobrego stanu środowiska.
- Wyeliminowanie przyłowu lub jego ograniczenie do poziomu umożliwiającego odbudowę i zachowanie gatunków.

Głównym dokumentem określającym cele polityki państwa w zakresie ochrony bioróżnorodności w Polsce jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020” (program na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 r. jest w trakcie opracowania).

Cel nadrzędny: Poprawa stanu różnorodności biologicznej i powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

Cele strategiczne:

- A. Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączeniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej.
- B. Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej.
- C. Zachowanie i przywrócenie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk.
- D. Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi.
- E. Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług.
- F. Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych.
- G. Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych.
- H. Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej.

Zakres spójności: Cele polityki ekologicznej stanowią cele kierunkowe w zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska, ich przełożenie następuje przede wszystkim na dokumenty strategiczne - krajowe i regionalne, z którymi badana jest zgodność dokumentów planistycznych - przyjmuje się, że zachowują zgodność z polityką ekologiczną kraju. Odnośnie celów ochrony bioróżnorodności zostały one przeanalizowane w zakresie analizy przewidywanych znaczących oddziaływań projektowanego dokumentu na formy ochrony przyrody i ochrony bioróżnorodności. Ocenie podlegają ustalenia dla systemu ochrony przyrody (w tym bioróżnorodności) gminy oraz jego głównych powiązań - tj. naturalnych korzyści ekologicznych i ich ciągłości.

3.3. OCHRONA POWIETRZA

Europejskie przepisy nakierowane są na eliminację różnych typów zanieczyszczeń pochodzących z wielu różnych źródeł, zarówno stacjonarnych, jak i mobilnych. Unijne prawodawstwo dotyczące ochrony powietrza:

1. ustala minimalne normy jakości powietrza oraz zobowiązuje do podejmowania działań zaradczych w przypadku, gdy dochodzi do przekroczenia tych norm,
2. wprowadza obowiązek monitoringu wybranych substancji zanieczyszczających u źródeł emisji,
3. wprowadza normy dopuszczalnej emisji dla źródeł mobilnych oraz standardy jakości paliw,
4. dąży do harmonizacji metod pomiaru stężenia zanieczyszczeń i strategii monitoringu jakości powietrza krajów członkowskich,
5. nakazuje zapewnić dostęp do informacji o jakości powietrza opinii publicznej i wszystkim zainteresowanym stronom.

„Strategia tematyczna dotycząca zanieczyszczenia powietrza” wskazała na potrzebę uproszczenia prawodawstwa w sprawie jakości powietrza. Takim zabiegiem było scalenie w jeden akt prawny kilku wcześniejszych dyrektyw: Dyrektywę 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (tzw. dyrektywa CAFE). Dyrektywa CAFE nie zmienia dotychczasowych dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń, uzupełnia ich wykaz o nową substancję – pył zawieszony PM_{2,5}. Normy w zakresie pyłu zawieszonego PM_{2,5} mają być wprowadzane w życie. Celem dyrektywy jest również

wzmocnienie przepisów dotyczących wdrażania planów i programów, mających na celu osiągnięcie założonych parametrów jakości powietrza.

3.4. PRZECIWDZIAŁANIE I ŁAGODZENIE ZMIAN KLIMATU

Przeciwdziałanie zmianom klimatu stało się jednym z najważniejszych celów europejskiej polityki ekologicznej. Zgodnie z zasadą przezorności – fundamentem europejskiej polityki ekologicznej – za celowe uznano ograniczenie emisji gazów szklarniowych, tak by potencjalny wzrost temperatury w skali globalnej nie przekroczył 2°C. Program działań zakłada ustabilizowanie koncentracji gazów szklarniowych w atmosferze, co wymagać będzie redukcji emisji CO₂ o 70% w perspektywie długoterminowej. Najważniejszym instrumentem realizacji celów unijnej polityki klimatycznej jest przyjęty w 2008 r. tzw. pakiet klimatyczno-energetyczny określany potocznie jako „3 razy 20”, który zakłada, że do 2020 r. Unia Europejska powinna:

- racjonalnie wykorzystywać energię, tak aby zmniejszyć łączne zużycie energii pierwotnej o 20% w porównaniu z prognozami na 2020 r.,
- zwiększyć udział energii ze źródeł odnawialnych do 20% całkowitego zużycia energii finalnej,
- zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych o co najmniej 20% z porównaniem z 1990 r.

Główne dokumenty unijne tj. *Biała Księga – Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania* (COM Biała Księga 2009), *Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmian klimatu* (COM 0216 final, 2016), *Porozumienie paryskie* (Porozumienie paryskie – Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, 2016) mają swoje odzwierciedlenie w polityce krajowej tj. strategiach i działaniach wdrażających, z czego do głównych należą: *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do 2020 r. z perspektywą do 2030 r.* (SPA, 2013), w której wskazano cele i kierunki działań adaptacyjnych dla najbardziej wrażliwych sektorów: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna i obszary chronione, zdrowie, energetyka, budownictwo oraz transport. Wskazano w nim znaczenie miast w procesach adaptacyjnych ze względu na ich wrażliwość na zamiany klimatyczne. *Krajowa Polityka Miejska do 2023 r.* (2015) obliuguje samorządy gminne do uwzględniania w swoich działaniach na rzecz ochrony środowiska naturalnego długofalowych korelacji przyrodniczych oraz idei błękitno-zielonej infrastruktury.

Zakres spójności w zakresie ochrony powietrza i przeciwdziałania i łagodzenia zmian klimatu: Cele te dotyczą głównie skumulowanych skutków oddziaływań poszczególnych polityk sektorowych. W zakresie ochrony powietrza odniesiono się do regionalnego programu ochrony powietrza. Zagadnienia dotyczące zmian klimatycznych uwzględniono przede wszystkim przy analizie przewidywanych znaczących oddziaływań projektowanego dokumentu na warunki zdrowotne, bezpieczeństwo ludności i jej mienia a także w zakresie oddziaływań na komponent wód powierzchniowych i podziemnych - w odniesieniu do zasobów tych wód (kryteriów ilościowych i jakościowych) w obszarze gminy a także zdiagnozowanych zagrożeń suszą, stanowiących jedno z bezpośrednich oddziaływań współczesnych zmian klimatycznych.

3.5. OCHRONA WÓD I PRZECIWDZIAŁANIE SKUTKOM SUSZY

Ochrona wód to jeden z najlepiej rozwiniętych działów unijnej polityki ochrony środowiska. Obecnie głównym instrumentem unijnej polityki w tej dziedzinie jest przyjęta w 2000 r. tzw. „Ramowa dyrektywa wodna (RDW⁴)”. Kieruje się ona ekologicznym, holistycznym podejściem do oceny stanu wód i planowania gospodarki wodnej. Traktuje wody w szczególności jako czynnik tworzący siedliska, których stan zależy od działań podejmowanych na obszarze całej zlewni. Główne cele europejskiej polityki wodnej:

1. ochrona i poprawa warunków, a gdy to niemożliwe, utrzymanie obecnego stanu ekosystemów wodnych, a także lądowych i podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych,
2. propagowanie zrównoważonego korzystania z wody opartego na długoterminowej ochronie zasobów wodnych,
3. podejmowane przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu czystości środowiska wodnego; przedsięwzięcia te powinny prowadzić do ograniczenia emisji i zrzutów substancji szczególnie niebezpiecznych, a w dalszej perspektywie do eliminowania tego typu działalności,
4. stopniowe ograniczenie zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobieganie ich dalszej degradacji,
5. dążenie do zmniejszenia skutków powodzi i suszy.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych ustalono na mocy art. 4 Ramowej dyrektywy wodnej (RDW). Za cele środowiskowe przyjęto wartości graniczne odpowiadające dobremu stanowi wód, podane w *Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych*, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych ustalonych na mocy art. 4 RDW:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Przeciwdziałanie skutkom suszy jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej. Głównymi dokumentami planistycznymi w tym zakresie są: Plany przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych oraz Plany przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy. Zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne* za przygotowanie planów przeciwdziałania

⁴ Kieruje się ona ekologicznym podejściem do oceny stanu wód i planowania gospodarki wodnej. Traktuje wody w szczególności jako czynnik tworzący siedliska, których stan zależy od działań podejmowanych na obszarze całej zlewni.

skutkom suszy w dorzeczach jest odpowiedzialny Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej natomiast za przygotowanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych są odpowiedzialni dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej.

Zakres spójności: Cele te zostały uwzględnione w zakresie analizy przewidywanych znaczących oddziaływań projektowanego dokumentu na wody powierzchniowe i podziemne - bilans i jakość wód, w odniesieniu do planistycznych jednostek gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi. W przedmiotowym zakresie odniesiono się również do wyników planu przeciwdziałania skutkom suszy w dorzeczu.

3.6. GOSPODARKA ODPADAMI

Gospodarka odpadami ma dziś bardzo rozbudowany dział prawa unijnego. Oprócz ogólnych zasad postępowania z odpadami obejmuje on wymogi dotyczące metod i urządzeń usuwania odpadów (np. spalania, składowania) oraz uregulowania związane z zagospodarowaniem różnych rodzajów odpadów. Pierwsza dyrektywa ramowa w sprawie odpadów to dyrektywa 75/442/EWG z dnia 15 lipca 1975 r. Przez ponad 30 lat był to najważniejszy akt prawny w tej dziedzinie. Ostatecznie został zastąpiony dyrektywą ramową z 2008 r. Ogólne wymagania w stosunku do gospodarki odpadami nie uległy jednak istotnym zmianom. Dyrektywa wprowadziła jednolite definicje pojęć oraz zobowiązała państwa członkowskie do opracowywania programów gospodarki odpadami. Przede wszystkim ustanowiła hierarchię zasad postępowania z odpadami, wskazując na pierwszym miejscu konieczność zapobiegania powstawaniu odpadów, następnie ich powtórne wykorzystanie, dalej recykling materiałowy, wykorzystanie odpadów jako źródła energii (w procesie spalania), dopiero w ostateczności dopuszczone powinno być ich unieszkodliwianie przez spalanie bez odzysku energii lub deponowanie na składowiskach odpadów. Na poziomie krajowym wytyczne dla gospodarki odpadami są określone w planach wojewódzkich. W województwie łódzkim obowiązuje Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031.

Zakres spójności: Cele gospodarki odpadami zostały uwzględnione w zakresie analizy przewidywanych znaczących oddziaływań projektowanego dokumentu na warunki zdrowotne, bezpieczeństwo ludności i jej mienia, w zakresie oddziaływań infrastruktury technicznej (istniejących lub planowanych obiektów regionalnego systemu gospodarki odpadami).

4. STAN ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO USTALENIAMI PROJEKTU

4.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Gomunice stanowi gminę wiejską, położoną w południowej części województwa łódzkiego, w północnej części powiatu radomszczańskiego. Graniczy od południowego wschodu z gminą Kodrąb, od południa z gminą wiejską Radomsko, od południowego zachodu z gminą Dobryszyce, od północy z gminą miejsko-wiejską Kamieńsk, a od północno-wschodu z gminą wiejską Gorzkowice.

W skład gminy wchodzi 11 sołectw (jednostki pomocnicze gminy). Gmina Gomunice zajmuje powierzchnię ok. 62,57 km² i geodezyjnie jest podzielona na 11 obrębów ewidencyjnych.

Położenie komunikacyjne gminy jest bardzo dobre. Przez zachodnią część gminy przebiega autostrada A1, a przez centralną część gminy przebiega droga krajowa nr 91 (łącząca Radomsko z Piotrkowem Trybunalskim). Pomiędzy nimi znajduje się linia kolejowa nr 1 ze stacją kolejową Gomunice. Układ komunikacyjny gminy dopełnia sieć dróg powiatowych i gminnych.

Przez gminę przepływa rzeka Widawka, stanowiąca główny naturalny korytarz ekologiczny, łączy obszary bioróżnorodności gminy z obszarami gmin sąsiednich: od zachodu - gminy Dobryszyce a od południowego zachodu - gminy Kodrąb. Rzeźbę gminy Gomunice cechuje mała deniwelacja terenów, przy największej wynoszącej ok. 50 m pomiędzy najniższym położonym punktem hipsometrycznym (dolina Widawki, na granicy z gminą Dobryszyce) a stokiem wzniesienia w zachodniej części gminy.

W przyjętym systemie regionalizacji fizycznogeograficznej (aktualizacja GDOŚ, 2021) gmina jest w większości położona w mezoregionie **Wzgórz Radomszczańskich (342.11)**, północno-zachodni krańiec gminy przechodzi w **Wysoczyznę Bełchatowską (318.81)**.

Wzgórza Radomszczańskie (342.11) stanowią część północno-zachodnią Wyżyny Przedborskiej (342.1), rozciągając się na tereny województwa łódzkiego i świętokrzyskiego. Zasadnicza część jednostki znajduje się w obrębie fałdów radomszczańskich (na granicy między niecką łódzką a miechowską), północno-wschodnia część znajduje się w segmencie szydłowieckim antyklinorium środkowopolskiego. W części północnej i wschodniej przeważają: gliny zwałowe i ich zwietrzliny, piaski i żwiry lodowcowe oraz żwiry, piaski i gliny moren czołowych. W części południowej i południowo-zachodniej dominują: piaski i żwiry sandrowe oraz piaski, żwiry i mułki ozów. Ponadto w mezoregionie występują wapienie, margle, piaskowce z czertami kredy dolnej; piaski eoliczne w wydmach; piaski, żwiry i mady rzeczne oraz torfy i namuły holoceny oraz piaski, żwiry i mułki rzeczne terasowe.

Przeważające siedliska roślinności potencjalnej: Grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna (Tilio-Carpinetum), świetlista dąbrowa, postać niżowa (w części północnej), kontynentalny bór mieszany sosnowo-dąbowy, suboceaniczny bór sosnowy, kontynentalny bór bagienny, wyżynny bór jodłowy oraz olsy środkowoeuropejskie i niżowy łęg jesionowo-olszowy.

Przeważające typy krajobrazów naturalnych: Krajobrazy nizin: równinne i faliste oraz pagórkowate i wzgórzowe; fluwioglacjalne równinne i faliste; Krajobrazy wyżyn: krzemianowe i glinokrzemianowe pojedynczych wzniesień.

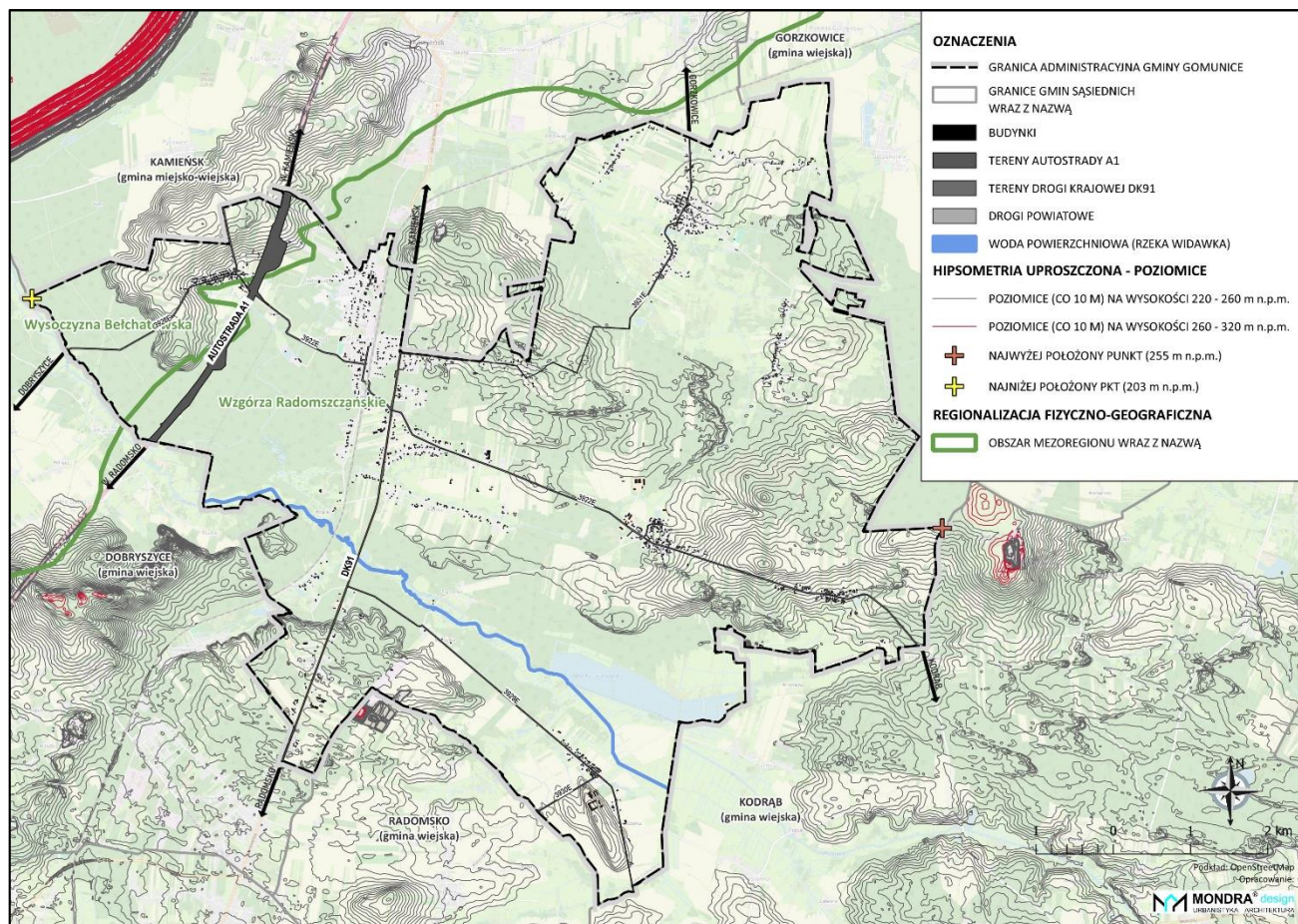
Wysoczyzna Bełchatowska (318.81) stanowi południowo-zachodnią część Wzniesień Południowomazowieckich (318.8), rozciągając się na tereny wyłącznie województwa łódzkiego.

Centralna jej część jest położona w synklinorium szczecińsko-miechowskim w segmencie mogileńsko-łódzkim; zachodni skraj w monoklinie przedsudeckiej; północno-wschodnia część w antyklinorium śródpolskim w segmencie kujawskim. W utworach powierzchniowych przeważają tu gliny mo-

renowe, piaski z głazami akumulacji morenowej; piaski, żwiry, głazy strefy czołowomorenowej, moren martwego lodu i moren międzylobowych. W rzeźnie terenu przeważają: starogłacialne równiny morenowe i akumulacji rzecznotodowcowej (sandry) z wałami morenowymi strefy marginalnej i formami szczelinowymi (kemy), są tu widoczne również rynny subglacjane przeobrażone.

Przeważające siedliska roślinności potencjalnej: siedliska grądu subkontynentalnego, odmiana małopolska, forma wyżynna. Obecne są także siedliska niżowo-wyżynnego lasu jodłowego z grabem i dębem. W części północnej występują siedliska acidofilnego środkowoeuropejskiego lasu dębowego oraz ubogiej buczyny niżowej. W części centralnej i południowej obecne są płaty siedlisk świetlistej dąbrowy, postać niżowa oraz kontynentalnego boru mieszanego sosnowo-dębowego i wyżynnego boru jodłowego. W dolinach rzecznych dominują siedliska olsów środkowoeuropejskich oraz niżowego łągu jesionowo-olszowego.

Przeważające typy krajobrazów naturalnych: krajobrazy nizin starogłacialnych pagórkowatych ze wzgórzowymi.

Ryc. 3. Położenie ogólne gminy - podziały administracyjne i regionalizacja fizyczno-geograficzna
Źródło: opracowanie własne na podstawie Państwowych Baz Danych Przestrzennych.

4.2. CHARAKTERYSTYKA KOMPONENTÓW ŚRODOWISKA

4.2.1. Warunki klimatyczne

Obszar gminy, podobnie jak województwa łódzkiego znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego. Suma rocznych opadów atmosferycznych wynosi ok. 600 mm rocznie, przeważają wiatry zachodnie. Średnie roczne temperatury powietrza wynoszą od 7,6° do 8,0° C. Okres wegetacji roślin trwa na obszarze województwa 210 dni. Od kilku lat widoczny jest stały wzrost temperatury powietrza, co można wiązać z ocieplaniem klimatu w skali globu. Średnia temperatura roczna wynosi 7,6°C.

Pod względem mikroklimatycznym obszar jest zróżnicowany zależnie od rzeźby terenu, zalesienia, układu dolin i zabudowy. Szczególnie korzystne warunki występują w obrębie kompleksów leśnych. Najmniej korzystne w dolinach cieków. Panują tu trudniejsze warunki wilgotnościowe oraz częste inwersje termiczne, ograniczone ukształtowaniem terenu przewietrzanie i zaleganie mgieł. Pozostałe tereny posiadają korzystne warunki bioklimatyczne. Szczególnie odnosi się to do ekspozycji południowej. Tereny te są najbardziej preferowane pod lokalizację budownictwa mieszkaniowego oraz uprawę roślin.

Lokalne zmiany klimatu są związane z doliną rzeki Widawki, wyraźnie wyodrębnionej w rzeźbie terenu gminy. Temperatury minimalne są tu trochę niższe od tych na wysoczyźnie, jak i temperatury maksymalne przekraczają wskaźniki ustalone dla obszaru. Największe różnice dotyczą prędkości i kierunków wiatru. Dominują tu wiatry zachodnie i są słabsze od tych rejestrowanych dla wysoczyzny.

4.2.2. Budowa geologiczna

Rzeźba gminy jest wynikiem działalności lądolodu stadiału zlodowaceń północnopolskich, południowopolskich i środkowopolskich. Południowo-zachodni obszar gminy położony jest w południowej części synklinorium szczecińskołodzko-miechowskiego, leży w obrębie elewacji radomszczańskiej, natomiast część południowa tego obszaru zaliczana jest do niecki miechowskiej. Najstarszymi utworami są osady gornopaleozoiczne reprezentowane przez piaskowce oraz łowce karbonu, na których zalegają osady permskie (anhydryty, dolomity, wapienie i sole kamienne). Jura dolna i środkowa reprezentowana jest przez osady piaskowcowo-mułowcowo-ilaste. W jurze górnej deponowane były wapienie i margle. Na utworach górno jurajskich leżą niezgodnie piaski oraz piaskowce kredy dolnej, które w miarę pogłębiania się zbiornika w kredzie górnej przechodzą w margle, opoki, wapienie, gezy. W dolnym trzeciorzędzie panowały warunki lądowe. Powstały wtedy gliny zwietrzelinowe i rumosze. Górny trzeciorząd reprezentowany jest przez utwory piaszczysto – mułowcowi - ilaste, które powstały w warunkach jeziornych. Utwory czwartorzędowe lodowcowe, pokrywają niemal całą powierzchnię obszaru południowo-zachodniego gminy. Są to piaski i żwiry lodowcowe oraz wodnolodowcowe, ropy i mułki zastoiskowe, gliny zwałowe, piaski i żwiry ozów, kemów oraz moren czołowych. Najstarszymi utworami na terenie południowo-zachodnim gminy są osady dolnojurajskie, piaskowce, mułowce i łupki oraz środkowo jurajskie piaskowce, łowce wapienie piaszczyste.

W morfologii terenu północno-zachodniego gminy dominują różne formy pochodzenia wodno-lodowcowego i antropogenicznego. Najniżej położone są obszary w dolinie Widawki, mają wysokość około 180 m n.p. m. Najwyższe wzniesienia naturalne to ostańcowe wzgorza moren czołowych o wysokościach ponad 267 m n. p. m. Największe powierzchnie zajmują równiny przykryte glinami zwałowymi i osadami wodno lodowcowymi o rzędnych 205-210 m n.p.m. Osady trzeciorzędu występują pod 10-300 m nadkładem utworów czwartorzędowych, związanych ze zlodowaceniami: południowopolskimi i środkowopolskim. Osady związane z okresami zlodowaceń reprezentowane są przez: piaski, iły i mułki zastoiskowe, piaski wodnolodowcowe i gliny zwałowe. Najmłodszymi utworami czwartorzędowymi (holocen) są piaski rzeczne rozprzestrzenione w dolinie Widawki torfy i namuły torfiaste w dolinach rzek, cieków i lokalnych zagłębieniach. Najstarszymi utworami na obszarze północno-wschodnim gminy są zlepieńce karbońskie, występujące na głębokości około 4000 - 4100 m. Nad nimi zalegają zlepieńce czerwonego spągowca oraz zlepieńce, anhydryty, wapienie, dolomity, sole kamienne i iły cechu cechsztynu o kilkusetmetrowej miąższości. Utwory triasu między innymi: piaskowce, mułowce, iłowce, margle i dolomity pstrego piaskowca, mułowce kajpru, osiągają miąższość około 2000 m. Nad nimi zalegają piaskowce iłowce i mułowce, margle jury dolnej, środkowej, górnej. Miąższość tych utworów jest zmienna – 1400-1500 m. Osady kredy reprezentowane są przez klasyczne skały albu i węglanowe skały górnej kredy o miąższości od kilkunastu do około 90 m. Osady trzeciorzędowe wykształcone są jako utwory zwietrzelinowe związane z erozją i denudacją w paleogenie oraz utwory związane z akumulacją w śródlądowym zbiorniku wodnym jakim był rów Bełchatowa. Osady czwartorzędowe pokrywają prawie całą powierzchnię północno-wschodnią gminy. W okolicach Huciska miąższość utworów czwartorzędu waha się od 8,0 – 9,0 m. Są to mułki i iły zastoiskowe, gliny zwałowe zlodowacenia Warty, piaski ze żwirami lodowcowe i wodnolodowcowe, piaski i gliny moren czołowych mułki zastoiskowe zlodowaceń Odry i Warty. Osady holocenu to: piaski rzeczne, humusowe i mułki tarasów zalewowych, piaski i namuły zagłębień bezodpływowych oraz torfy i namuły torfiaste. Teren południowo-wschodni gminy leży na obszarze będącym wypiętrzeniem utworów jurajskich oddzielających Nieckę Łódzką od Niecki Miechowskiej. Najstarszymi utworami są osady cechsztynu, wykształcone jako iłowce, anhydryty, wapienie i dolomity. Utwory triasu środkowego, górnego występują na całym obszarze tego arkusza, wykształcone są w postaci wapieni margli, dolomitów z przewarstwieniami iłowców, mułowców, piaskowców. Miąższości tych osadów jest zróżnicowana i zmienna od 40 do 800 m. Nad tym osadami są utwory jury dolnej środkowej, górnej. Utwory kredy dolnej wykształcone są w postaci piaskowców, piasków glaukonitowych i gez. Kreda górna wykształcona jest w postaci margli, wapieni, opok, wapieni marglistych i gez. Trzeciorzęd reprezentowany jest iły, mułki, piaski rumosze zwietrzelinowe, występuje lokalnie w obniżeniach i lejach krasowych pod grubym nakładem osadów czwartorzędowych. Osady czwartorzędowe pokrywają około 90% powierzchni. Plejstocen wykształcony jest w postaci glin zwałowych, piasków i żwirów lodowcowych, wodnolodowcowych, ozów, kemów, piasków rzecznych i eolicznych. Holocen reprezentowany jest przez piaski humusowe, mady, torfy i namuły torfiaste. Utwory te występują w większości dolin rzecznych. Największe torfowiska niskie rozwinęły się w dolinie Widawki.

4.2.3. Gleby i warunki geologiczno-inżynierskie

Typy gleb występujących na terenie gminy to:

- gleby brunatne, pseudobielicowe oraz czarne ziemie, zaliczane do kompleksów uprawnych pszennych o klasach bonitacyjnych IIIa i IIIb,
- gleby bielicowe, pseudobielicowe i rzadziej brunatne, wytworzone z piasków, glin piaszczystych i iłow - zaliczane do kompleksów uprawnych żytnich dobrych i fragmentami bardzo dobrych, oraz kompleksu zbożowo -pastewnego mocnego, w klasach bonitacyjnych IVb i IVa,
- gleby bielicowe i pseudobielicowe wytworzone na ogół w piaskach słabostrukturalnych, naglinowych i naiłowych, zaliczane do kompleksu żytniego słabego lub zbożowo - pastewnego, w klasach bonitacyjnych IVb,
- gleby bielicowe, pseudobielicowe, murszowe i fragmentami torfiaste, wytworzone z piasków luźnych, żwirów i piasków nawapiennych, zaliczane do kompleksów żytnio-łubinowego i żytniego słabego i rzadziej do kompleksu zbożowo - pastewnego słabego o bonitacjach niższych od kl. IV.

Gmina Gomunice posiada głównie rolniczy charakter jednak według rejonizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej - to obszar oznaczony symbolem III o mało korzystnych warunkach dla rozwoju rolnictwa, charakteryzujący się gorszymi warunkami środowiska przyrodniczego, z przewagą gleb słabej jakości. Gospodarka rolna ma charakter ekstensywny, w produkcji roślinnej przeważają zboża i ziemniaki, na niższym poziomie jest także produkcja zwierzęca. Gospodarka indywidualne są znacznie rozdrobnione, największy jest udział gospodarstw do 5,0 ha. Korzystne obszary rolnicze występują w: Piaszczycach, Węglinie, Chrzanowicach, Koloni Kletnia. Większe kompleksy gleb chronionych kl. III bonitacyjnej są we wsi Kolonia Piaszczyce i Kolonia Chrzanowice.

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej opisana przez wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej odzwierciedla potencjał przestrzeni produkcyjnej, wynikający z warunków naturalnych. Wskaźnik ten został opracowany w Instytucie Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Stanowi wskaźnik zintegrowany, bazujący na wskaźnikach cząstkowych, uwzględniających czynnik klimatyczny, wilgotnościowy, morfologiczny i jakościowy gleb. Stanowi podstawę oceny środowiska przyrodniczego z punktu widzenia wzrostu produkcyjnego rolnictwa.

Wskaźnik jakości rolniczej przydatności gleb wyniósł średnio dla Polski 66,6 pkt w 100-punktowej klasyfikacji i charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem terytorialnym w układzie województw - od 55,0 pkt w podlaskim do 81,6 w opolskim. Dla województwa łódzkiego jest dość wysoki - wynosi 61,9 pkt. Dla gminy Gomunice wskaźnik ten wynosi jedynie 50,8 pkt.

Warunki geologiczno - inżynierskie korzystne dla budownictwa występują na obszarach gruntów spoistych zwartych, półzwartych i twar doplastycznych, gruntów niespoistych średniozagęszczonych i skał, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a głębokość wody gruntowej jest większa niż 2,0m p.p.t. Takie kryteria spełniają małoskonsolidowane gliny zwałowe i utwory wytopiskowe złodowacenia Warty, a także niektóre fragmenty tarasów nadzalewowych. Rejony o warunkach geo-

logiczno-inżynierskich niekorzystnych i utrudniających budownictwo to obszary występowania gruntów słabonośnych: organicznych, spoistych w stanie plastycznym i miękkoplastycznym, a także grunty niespójne, luźne, podmokłości, zabagnienia. Zwierciadło wody gruntowej występuje na głębokości mniejszej niż 2,0m. Grunty organiczne obejmują torfowiska wykształcone w dolinach rzek. Obszary takie występują na tarasach zalewowych doliny Widawki i jej dopływów, a także na płaskich terenach w pobliżu tych dolin. Charakteryzują się one podłożem zbudowanym ze słabonośnych osadów rzecznych (namułów, torfów) i innych osadów organicznych. Tereny te zagrożone są zalaniem, podtopieniami w okresach przyboru wód w rzekach.

4.2.4. Miejsca lokalizacji złóż kopalin oraz działalność górnicza

Udokumentowane złoża kopalin podlegają ochronie prawnej na podstawie przepisów *ustawy z 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*, polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystywaniu, w tym kopalin towarzyszących. Na terenie gminy Gomunice udokumentowano jedno miejsce lokalizacji złoża kopalin. Złoże piasku znajduje się w południowo-zachodniej części gminy w obrębie Piaszczyce, tuż przy granicy z gminą wiejską Radomsko. Poniżej przedstawiono charakterystykę udokumentowanego złoża kopalin.

Tab. 4. Charakterystyka udokumentowanego złoża kopalin Piaszczyce I

Nazwa i kod złoża:	Lokalizacja:	Powierzchnia złoża:	Nadzór górniczy:
Piaszczyce I KN 15042	Piaszczyce dz. nr 419, 420	5,6705 ha	Okręgowy Urząd Górniczy - Kielce
Koncesję na wydobywanie wydaje:	Kopalina główna:	Stratygrafia spągu złoża:	
Marszałek Województwa Łódzkiego	piaski i żwiry	czwartorzęd-plejstocen	
Stratygrafia stropu złoża:	Podtypy kopaliny:	Forma złoża:	Grupa złoża:
czwartorzęd-plejstocen	piasek	pokładowa	I
Ilość pokładów:	Metoda obliczania zasobów:	Możliwe kierunki wykorzystania:	Możliwe zagrożenia eksploatacji:
1	wieloboków (Bołdyriewa)	dla drogownictwa dla budownictwa	obrywy, osuwiska
Rodzaj nieruchomości gruntowej nad złożem:		Litologia skał otaczających złoża:	
Obszar gospodarki rolnej kl. > IV (V, VI)		gleby - piaski (psamity)	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Państwowego Instytutu Geologicznego, Systemu gospodarki i ochrony bogactw mineralnych "MIDAS" – karty informacyjne złoża.

Analiza udokumentowanych złóż w obszarze gminy Gomunice:

Złoże Piaszczyce I sklasyfikowane zostało po przeanalizowaniu jego położenia i możliwych konfliktów z otaczającym je środowiskiem naturalnym i antropogenicznym.

Z punktu widzenia ochrony złóż: wszystkie złoża kruszywa naturalnego (piaski i żwiry) zostały **zaliczone do klasy 4** - złoża powszechne, licznie występujące, łatwo dostępne.

Ze względu na ochronę środowiska: złoża Piaszczyce I zakwalifikowana do złóż **mało konfliktowych (klasa A)**.

Według mapy geośrodowiskowej Polski (Plansza A) Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie gminy Gomunice nie wyznaczono obszarów perspektywicznych, wyznaczono natomiast dwa obszary prognostyczne. Jeden o powierzchni 15,7 ha znajdujący się na północy gminy w obrębach Gomunice i Słostowice, którego główną kopaliną jest torf dla celów rolniczych oraz drugi znajdujący się w centralno-południowej części gminy w obrębie Kolonia Kletnia obejmujący powierzchnię 101,79 ha zawierający piasek kwarcowy niezawodniony.

4.2.5. Wody powierzchniowe i podziemne

Sieć rzeczna, rowy i kanały

Współczesna sieć hydrograficzna województwa łódzkiego jest konsekwencją plejstoceniowych procesów ukształtowania rzeźby terenu oraz częściowo odzwierciedleniem mezozoicznych predyspozycji podłoża. Główne rzeki przebiegają na peryferiach regionu, przy czym zarówno Warta i Pilica jak i wiele mniejszych rzek wpływa na teren województwa od południa mając swoje źródła na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Natomiast obszarem źródłowym Bzury i Neru jest Wyżyna Łódzka. Sieć hydrograficzną województwa charakteryzuje przewaga małych rzek oraz cieków, z których część jest okresowo sucha.

Przez obszar gminy Gomunice przepływa rzeka Widawka (dopływ Warty) oraz mniejsze cieki: Kamionka i Świętojanka. Widawka ma swoje źródła na Wzgórzach Radomszczańskich, w sąsiedniej gminie Kodrąb. Po przepłynięciu przez gminę Gomunice płynie dalej przez tereny odkrywkowej kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów, gdzie jest zasilana wodą pochodzącą z pomp głębinowych odwadniających odkrywkę.

Ponadto, na terenie gminy mają początek małe rzeki i strumienie, które nie mają istotnego znaczenia dla kształtowania zasobów wodnych i ochrony przeciwpowodziowej. Stanowią one jednak istotną rolę dla regulacji lokalnych stosunków wodnych w glebie co niesie korzyści zwłaszcza w kontekście rolniczego użytkowania terenów.

Cieki te stanowią śródlądowe wody powierzchniowe lub ich części, stanowiące własność publiczną, istotne regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, wymienione w załączniku nr 2 do *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2002 r. w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części stanowiących własność publiczną*. Sieć rzeczna gminy uzupełniają cieki bez nazwy oraz sieć rowów melioracyjnych.

Zbiorniki wodne

W obszarze gminy Gomunice brak jest jezior. W dolinie Widawki znajdują się liczne stawy, w gminie Gomunice znajduje się duży kompleks stawów hodowlanych - Stawy Kocierzewskie oraz dawne zbiorniki o funkcjach rekreacyjnych tzw. Fryszerka.

Regionalizacja hydrogeologiczna

Według regionalizacji hydrogeologicznej mapy hydrogeologicznej Polski gmina Gomunice znajduje się w zasięgu siedmiu wydzielonych jednostek hydrogeologicznych:

Jednostka nr 8 abQ III/J - wydzielona została w południowej części arkusza Kamieńsk (północno-zachodnia część gminy Gomunice). Jej powierzchnia wynosi 16 km². Główny poziom wodonośny tworzą utwory czwartorzędu o wodoprzewodności średniej 1097 m²/24h. Zbliżając się do odwadnianej kopalni „Bełchatów” wodoprzewodność maleje z uwagi na stopniowe zmniejszanie się miąższości warstwy wodonośnej. Izolacja na ogół jest tu słaba, miejscami częściowa. W podłożu wodonośnego poziomu czwartorzędu pod warstwą izolacyjną z osadów ilasto-mułowcowych trzeciorzędu występują wody podziemne piętra jurajskiego, intensywnie drenowane przez system odwodnienia KWB „Bełchatów”. Ze względu na skomplikowaną budowę geologiczną w tym rejonie nie określono dokładniej stratygrafii niższych utworów jury.

Jednostka nr 9 Q/bc J 3 III - obejmuje obszar o powierzchni 13 km². Wydzielona została w północno-zachodniej części gminy Gomunice. Główny poziom wodonośny związany jest z wodami szczelinowo-krasowymi piętra jurajskiego, o wodoprzewodności 584 m²/24h. Izolacja jest tu częściowa lub pełna. Wpływ leja depresyjnego odwodnienia KWB „Bełchatów” mniej wyrazisty niż w sąsiadującej jednostce nr 8.

Jednostka nr 10 Q/b Cr 3 III - wydzielona została w północno-zachodniej części gminy Gomunice, posiada powierzchnię 14 km². Głównym poziomem wodonośnym są osady kredy górnej usytuowanych w podobnych uwarunkowaniach geologicznych jak sąsiadująca jednostka nr 9. Wodoprzewodność utworów kredy górnej wynosi tu 616 m³/24h. Jednostka znajduje się w zasięgu oddziaływania leja depresyjnego odwodnienia KWB „Bełchatów”, lecz jego wpływ jest o wiele mniej znaczący niż w piętrze jurajskim. Izolacja jest tu częściowa.

Jednostka hydrogeologiczna 3 abQIII/J₃ - głównym użytkowym poziomem wodonośnym jest tutaj poziom związany z osadami czwartorzędu. Przedmiotowa jednostka nie jest izolowana lub izolacja od wpływów powierzchniowych jest słaba. Miąższość utworów wodonośnych wynosi średnio 37,8 m. Wartość współczynnika filtracji wynosi średnio 18,6 m/24 h, natomiast średnia przewodność 703 m²/24 h. Wydajność potencjalna studni wierconej waha się w przedziale 50-70 m³/h. W podłożu czwartorzędowego poziomu wodonośnego, pod warstwą izolacyjną, występują wody podziemne piętra jurajskiego.

Jednostka 4bCr II - została wydzielona dla utworów wodonośnych kredy pod przykryciem czwartorzędowych glin zwałowych - dolnych złodowacenia środkowopolskiego, które stanowią tutaj słabą izolację. Wartości współczynnika filtracji wynoszą średnio 9,9 m/24 h. Przewodność warstwy wodonośnej omawianej jednostki wynosi powyżej 469 m²/24 h. Wydajność potencjalna studni wierconej wynosi 70-120 m³/h.

Jednostka hydrogeologiczna **5abCrII** - została wydzielona dla utworów wodonośnych kredy odkrytych hydrogeologicznie lub pod przykryciem słabo przepuszczalnych utworów czwartorzędowych, stanowiących jej słabą izolację. Miąższość utworów wodonośnych wynosi średnio 44,1 m. Wartości

współczynnika filtracji wynoszą średnio 6,2 m/24 h. Przewodność warstwy wodonośnej przeciętnie przyjmuje wartość około 273 m²/24 h. Wydajność potencjalna studni wierconej waha się w szerokich granicach 30-120 m³/h. Jednostkę tą cechuje istotne zróżnicowanie warunków hydrogeologicznych związanych głównie z wykształceniem litologicznym warstw kredy górnej.

Jednostka hydrogeologiczna **6 Q/ab J 3 III** - została wydzielona dla utworów wodonośnych jury górnej pod przykryciem przepuszczalnych lub słabo izolujących utworów czwartorzędowych, stanowiących zarazem drugorzędny poziom wodonośny. Przewodność warstwy wodonośnej przeciętnie sięga wartości 1264 m²/24 h. Wydajność potencjalna studni wierconej przyjmuje wartości z przedziału >120 m³/h.

4.2.6. Dziedzictwo kulturowe

Rejestr zabytków

W granicach gminy Gomunice znajduje się 1 obszar wpisany do Rejestru zabytków województwa łódzkiego tj. park w Piaszczykach, za nr rej. 386 z dnia 14.11.1987 r. Jest to park typu krajobrazowego, założony przy dawnym folwarku rodziny Ostrowskich w Piaszczykach, o powierzchni 7,8 ha⁵.

Ewidencja zabytków

Zabytki nieruchome

GEZ gminy Gomunice to zbiór 50 kart adresowych zabytków z terenu gminy. Wśród zabytków znajduje się 1 obszar wpisany do rejestru zabytków - park w Piaszczykach. Inwentaryzacja urbanistyczna wykonana w ramach prac planistycznych nad POG wykazała, że dwa zabytki nie zachowały się, co wymaga aktualizacji GEZ (skreślenia kart z wykazu GEZ).

Cechą charakterystyczną zabytkowego zasobu dziedzictwa kulturowego gminy są dawne obiekty willowe i domy rodzinne, w przewadze drewniane, związane z historyczną funkcją „letniska”, którą pełniły Gomunice pod koniec XIX w. Budowane były przez właścicieli ziemskich i fabrykantów, przy dogodnych uwarunkowaniach lokalizacyjnych, jakim były lasy sosnowe i związany z nimi mikroklimat oraz dostępność terenów z Łodzi za pośrednictwem „kolei warszawsko-berlińskiej”. Większość zachowanych obiektów jest zlokalizowana we wsi gminnej Gomunice. Wśród zabytków ujętych w GEZ znajdują się również tereny zieleni urządzonej - czynne cmentarze oraz park podworski Kocierzowy, obiekty kościelne oraz pojedyncze przykłady budownictwa mieszkalnego oraz gospodarczego. Wykaz zgodnie z poniższą tabelą.

⁵ Ewidencja zabytkowej zieleni, Park w Piaszczykach, marzec 1986 r. [https://zabytek.pl/pl/obiekty/g-224213/dokumenty/PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_10_EN.500117/3]

Tab. 5. Zabytki ujęte w Gminnej ewidencji zabytków

Lp.	Nazwa	Adres
1	Willa na letnie mieszkanie ok. 1931 r	Borowiecko Kolonia, 13 (d. 7), nr ewid. działki: 163
2	Wiatrak zbożowy, nast. młyn motorowy 1945 r. (1878)	Chrzanowice, Żeromskiego 5, nr ewid. działki: 323
3	Młyn zbożowy wodno-motorowy 1900 r.	Fryszerka 1, przy dawnym trakcie komunikacyjnym Radomsko-Kocierzowy, nr ewid. działki: 580
4	Dom mieszkalny przed 1914 r.	Gertrudów 39 (d. 3); nr ewid. działki: 133/1
5	Willa-pensjonat „Antonina”, ob. dom mieszkalny 1911 r	Gomunice, Wojska Polskiego 96,98 (dawniej 78) nr ewid. działki: 334 i 335
6	Willa Kamockich, ob. dom mieszkalny 1905 r.	Gomunice, Wojska Polskiego 62, nr ewid. działki: 143/11
7	Willa „Irena” Krzętowskich z oficyną, ob. dom mieszkalny 1905 r.	Gomunice, Wojska Polskiego 54 nr ewid. działki: 133/6 oraz 133/8
8	Kamienica „Pittnera” przed 1914 r.	Gomunice, Wojska Polskiego 52, róg Słowackiego, nr ewid. działki: 129/3
9	Dom Tenenbauma, ob. dom mieszkalny około 1895 r.	Gomunice, Wojska Polskiego 6, 8, nr ewid. działki: 68 i 69
10	Sklep, ob. dom mieszkalny przed 1914 r.	Gomunice, Wojska Polskiego 10, 12, nr ewid. działki: 71 i 72
11	Kościół parafialny rzymskokatolicki pw. NMP Wspomożycielki Wiernych lata 1913-1914, 1916-1923	Gomunice, ul. Wojska Polskiego 32, nr ewid. działki: 113
12	Plebania przy kościele rzymskokatolickim pw. NMP Wspomożycielki Wiernych 1919 r.	Gomunice, ul. T. Krauze 1, nr ewid. działki: 112
13	Willa na letnie mieszkanie 1895 r.	Gomunice, ul. Piłsudskiego 11 (d. 7), nr ewid. działki: 148/1
14	Willa, ob. dom mieszkalny (tzw. Stara Szkoła) 1929 r.	Gomunice, Piłsudskiego 15, nr ewid. działki: 146
15	Willa-pensjonat „Biała” z oficyną, ob. dom mieszkalny 1899 r.	Gomunice, ul. Partyzantów 1/1a, nr ewid. działki: 195/1
16	Willa na letnie mieszkanie, ob. Dom Mieszkalny	Gomunice, ul. Wolności 2 (dawniej 4), nr ewid. działki: 205/12
17	Willa na letnie mieszkanie, ob. dom mieszkalny ok. 1899 r.	Gomunice, ul. Wolności 8 (dawniej 6), nr ewid. działki: 206/2
18	Willa na letnie mieszkanie „Lila”, ob. dom mieszkalny 1929 r	Gomunice, ul. Wolności 10 (dawniej 8), nr ewid. działki: 207/1 i 207/2
19	Figura Najświętszej Marii Panny ok. 1907 r.	Gomunice, Ścieżka przy torach, na wysokości ul. Kolejowej. Obiekt znajduje się na pograniczu dwóch działek ewid. nr: 194 i 262.
20	Dom Duńskich, ob. Nieużytkowany, 1913	Gomunice, ul. Piotrkowska 15, nr ewid. działki: 95
21	Dom mieszkalny (tzw. „Lackowizna”) 1907 r.	Gomunice, Ul. Konopnickiej 10, Piotrkowska 10, nr ewid. działki: 59 i 60

Lp.	Nazwa	Adres
22	Kaplica rzymskokatolicka pw. św. Jana Nepomucena (kapliczka domkowa) ok. 1934-1935	Karkoszki, Przy stawie i planie kolejowym, nr ewid. działki: 311
23	Cmentarz rzymskokatolicki parafii Gomunice 1917 r.	Kletnia, Narutowicza, Przedborska, Brzozowa, Dębowa, nr ewid. działki: 293
24	Kaplica grobowa Kamockich 1917 r.	Kletnia, ul. Narutowicza, teren cmentarza rzymskokatolickiego parafii Gomunice, nr ewid. działki: 293
25	Park podworski 1898-1909	Kocierzowy, Przy drodze szosowej Kletnia-Kodrąb oraz teren Pasieki Zarodowej Mazowieckiego Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt Sp. z o. o. oddział w Kocierzowach, nr ewid. działki: 67
26	Dom mieszkalny przed 1914 r.	Kocierzowy, Pod nr 60, nr ewid. działki: 550
27	Dom mieszkalny ok. 1905 r	Kocierzowy 143, przy drodze szosowej Kletnia-Kodrąb, nr ewid. działki: 423 i 424
28	Dom mieszkalny ok. 1905 r	Kocierzowy 145, przy drodze szosowej Kletnia-Kodrąb, nr ewid. działki: 425/3
29	Kaplica rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa 1929 r.	Piaszczyce 35, przy drodze szosowej Borowiecko Kolonia Piaszczyce, nr ewid. działki: 378
30	Spichlerz dworski, ob. magazyn pocz. XX w	Piaszczyce, 100 m na południe od drogi szosowej Borowiecko Kolonia-Piaszczyce, nr ewid. działki: 372
31	Pozostałości parku dworskiego	Przy głównej drodze szosowej Borowiecko Kolonia-Piaszczyce oraz na terenie dawnej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej. Nr ewidencyjny działki 372
32	Cmentarz rzymskokatolicki ok. 1935 r.	Piaszczyce, pPrzy głównej drodze szosowej Borowiecko Kolonia-Piaszczyce, nr ewid. działki: 466
33	Willa na letnie mieszkanie 1935 r.	Piaszczyce Kolonia 14, przy drodze komunikacyjnej Borowiecko Kolonia-Piaszczyce Kolonia, nr ewid. działki: 247
34	Kaplica rzymskokatolicka pw. św. Jana Nepomucena i Dominika 1900-1914	Pudzików, przy posesji 43, nr ewid. działki: 667
35	Chałupa (na tzw. Tartaku) k. XIX w	Słostowice 1, przy drodze szosowej Gomunice Słostowice, nr ewid. działki: 783/2
36	Chałupa k. XIX w.	Słostowice 100, nr ewid. działki: 101
37	Willa Towarzystwa Akcyjnego Fabryki Mebli Giętych „Wojciechów”, ob. nieużytkowana (tzw. Pałac Dyrektora) 1913 r.	Wojciechów, ul. Fabryczna 1, nr ewid. działki: 41/28
38	Dom rodzinny majsterski Towarzystwa Akcyjnego Fabryki Mebli Giętych „Wojciechów” 1911 r.	Wojciechów, ul. Fabryczna 9, nr ewid. działki: 41/21
39	Dom rodzinny Towarzystwa Akcyjnego Fabryki Mebli Giętych „Wojciechów” (nazwa potoczna Familok) 1911 r.	Wojciechów, ul. Fabryczna 15, nr ewid. działki: 39/13

Lp.	Nazwa	Adres
40	Dom rodzinny Towarzystwa Akcyjnego Fabryki Mebli Giętych „Wojciechów” (nazwa potoczna Familok) 1911 r.	Wojciechów, ul. Fabryczna 17, nr ewid. działki: 39/12
41	Dom rodzinny Towarzystwa Akcyjnego Fabryki Mebli Giętych „Wojciechów” (nazwa potoczna Familok) 1911 r.	Wojciechów, ul. Fabryczna 21, nr ewid. działki: 39/10
42	Dom rodzinny Towarzystwa Akcyjnego Fabryki Mebli Giętych „Wojciechów” (nazwa potoczna Familok) 1911 r.	Wojciechów, ul. Fabryczna 25, nr ewid. działki: 39/8
43	Dom rodzinny Towarzystwa Akcyjnego Fabryki Mebli Giętych „Wojciechów” (nazwa potoczna Familok) 1911 r.	Wojciechów, ul. Fabryczna 29, nr ewid. działki: 39/6
44	Dom rodzinny Towarzystwa Akcyjnego Fabryki Mebli Giętych „Wojciechów” (nazwa potoczna Familok) 1911 r.	Wojciechów, ul. Fabryczna 33, nr ewid. działki: 39/4
45	Zespół hal produkcyjnych Towarzystwa Akcyjnego Fabryki Mebli Giętych „Wojciechów” przeł. XIX i XX w.	Wojciechów, ul. Fabryczna 1, nr ewid. działki: 41/31
46	Wozownia Towarzystwa Akcyjnego Fabryki Mebli Giętych „Wojciechów” przeł. XIX i XX w.	Wojciechów, ul. Fabryczna 1, nr ewid. działki: 41/28
47	Wieża ciśnienia Fabryki Mebli Giętych „Kamieńsk” Ottona Gehliga ok. 1898 r.	Wojciechów, ul. Fabryczna 1, nr ewid. działki: 41/31
48	Dom mieszkalny (chałupa) pocz. XX w.	Wojciechów, ul. Fabryczna 24, nr ewid. działki: 27
49	Dom rodzinny Kolei Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej ok. 1899 r.	Gomunice, ul. Kolejowa 5, nr ewid. działki: 177/7
50	Dom rodzinny Kolei Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej 1898 r.	Gomunice, ul. Wojska Polskiego 9, nr ewid. działki: 177/13
Oznaczenia użyte w tabeli:		
	obiekt / obszar wpisany do rejestru zabytków województwa łódzkiego	
	obiekt nie występuje w terenie, wymagana aktualizacja GEZ (wykreślenie karty zabytku)	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Gomunice.

Dobra kultury współczesnej

W gminie Gomunice nie wskazano obiektów ani obszarów stanowiących dobra kultury współczesnej.

4.3. Identyfikacja podstawowych problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Ochrona środowiska zawsze jest związana z różnymi rodzajami ludzkiej aktywności - jej ograniczeń, przekształceń lub naprawą skutków a także rekompensacji zachodzących strat w środowisku. Począwszy od zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb, poprzez gospodarkę odpadami po utratę różnorodności biologicznej, wprowadzenia gatunków inwazyjnych czy genetycznie zmodyfikowanych. Zakres tematyczny może być bardzo szeroki, obejmuje zagadnienia związane z szeroko rozumianą

ochroną i kształtowaniem środowiska naturalnego i kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów innowacyjnych opartych na polityce wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju.

Obszar gminy Gomunice nie należy do obszarów o znaczących problemach ochrony środowiska. Charakteryzuje się dobrymi warunkami przyrodniczymi i ekologicznymi. W gminie Gomunice dominuje funkcja mieszkaniowa, związana z położeniem w bliskim sąsiedztwie większych miast, a także historycznej funkcji związanej z obszarem lotniskowym. Przeważa tu zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, koncentrująca się intensywnie w obszarze miejscowości gminnej - Gomunic. Pozostałe miejscowości mają bardziej ekstensywny charakter i udział zabudowy zagrodowej w strukturach kształtujących poszczególne wsie. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna stanowi niewielkie uzupełnienie struktury zabudowy. Elementem determinującym strukturę przestrzenną gminy jak i jej system przyrodniczy jest dolina rzeki Widawki a największą barierą w funkcjonowaniu środowiska autostrada A1. W związku z powyższym główne problemy ochrony środowiska są związane z ochroną układu przyrodniczego doliny rzeki i działaniami naprawczymi w obszarach największej ingerencji w struktury przyrodnicze obszaru gminy tj. układów komunikacyjnych. Zagadnieniami istotnymi w ochronie środowiska są również zagadnienia związane z ochroną powietrza atmosferycznego, przeciwdziałaniem skutkom suszy i łagodzeniem skutków zmian klimatu, kształtowaniem warunków retencji wód a także łagodzących możliwy dostęp zanieczyszczeń do zasobów wodnych.

Do głównych problemów ochrony środowiska można zaliczyć katalog zagadnień, związanych z poszczególnymi komponentami przestrzeni gminy i jej krajobrazu:

RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, FAUNA I FLORA:

- Fragmentaryzacja przestrzeni gminy w wyniku realizacji Autostrady A-1 - przerwanie naturalnego korytarza migracji zwierząt, związanego z kompleksami leśnymi.
- Zwiększający się udział gatunków obcych lokalnej florze w obszarach zabudowy, wtórne przekształcenia rodzimego krajobrazu.

WARUNKI ZDROWOTNE, BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI I JEJ MIENIA:

- Zanieczyszczenia komunikacyjne, skumulowane z emisją niską z lokalnych kotłowni wynikające z wzrostu terenów zurbanizowanych a także rozwoju komunikacji lokalnej i regionalnej;
- Niewystarczający udział alternatywnych źródeł energii w ogólnym bilansie cieplnym;
- Kumulacja zanieczyszczeń z obszarów spoza granic gminy - lokalnych biegunów wzrostu gospodarczego, w tym miasta Radomska;
- Zwiększające się skutki zmian klimatycznych, uwidaczniające się w szczególności w zakresie obszarów suchy hydrologicznej, w tym atmosferycznej i rolniczej;
- Rozszerzanie się obszarów narażonych na hałas, związane z zagęszczaniem się sieci komunikacyjnych (autostrada A-1) oraz wzrostem ilości środków komunikacji samochodowej.;
- Występowanie szczególnego zagrożenia powodzią w dolinie rzeki Widawki.

WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE:

- Kanalizacja cieków, prostowanie ich koryt, melioracje rolnicze o funkcjach odwadniających, zwiększające spływ powierzchniowy wód, prędkość tego spływu oraz ograniczające możliwość retencji wody w krajobrazie;
- Zmniejszające się możliwości retencji wody w krajobrazie, zarówno zurbanizowanym jak i otwartym, skutkujące ograniczeniem zasilania wód podziemnych;
- Pogarszający się stan wód powierzchniowych, zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych;
- Spływ biogenów do wód powierzchniowych;
- Nie szczelny system wodno-kanalizacyjny, brak rozwiązań proekologicznych, w szczególności w odniesieniu do rzek i cieków (odprowadzanie zanieczyszczonych wód do rzek i mniejszych cieków); brak skutecznych standardów szczelności indywidualnych zbiorników na ścieki;
- Susza atmosferyczna i rolnicza wpływająca na zmniejszenie się dostępności wód, obniżenie się zwierciadła wody, w szczególności lokalnych cieków;
- Ograniczona regulacja procesów ekologicznych i hydrologicznych oraz brak ich harmonizacji z potrzebami społecznymi;

POWIERZCHNIA ZIEMI I ZASOBY NATURALNE:

- Wzrost terenów zurbanizowanych w ramach indywidualnych przedsięwzięć a nie skoordynowanych obszarów inwestycyjnych o wspólnych standardach i wymaganiach;
- Brak spójnego systemu terenów zieleni urządzonej w gminie, stanowiących powiązania pomiędzy obszarami zainwestowanymi;
- Występowanie lokalnych zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi, głównie w sąsiedztwie dróg o największym natężeniu ruchu kołowego – autostrada A-1, droga krajowa, droga wojewódzka;
- Konieczność ochrony gleb pochodzenia organicznego w dolinie Widawki i konieczność ich ochrony.

KRAJOBRAZ I ZABYTKI:

- Znikomy stan planistyczny gminy - brak ochrony zabytków w planach miejscowych poprzez m.in. parametry i strefy ochronne.

ETAP II - OCENA

5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku zaniechania realizacji aktu planowania przestrzennego dotyczą analizy tzw. „opcji zerowej”. Dotyczy ona określenia kierunku zmian środowiska w przypadku braku realizacji planowanych działań. Często mylnie przyjmuje się, że brak działań w za-

kresie rozwoju społeczno-gospodarczego ma charakter prośrodowiskowy i zmniejsza negatywne oddziaływanie na środowisko. Oceniając potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu jest konieczne określenie jego podstawowych funkcji, jakie są mu przypisane w obowiązującym systemie prawnym.

Plan ogólny gminy jest nowym aktem planowania przestrzennego, którego sporządzenie stanowi obowiązek samorządu terytorialnego. W związku z powyższym przyjęcie dokumentu jest konieczne i wymagane przepisami prawa. Plan ogólny gminy Gomunice stanowi kompleksowe opracowanie w granicach administracyjnych gminy a przewidziane w akcie planowania przestrzennego rozwiązania mają charakter prośrodowiskowy, uwzględniający zarówno ład przestrzenny jak i zrównoważony rozwój gminy. Funkcją Planu ogólnego gminy jest m.in. koordynacja sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub ich zmian a także umożliwienie wydawania decyzji administracyjnych - decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu. Brak realizacji postanowień projektowanego dokumentu tj. Planu ogólnego gminy dotyczy decyzji związanej ze sporządzeniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Gmina Gomunice ma niewielkie pokrycie planistyczne a realizacja postanowień POG będzie realizowana w ramach sporządzenia planów miejscowych lub w ramach decyzji administracyjnych, wydawanych w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego tj. decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu. Decyzje te będą mogły być wydawane w obszarach uzupełnienia zabudowy wskazanych w Planie ogólnym gminy, zgodnie z profilem stref planistycznych. Dla pozostałego obszaru gminy należy sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w celu realizacji ustaleń analizowanego dokumentu, zgodnie z profilami stref planistycznych POG.

Ze względu na zrównoważony rozwój terenów zainwestowania w gminie Gomunice, uwzględniający szereg uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w przypadku braku realizacji postanowień niniejszego dokumentu, nie przewiduje się znaczących negatywnych zmian w funkcjonowaniu środowiska. Negatywne oddziaływanie w szczególności dotyczyć będzie ludzi i ich mienia ze względu na brak możliwości inwestycyjnych w strefach, w których nie został wyznaczony obszar uzupełnień zabudowy.

6. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI MIĘDZY TYMI ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAM I NA TE ELEMENTY

6.1. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Głównym celem przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest określenie przewidywanego znaczącego oddziaływania skutków wyznaczenia w uzasadniony sposób stref planistycznych w Planie ogólnym gminy Gomunice.

Analizując powstałą strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy, w wyniku wyznaczenia stref planistycznych, stwierdza się, że projekt stanowi kompleksowy (obejmujący obszar całej gminy) akt planowania przestrzennego, tworzący ramy do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian - zarządzania przestrzenią gminy, w tym za pomocą narzędzi administracyjnych jakim są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (wydawane w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego). Projekt uwzględnił katalog uwarunkowań rozwoju przestrzennego, określony w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Strefy planistyczne zostały wyznaczone przy wpływie uwarunkowań rozwoju przestrzennego na przyszłą strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy a gminne standardy urbanistyczne dostosowane do intensywności charakteru istniejącej zabudowy .

W strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, kluczowe znaczenie ma skala wytycznych planistycznych - poziom planowania przestrzennego, a więc zakres szczegółowości ram planistycznych dla realizacji inwestycji, na poziomie budowlanym. W przypadku aktu planowania przestrzennego jakim jest plan ogólny gminy elementami podlegającymi ocenie jest struktura dokumentu. **W odniesieniu do planów ogólnych gminy jest to: struktura funkcjonalno-przestrzenna, na którą składają się strefy planistyczne o profilach funkcjonalnych** (podstawowych oraz uzupełniających), wyznaczone w sposób rozdzielny oraz przypisane im gminne standardy urbanistyczne. **Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko odnosi się zatem do przyczyn wyznaczenia stref planistycznych i gminnych standardów urbanistycznych, w sposób określony w planie ogólnym gminy.**

Gmina Gomunice stanowi gminę wiejską województwa łódzkiego, położoną w bliskim sąsiedztwie małych miast województwa - Kamieńsk na północy oraz Radomsko na południe od granic gminy. Gomunice stanowią niewielką gminę wiejską, ze wzrastającym udziałem funkcji mieszkaniowych w strukturze zainwestowania i zmniejszającym się udziale funkcji rolniczych. Miasto jest położone w dolinie rzeki Widawki, mającej swoje źródła na terenach gminy sąsiedniej. W zakresie stref związanych z rozwojem budownictwa, w planie ogólnym gminy, uwzględniono w szczególności stan istniejący oraz rezerwy budowlane (tereny niezabudowane, w tym luki w istniejącej zabudowie), w granicach tzw. obszarów uzupełnienia zabudowy, wyznaczonych zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów* (Dz. U. RP z dnia 22 grudnia 2023 r., poz. 2758) wraz z *Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów* (Dz. U. RP z dnia 3 grudnia 2024 r., poz. 1775).

Ustawowo określony zakres dokumentu planistycznego jakim jest plan ogólny gminy, sposób wyznaczania stref planistycznych tworzących strukturę dokumentu oraz ustalania ich profili funkcjonalnych, ogranicza sam proces strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Władztwo planistyczne na poziomie nowego dokumentu planistycznego zostało znacząco ograniczone, do możliwości wynikających z zakresu rozporządzeń wykonawczych.

W gminie w ramach wyznaczonych stref planistycznych nie tworzy się ram dla inwestycji, których realizacja mogłaby by znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko - inwestycji, których charakter znacząco odbiega od dotychczasowego sposobu użytkowania i zagospodarowania terenów ani takich, których lokalizacja wkracza w obszary cenne przyrodniczo i/lub krajobrazowo, w sposób naruszający cele ochrony przyrody w granicach gminy. Plan ogólny gminy stanowi akt planowania przestrzennego, którego oddziaływanie zostało rozpatrzone w zakresie skutków wyznaczenia stref planistycznych, tworzących obszary funkcjonalne struktury gminy, związane z zabudową oraz bez prawa do zabudowy:

1. KOMUNIKACJA I INFRASTRUKTURA:

Strefy komunikacyjne (SK), Strefy infrastrukturalne (SI)

2. OSADNICTWO:

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ), Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW), Strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ), Strefy zieleni i rekreacji (SN), Strefy cmentarzy (SC)

3. DZIAŁANOŚĆ INWESTYCYJNA

Strefy usługowe (SU), Strefy gospodarcze (SP), Strefy górnictwa (SG), Strefy rolnicze (SR)

4. STREFA OTWARTA (SO)

KOMUNIKACJA I INFRASTRUKTURA:

STREFY KOMUNIKACYJNE (SK), STREFY INFRASTRUKTURALNE (SI)

W obszarze gminy Gomunice nie są planowane inwestycje celu publicznego o znaczeniu krajowym lub regionalnym, które mogłyby stanowić inwestycje znacząco oddziaływujące na środowisko. Projekt planu ogólnego gminy nie wyznacza stref planistycznych dotyczących planowanych obiektów infrastruktury komunikacyjnej i/lub infrastruktury technicznej, których realizacja w przyszłości stanowiłaby inwestycje znacząco oddziaływujące na środowisko. W ramach istniejących obiektów infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, w przestrzeni gminy, kluczowe znaczenie ma przebieg istniejących dróg o znaczeniu ponadlokalnym: autostrada A1, droga krajowa DK91.

Plan ogólny gminy uwzględnia przebieg dróg w istniejących liniach rozgraniczających. Strefy komunikacyjne (SK) odpowiadają istniejącym drogą ponadlokalnego systemu komunikacyjnego gminy. Należy stwierdzić, że w zakresie ponadlokalnej infrastruktury komunikacyjnej - **POG Gomunice nie wprowadza zmian a więc nie tworzy ram dla realizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko**. Strefy infrastrukturalne POG dotyczą istniejącej gminnej infrastruktury technicznej oraz wybranych odcinków istniejących dróg gminnych, obsługujących poszczególne wsie. Analizowany dokument nie wprowadza nowych stref infrastrukturalnych, które by wynikałyby z zatwierdzonych linii rozgraniczających projektowanych dróg.

OSADNICTWO: STREFY WIELOFUNKCYJNE (SJ, SW, SZ), STREFY ZIELENI I REKREACJI (SN), STREFY CMENTARZY (SC)

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy w zakresie stref dotyczących osadnictwa: zabudowy i zagospodarowania związanego z funkcją mieszkaniową została dostosowana do istniejącego systemu osadniczego gminy i struktur poszczególnych miejscowości. Wybrane strefy wielofunkcyjne z zabudowa mieszkaniową jednorodzinną wynikają z ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - obszary wyznaczone w obrębie ewidencyjnym Kolonia Kletnia i Piaszczyce. Pokrycie planistyczne gminy jest bardzo niskie - na poziomie 1,23%. Obowiązuje tu łącznie 5 miejscowy planów zagospodarowania, w tym 1 sporządzony jeszcze na podstawie *ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym* oraz 4 plany miejscowe, sporządzonych w oparciu o przepisy obecnie obowiązującej *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zgodnie z poniższym wykazem. Dominującym przeznaczeniem terenów są tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w mniejszym zakresie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz tereny usługowe i produkcyjno-usługowe.

Na pozostałym terenie gminy wydawane są decyzje administracyjne o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu. Powyższe dało podstawę do wyznaczenia obszaru fakultatywnego w strukturze planu ogólnego gminy - obszarów uzupełnień zabudowy (OUZ). Obszary uzupełnień zabudowy objęły przede wszystkim istniejącą zabudowę oraz luki w istniejącej zabudowie. Obszary uzupełnienia zabudowy zostały wyznaczone przy uwzględnieniu uwarunkowań rozwoju przestrzennego, w szczególności ograniczeń środowiskowych jak formy ochrony przyrody, obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z analizą uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy zawartej w uzasadnieniu do projektu Planu ogólnego gminy Gomunice. W większości obszary te dotyczą stref z zabudową mieszkaniową.

Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową lub zagrodową dotyczą w większości istniejącej zabudowy, kształtującej poszczególne wsie oraz obejmują luki w zabudowie powstałe w wyniku poszerzenia obszarów uzupełnień zabudowy. Sposób wyznaczania obszarów uzupełnień jest szczegółowo ustalony przepisami z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego i ogranicza możliwości rozwoju nowych terenów o funkcjach mieszkaniowych poza istniejącymi zgrupowaniami budynków o wybranych funkcjach. W związku z powyższym z zasady wprowadzonej zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym - strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową podlegają znaczącym ograniczeniom w ich wyznaczaniu i zasięg ich rozszerzenia. W związku z powyższym ich negatywne oddziaływanie związane z rozwojem nowych terenów budowlanych (oddziaływanie bezpośrednie dotyczące zajęcia dotychczas niezabudowanych gruntów, oddziaływania wtórne związane z powstaniem zabudowy oraz skumulowane związane z wieloma oddziaływaniami funkcjonowania zabudowy na środowisko) z charakteru samego dokumentu są znacząco ograniczone i ustawowo wyeliminowane. Analiza obszarów uzupełnienia zabudowy zaproponowanych w POG wskazuje, na przemyślane i odpowiednie do potrzeb i możliwości rozwoju gminy działania. Nowe tereny budowlane o funkcjach mieszkaniowych zostały wskazane jako kontynuacja istniejących struktur, w sposób nie ingerujący w najwyższe walory przyrodnicze gminy oraz w sposób nie narażający nowej

zabudowy na negatywne oddziaływania z zewnątrz, związane z głównymi emitarami zanieczyszczeń w gminie. W przypadku gminy Gomunice również nie mamy do czynienia ze zjawiskiem związanych ze znaczącą ingerencją terenów budowlanych, w szczególności mieszkaniowych jednorodzinnych, w grunty rolne. Nie istnieje zatem zagrożenie utrudnienia normalnej codziennej działalności w istniejących gospodarstwach czy problemów dla rolników z lokowaniem nowych inwestycji. Oczywiście nie można tego zagrożenia całkowicie wyeliminować ani przewidzieć jego ostatecznej skali (zmiana czynników w czasie), co stanowi lukę we współczesnej wiedzy oraz zjawisko, którego nie można wyeliminować, w szczególności na poziomie planowania ogólnego. Należy jednak stwierdzić, że zaproponowana struktura funkcjonalno-przestrzenne uwzględniła m.in. możliwe konflikty przestrzenne związane z różnymi sposobami zagospodarowania i użytkowania zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy zagrodowej.

W zakresie rozdzielenia funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej od funkcji zagrodowej zaproponowano, w ramach możliwości stanu istniejącego, rozdzielenie poszczególnych obszarów o wiodących funkcjach. POG Gomunice wskazuje na kierunki związane z porządkowaniem tych funkcji w strukturze gminy, poprzez określenie miejscowości o przeważającej funkcji mieszkaniowej lub zagrodowej oraz wsi, w których zachodzą procesy przekształceń - od funkcji zagrodowej do mieszkaniowej jednorodzinnej, co stanowi proces zachodzący w wielu obszarach wiejskich, w szczególności tych będących pod wpływem ośrodków miejskich (Gomunice są położone pomiędzy miastem Kamieńsk a Radomsko i stanowią tereny dawnych obszarów letniskowych).

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną poszczególnych miejscowości uzupełniają strefy usługowe związane w szczególności z infrastrukturą społeczną zlokalizowaną we wsiach oraz tereny zieleni związane z usługami sportu i rekreacji. W gminie znajdują się trzy czynne cmentarze, objęte strefami cmentarzy (SC) - w miejscowościach Gomunice, Piaszczyce, Chrzanowice. W strefach sanitarnych (50 m od granic cmentarzy) nie wyznaczono nowych terenów inwestycyjnych związanych w szczególności z zabudową mieszkaniową lub zagrodową.

DZIAŁAŃ INWESTYCYJNA: STREFY ROLNICZE (SR), STREFY USŁUGOWE (SU), STREFY GOSPODARCZE (SP)

Gmina Gomunice stanowi gminę wiejską, o dominujących funkcjach związanych z rolnictwem i znaczącym udziale funkcji mieszkaniowych jednorodzinnych, co wynika z charakteru jak i położenia gminy w strukturze osadniczej województwa. Ze względu na rolniczy charakter gminy a także udział zabudowy zagrodowej w zainwestowaniu poszczególnych wsi - wyznaczono strefy rolnictwa (SR), w ramach których na etapie planu miejscowego będzie możliwość dopuszczenia realizacji zabudowy związanej z rolnictwem lub wprowadzenie zakazu jej realizacji. A więc strefy te zostały ograniczone do struktur już istniejących. Gminne standardy urbanistyczne przewidują niską intensywność dla zabudowy rolniczej ze względu na brak uwarunkowań rozwoju, które wskazywałyby na konieczność wyznaczenia stref dla intensywnej - wielkotowarowej produkcji rolniczej. Struktura POG uwzględniła ewentualny konflikt pomiędzy funkcjonowaniem zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorod-

dzinnej. Strefy SR wyznaczono przy uwzględnieniu istniejącej lub planowanej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - w większości zostały odsunięte od potencjalnej funkcji konfliktowej. Powyższe wraz z rozwiązaniami szczegółowymi powinno zostać uwzględnione na etapach planowania miejscowego.

Strefy usługowe (SU) i strefy gospodarcze (SG) wyznaczone w POG Gmunice dotyczą istniejących terenów gospodarczych oraz terenów przewidzianych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz niewielkich poszerzeń, stwarzających możliwości dla rozwoju działalności gospodarczych. Tereny te zostały wyznaczone w niewielkiej skali, poza obszarami o najwyższych walorach przyrodniczych, terenami leśnymi a także zadrzewionymi w sąsiedztwie terenów leśnych. Skala jak i lokalizacja terenów inwestycyjnych nie narusza uwarunkowań ekofizjograficznych i została dostosowana do potrzeb i możliwości rozwojem gminy. Wraz z rozwojem funkcji usługowych lub produkcyjnych będą uruchamiana kolejne tereny pod inwestycje, co świadczy o zrównoważonym podejściu do zarządzania terenami gminy i uruchamiania terenów inwestycyjnych.

Uzupełniającą gałęzią gospodarki gminy jest lokalne górnictwo. W jej obszarze udokumentowano tylko 1 miejsce lokalizacji kopalin - piaski i żwiry w Piaszczycach. Na złożu jest prowadzona koncesjonowana działalność górnicza. Obszar złoża, kopalni, terenów sąsiednich, w tym objętych planem miejscowym, uwzględniono w ramach Strefy górnictwa (SG). Powyższe umożliwi dalsze eksploataowanie kopaliny oraz prowadzenie działalności górniczej. Powyższe zachowuje zgodność z przepisami odrębnymi - udokumentowane złoża kopalin podlegają ochronie prawnej na podstawie przepisów *ustawy z 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*, polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystywaniu, w tym kopalin towarzyszących. Istniejąca kopalnia zlokalizowana jest przy granicy gminy Gmunice z gminą wiejską Radomsko, w bezpośrednim sąsiedztwie Składowiska odpadów komunalnych (gmina wiejska Radomsko). Działalność i rozwój kopalni nie będzie negatywnie oddziaływał na funkcje chronione związane z mieszkalnictwem czy usługami a także na elementy środowiska przyrodniczego winne podlegać ochronie.

Podsumowując, przeprowadzając analizę potencjalnie znaczących oddziaływań projektu na środowisko odniesiono się do poszczególnych komponentów środowiska (oraz jego właściwości), uwzględniając elementy środowiska przyrodniczego, jak i kulturowego (w tym na ludzi i ich zdrowie oraz na dobra materialne i zabytki). W ocenie zostały uwzględnione rodzaje oddziaływania, w podziale na charakter (pozytywne, negatywne), relacje oddziaływania z elementem podlegającym oddziaływaniu (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane) oraz horyzont czasowy oddziaływania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe). Prognozowane oddziaływania wg przyjętych metod przedstawiono w ujęciu macierzowym w tzw. syntetycznej macierzy skutków środowiskowych. Macierz zawiera informację określającą rodzaj oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Wyniki analizy zawarte w macierzy skutków środowiskowych zostały opatrzone komentarzem w odniesieniu do poszczególnych komponentów i właściwości środowiska, w celu określenia możliwych oddziaływań skutków realizacji ustaleń dokumentu. Po analizie projektu zidentyfikowano rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko.

Wyznaczone struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Gomunice tworzy ramy dla realizacji przedsięwzięć oddziałujących w większości w sposób pozytywny na środowisko i jego poszczególne komponenty, w szczególności w sposób pośredni, skumulowany a w perspektywie czasowej - w sposób długoterminowy. POG Gomunice przewiduje program racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, zapewnia kompleksowe rozwiązania zabudowy, uwzględnia konieczność ochrony elementów środowiska, pozwala na zachowanie równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia. Ustalenia planistyczne, z punktu widzenia środowiskowego, są poprawne i nie wymagają ustalenia rozwiązań alternatywnych do tych przyjętych w analizowanym dokumencie oraz uzupełnienia o dodatkowe działania ochronne, naprawcze lub rekompensacyjne.

Skala i wielkość prognozowanych oddziaływań

Skala prognozowanych oddziaływań zależy wielkości oddziaływań, rozumianej jako zasięg występowania określonych skutków środowiskowych. Przewidziane oddziaływanie może dotyczyć zasobów ważnych w skali lokalnej, regionalnej lub ważnych w skali całego kraju, a więc charakteryzować się wystąpieniem skutków środowiskowych w skali lokalnej, regionalnej lub krajowej. Ponadto ustalenia danego projektu mogą charakteryzować się oddziaływaniem transgranicznym. Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy lokalnych elementów środowiska i jego zagospodarowania obszaru. Elementem ważnym ze względu na konieczność zachowania równowagi systemu przyrodniczego gminy, elementów środowiska oraz powiązań między tymi elementami o znaczeniu regionalnym jest dolina Widawki. Rozwój struktury zainwestowania nie zagraża utrzymaniu równowagi przyrodniczej tego elementu środowiska. Oddziaływania ustaleń POG dotyczą komponentów środowiska w obszarze objętym projektem, o miejscowej skali powiązań. Wszystkie ustalenia projektu charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko – skalą lokalną. Jednostką odniesienia tych powiązań stanowi gmina oraz jednostki planistyczne gospodarowania zasobami znajdujące się w jej granicach. Skutki prognozowanych oddziaływań będą dotyczyły obszaru opracowania a powiązania tych oddziaływań będą mieć w przewadze wymiar lokalny.

Analiza prognozowanych skutków środowiskowych - oddziaływań na poszczególne elementy środowiska i ich wzajemne powiązania wykazała, że projekt Planu ogólnego gminy Gomunice nie wykazuje cech wskazujących na możliwość wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko - skala i wielkość inwestycji jest niewielka, charakteryzuje się zrównoważonym podejściem do gospodarowania gruntami gminy, sukcesywnym w ramach potrzeb uruchamianiem nowych terenów pod inwestycje i skalę oddziaływania na poziomie lokalnym.

Niezależnie od powyższego, wszelka działalność ludzka w środowisku charakteryzuje się wystąpieniem negatywnych oddziaływań czynników antropopresji. Przewidziane w POG wytyczne kształtowania struktur zainwestowanych i obszarów otwartych oraz standardy urbanistyczne gminy są związane z określoną grupą możliwych do wystąpienia czynników antropopresji. Analiza projektowanego dokumentu oraz zmian stanu środowiska w przypadku odstąpienia od jego realizacji, wykazała

że przyjęcie analizowanego dokumentu nie wpłynie na zmianę równowagi przyrodniczej obszaru. Jednocześnie nie wskazuje się konieczności zmian przyjętych rozwiązań planistycznych, ze względu na ich wpływ na środowisko.

Ocena skali i wielkości proponowanych rozwiązań:

I	KOMUNIKACJA I INFRASTRUKTURA
–	Zachowanie istniejącego systemu komunikacyjnego gminy;
–	Zachowanie istniejących obiektów i obszarów infrastruktury technicznej
II	OSADNICTWO
–	Zrównoważony rozwój terenów osadnictwa
III	DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA
–	Zachowanie istniejących terenów inwestycyjnych oraz umiarkowany rozwój nowych terenów
IV	ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ OTWARTA
–	Struktura strefy otwartej dostosowanej do systemu przyrodniczego gminy

Tab. 6. Macierz skutków środowiskowych - prognozowane znaczące oddziaływanie na środowisko wg. komponentów i właściwości

Skutki ustaleń projektowanego dokumentu związane z charakterem stref planistycznych	Występowanie oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska wg rodzaju i skali oddziaływania							
	Różnorodność biologiczna, fauna i flora	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Wody powierzchniowe i podziemne	Zasoby naturalne	Ludzie i ich mienie	Zabytki	Krajobraz
I. KOMUNIKACJA I INFRASTRUKTURA (strefy komunikacyjne - SK, strefy infrastrukturalne - SI)								
Zachowanie istniejącego systemu komunikacyjnego gminy								
Charakter, wielkość oddziaływań:	--	--	-	x	x	++	++	x
Zachowanie istniejących obiektów i obszarów infrastruktury technicznej								
Charakter, wielkość oddziaływań:	-	-	-	x	x	++	++	x
II. OSADNICTWO (Stery wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną -SJ, Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną -SW, Strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową - SZ, Strefy zieleni i rekreacji - SN, Strefy cmentarzy - SC								
Zrównoważony rozwój terenów osadnictwa								

Skutki ustaleń projektowanego dokumentu związane z charakterem stref planistycznych	Występowanie oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska wg rodzaju i skali oddziaływania							
	Różnorodność biologiczna, fauna i flora	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi	Wody powierzchniowe i podziemne	Zasoby naturalne	Ludzie i ich mienie	Zabytki	Krajobraz
Charakter, wielkość oddziaływań:	-	-	+/-	-	-	++	++	++/-
III. DZIAŁANOŚĆ INWESTYCYJNA (Strefy usługowe -SU, Strefy gospodarcze - SP, Strefy górnictwa - SG, Strefy rolnicze - SR)								
Zachowanie istniejących terenów inwestycyjnych oraz umiarkowany rozwój nowych terenów								
Charakter, wielkość oddziaływań:	-	-	+/-	x	-	++	x	+/-
IV. ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ OTWARTA (Strefa otwarta - SO)								
Struktura strefy otwartej dostosowanej do systemu przyrodniczego gminy								
Charakter, wielkość oddziaływań:	++	++	+	+	+	++	x	++

Oznaczenia użyte w tabeli:

Charakter oddziaływania:	+	Pozytywne	-	Negatywne	+/-	Zmienne
Wielkość oddziaływań o różnych charakterze w jednostce odniesienia						
Pozytywne	Negatywne	Ocena				
-	-	pomijalnie słaba, słaba				
+	-	słaba, średnia				
++	--	średnia, wysoka				
+++	---	wysoka i bardzo znacząca (zmiana warunków równowagi przyrodniczej lub warunków życia i bezpieczeństwa ludzi)				

Źródło: opracowanie własne na podstawie przyjętej metodyki opracowania.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Gomunice przyjęta w projekcie Planu ogólnego gminy Gomunice nie będzie generować znaczącego wzrostu negatywnych oddziaływań w odniesieniu do bioróżnorodności gminy oraz jej flory i fauny. Ustalenia nie naruszają celów ochrony ustanowionych w Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki oraz celów ochrony i integralności sieci obszarów Natura 2000. Wzrost zainwestowania w gminie jest zrównoważony i proporcjonalny do jej możliwości i potrzeb rozwojowych. Strefy związane z budownictwem mieszkaniowym jak i działalnością

gospodarczą nie ingerują w system przyrodniczy gminy w sposób mogący przyczynić się do wzrostu presji na środowisko przekraczającej jego możliwości funkcjonowania i regeneracji. Oddziaływania będą mieć charakter pozytywny w odniesieniu do ludzi i ich mienia, zabytków a także krajobrazu. Struktura funkcjonalno-przestrzenna chroni najwyższe walory przyrodnicze gminy, nie ingeruje w ciągłość naturalnego korytarza ekologicznego doliny Widawki a także korytarzy związanych z terenami leśnymi. POG Gomunice uwzględnił system ochrony przyrody gminy m.in. w zakresie wyznaczenia strefy otwartej (SO) wzdłuż doliny rzeki Widawki, uwzględniając uwarunkowania ekofizjograficzne gminy. Większość obszarów otwartych stanowi tzw. strefa otwarta (SO). POG uwzględnia obowiązujące zakazy na terenie OChK Doliny Widawki m.in. zakazy związane z wydobywaniem skał, w tym torfu i skamieniałości. W granicach OChK nie przewiduje się stref górnictwa (SG). Użytki ekologiczne wraz z gruntami leśnymi, które w przewadze stanowią kompleksy leśne w zarządzie Lasów Państwowych, znajdują się również w zasięgu strefy otwartej (SO). Należy zaznaczyć możliwość wystąpienia oddziaływań wtórnym o trudnym do określenia charakterze, zależnym od polityk sektorowych nie zaś ustaleń analizowanego dokumentu, związane z oddziaływaniem na powietrze i klimat, wody powierzchniowe i podziemne, zasoby naturalne a także zabytki.

6.2. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, FAUNA I FLORA

W zakresie oddziaływania na różnorodność biologiczną, w tym florę i faunę uwzględniono, w szczególności następujące kryteria oceny:

- Wpływ na możliwość zrealizowania celów ochrony przyrody w obszarach objętych formami ochrony przyrody;
- Wpływ na degradację siedlisk obszarów chronionych, w tym obszarów sieci Natura 2000;
- Wpływ na zachowanie gatunków priorytetowych mających znaczenie dla Wspólnoty (dotyczy sieci Obszarów Natura 2000);
- Wpływ na fragmentaryzację populacji, w wyniku przerwania naturalnych i potencjalnych korytarzy ekologicznych;
- Wpływ na zwiększenie się udziału gatunków obcych w strukturze siedlisk i ich wpływ na bioróżnorodność obszaru.

6.2.1. **Formy ochrony przyrody**

W jej granicach gminy Gomunice znajdują się tereny objęte formami ochrony przyrody, o których mowa w *ustawie z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki, użytki ekologiczne i pomniki przyrody.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki, którego obszar i zakres ochrony został określony w *Rozporządzeniu Nr 59/2007 Wojewody Łódzkiego z dnia 4 grudnia 2007 r. w sprawie wy-*

znaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki. Obowiązuje uchwała nr XIV/237/11 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki, zmieniona uchwałą nr XXII/422/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 marca 2012 r. (wyłączenie z części zakazów wybranych terenów w gminie Bełchatów) oraz uchwałą nr XXXI/661/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 18 grudnia 2012 r. (wyłączenie z części zakazów istniejących terenów górniczych).

OChK Doliny Widawki obejmuje południowo-wschodnią, południową i południowo-wschodnią części gminy i zajmuje obszar 1776,38 ha. Jest to 4,3% powierzchni całego obszaru chronionego. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych.

Na obszarze obowiązują zakazy (z częściowymi wyjątkami):

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- i likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych nawodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystywanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Użytki ekologiczne

W obszarze gminy są zlokalizowane użytki ekologiczne, oba w graniach obrębu ewidencyjnego Gertrudów, zgodnie z poniższym wykazem.

Tab. 7. Użytki ekologiczne - wykaz

Lp.	Rodzaj użytku	Powierzchnia [ha]	Data ustanowienia	Obręb ewidencyjny
-----	---------------	-------------------	-------------------	-------------------

1.	Bagno	0,35	23.11.1996	Gertrudów
2.	Bagno	0,48	23.11.1996	Gertrudów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z geoserwisu GDOŚ.

Pomniki przyrody - 2 pomniki przyrody ożywionej

Zgodnie z uchwałą nr XLII/205/2002 Rady Gminy w Gomunicach z dnia 9 sierpnia 2002 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody na terenie gminy ochroną przyrody objęto 2 drzewa, zgodnie z poniższym wykazem.

Tab. 8. Pomniki przyrody - wykaz

Lp.	Nazwa drzewa	Nazwa łacińska	Lokalizacja	Wysokość [m]	Pierśnica [cm]	Obwód [cm]
1	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Słostowice 106, działka nr ewid. 98	30	114	358
2	Dąb szypułkowy	Quercus robur	Fryszerka, działka nr ewid. 691, obręb Kolonia Kletnia	32	120	337

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z geoserwisu GDOŚ.

Oddziaływanie ustaleń POG w odniesieniu do systemu form ochrony przyrody:

1. Oddziaływanie na sieć obszarów Natura 2000

Gmina Gomunice jest położona poza siecią obszarów Natura 2000. Sąsiedztwo z innymi terenami chronionymi - obszar Natura 2000 PLH 100020 - nie wymaga dodatkowych rozwiązań w strukturze funkcjonalno-przestrzennej POG. Obszar ten styka się ze strefą otwartą (SO) gminy Gomunice.

2. Oddziaływanie na Obszar chronionego Krajobrazu Doliny Widawki

POG Gminy Gomunice w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki w większości sankcjonuje istniejące zainwestowanie i użytkowanie terenów. Znaczącą część obszaru stanowią grunty rolne i leśne o charakterze przestrzeni otwartej, co zostało uwzględnione w POG i objęte strefą otwartą (SO).

W zakresie Stref grupy I. KOMUNIKACJA i INFRASTRUKTURA (SK - Strefy komunikacyjne, SI - strefy infrastrukturalne) - dotyczą one istniejących elementów systemu komunikacyjnego i infrastrukturalnego gminy. OCHK jest przecięty autostradą A1, rozcinającą obszary leśne. Przez obszar przechodzą również strefy infrastrukturalne związane z elektroenergetycznymi wysokich i najwyższych napięć (220 kV, 400 kV) oraz podstawowy układ komunikacyjny gminy. POG nie wprowadza zmian na poziomie struktury funkcjonalno-przestrzennej. Zachowanie układu komunikacyjnego oraz infrastruktury technicznej stanowi oddziaływanie pozytywne na ludzi i ich mienie, zabytki a także krajobraz. Stanowi działania zabezpieczające funkcjonowanie infrastruktury technicznej. Związane jest z oddziaływaniem wtórnym, nie wynika wprost z ustaleń POG. Możliwe jest oddziaływanie o zmiennym charakterze na poszczególne komponenty środowiska. takie jak: powietrze i klimat, wody powierzchniowe i

podziemne, ludzi i ich mienie oraz krajobraz. Ostateczny kierunek oddziaływań zależy będzie od polityk sektorowych nie ustaleń aktu planowania przestrzennego, jakim jest POG.

W zakresie stref grupy II. OSADNICTWO (SJ - strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, SW - strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, SZ - strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową, SN - Strefy zieleni i rekreacji, SC - Strefy cmentarzy) - obejmują one istniejące jednostki osadnicze, tereny przeznaczone na cele budowlane w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tereny rozwojowe, wynikające z możliwości i potrzeb rozwojowych gminy. Rozwój terenów zainwestowanych jest racjonalny i proporcjonalny do skali zainwestowania poszczególnych wsi. W gminie przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa, co zostało odzwierciedlone w strefach funkcjonalnych POG. W granicach OChK Doli Widawki znajdują się pojedyncze tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, objęte strefami wielofunkcyjnymi oraz tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinna w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Skala rozwoju osadnictwa w OChK Doliny Widawki jest niewielka.

Strukturę uzupełnia strefą SN związana z istniejącym terenem rekreacyjnym w Gminie, wymagającym uporządkowania i przekształceń - tzw. Fryszerka w Gomunicach. POG objął teren istniejącego stanu na Widawce i terenów przyległych - Strefa zieleni i rekreacji (SN). Profile uzupełniające zostały dobrane zgodnie z pełnioną funkcją terenu - usługi sportu i rekreacji, kultury i rozrywki, zieleni naturalnej. Strefa jest powiązana z istniejącym terenem usługowym, po drugiej stronie drogi gminnej. Oba tereny wymagają uporządkowania i rehabilitacji zainwestowania.

W OChK Doliny Widawki nie znajdują się istniejące oraz projektowane tereny cmentarzy.

W zakresie stref grupy III. DZIAŁANOŚĆ INWESTYCYJNA (SU - strefy usługowe, SP - strefy gospodarcze, SG - Strefy górnictwa, SR - Strefy rolnicze) - obejmują one, w szczególności istniejące zainwestowanie, zlokalizowane wzdłuż dróg publicznych, charakteryzujące się niewielką skalą zainwestowania a więc i niewielką skalą potencjalnych oddziaływań na środowisko. W zakresie stref rolniczych - POG Gomunice sankcjonuje zainwestowanie związane ze stawami hodowlanymi na Widawce, obejmując je Strefą rolniczą a także obejmując tymi strefami działki rolnicze lub ich części, związane z istniejącą zabudową zagrodową.

3. Oddziaływanie na pomniki przyrody i użytki ekologiczne

Oddziaływanie na pomniki przyrody i użytki ekologiczne dotyczy tylko oddziaływań o charakterze pozytywnym. Pomnik przyrody (drzewo) w miejscowości Słostowice znajduje się w zasięgu strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową (SZ) a pomnik przyrody (drzewo) w miejscowości Fryszerka (ob. Kolonia Kletnia) - w zasięgu strefy otwartej (SO) - tereny leśne.

6.2.2. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Ochronę gatunkową roślin, zwierząt i grzybów regulują przepisy odrębne (*ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października*

2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów). W obszarze opracowania nie są zlokalizowane obszary objęte ww. ochroną prawną (niezinwentaryzowane), jednak nie można wykluczyć ich występowania, w szczególności w obszarze doliny Widawki a także w licznych kompleksach leśnych. Nie ustala się negatywnego oddziaływania ustaleń projektu, ponieważ w projekcie nie wprowadzono zmian ustaleń planistycznych, których realizacja mogłaby mieć negatywny wpływ na florę i faunę, a w konsekwencji na bioróżnorodność gminy Gomunice. Negatywne oddziaływanie na środowisko związane z przekształceniem terenów otwartych na cele budowlane stanowi konsekwencję potrzeb rozwojowych gminy, które zostały dostosowane do potrzeb ochrony przyrody i krajobrazu.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody: korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów (art. 5 ust. 2). W świetle przywołanej ustawy możliwe jest wskazanie w Planie ochrony obszaru Natura 2000 korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000 i wyznaczyć dla nich działania ochronne mające na celu ich utrzymanie.

Korytarze ekologiczne nie stanowią formy ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Podlegają one analizie w kontekście art. 66 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o dostępie informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zgodnie, z którym w Raporcie oddziaływania na środowisko zawiera się: opis przewidywanych działań mających na celu unikanie, zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na formy ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000, oraz ciągłość łączących je korytarzy ekologicznych, wraz z oceną ich skuteczności odpowiednio do etapów realizacji, eksploatacji, użytkowania lub likwidacji przedsięwzięcia.

Przez system przyrodniczy gminy należy rozumieć system obszarów przyrodniczych biologicznie czynnych, a więc ekosystemy najmniej przekształcone przez człowieka, przede wszystkim kompleksy leśne oraz tereny łąkowo-pastwiskowe, jak również rolnicze tereny otwarte. W przypadku jednostki odniesienia, którą jest gmina, mamy do czynienia z „korytarzami wewnętrzkrajobrazowymi”, zazwyczaj o charakterze liniowym (cieki), przepustowości w obu kierunkach oraz dotyczącymi zazwyczaj gatunków jedno-ekosystemowych.

Głównym korytarzem ekologicznym gminy jest dolina rzeki Widawki, wskazana jako naturalny korytarz ekologiczny Bełchatów-Radomsko przebiegający – w ramach Sieci Ekologicznej ECONET-PL. (Ecological Network - Poland). Stanowi element systemu przyrodniczego, łączące obszary węzłowe i węzły oraz system przyrodniczy w funkcjonalną całość. Dolina rzeki Widawki charakteryzującej się wysokim stopniem różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz korzystnymi uwarunkowaniami dla zachowania siedlisk i ostoi gatunków o znaczeniu krajowym i europejskim, powiązanych korytarzami ekologicznymi. Dolina Widawki to naturalny korytarz ekologiczny łączący dolinę Warty z doliną Pilicy. Na 80 km rzeki Widawki zlokalizowany jest zbiornik Fryszerka, przeznaczony do retencji wody

i rekreacji. Istotne dla funkcjonowania obszaru są również mniejsze ciekі, a także kompleksy leśne, zbiorniki wodne i zbiorowiska roślinności łąkowej.

Należy stwierdzić, że oddziaływania na florę i faunę w gminie ograniczają się przede wszystkim do stałych emitorów oddziaływań związanych z istniejącym zagospodarowaniem. System komunikacyjny gminy stanowi stały emitor negatywnie oddziałujący na florę i faunę obszaru. Autostrada A1 jak i droga krajowa nr 91 stanowi główną barierę dzielącą tereny otwarte i generując zanieczyszczenia pyłowe i akustyczne do powietrza atmosferycznego. Istniejące tereny zainwestowania również stanowią emitor zakłóceń w funkcjonowaniu przyrody obszaru. Biorąc pod uwagę stan zainwestowania terenów oraz skalę rozwojową stwierdza się, że skala oddziaływania nie jest znacząca. W planowaniu przestrzennym należy równoważyć potrzeby funkcjonowania świata roślinnego i zwierzęcego obszaru z pogrzebani ludzi zamieszkujących dany teren. Stwierdza się, że zaproponowany rozwój zainwestowania równoważy ww. potrzeby. Struktura funkcjonalno-przestrzenna zabudowań jest poszerzana a nie rozbudowywana o nowe ośrodki, co jest czynnikiem pozytywnym w odniesieniu do analizowanego zasobu środowiska. Charakter oddziaływań wynikający z realizacji proponowanej struktury jest pozytywny. Nie mamy do czynienia z znaczącym wzrostem terenów budowlanych a tereny docelowego rozwoju stanowią kontynuację istniejących struktur, kierunki rozwoju uwzględniają potrzeby ludzi zamieszkujących gminę (co potwierdzają wnioski złożone do aktu planowania przestrzennego). Wyznaczając tereny rozwojowe uwzględniono tereny o najwyższych walorach przyrodniczych.

Należy również zwrócić uwagę na konieczność ochrony zadrzewień i zakrzewień, które stanowią grunty biologicznie czynne. Każdy teren leśny a także zadrzewiony lub zakrzewiony stanowi lokalną ostoję bioróżnorodności oraz obszar absorpcji wód opadowych, co pośrednio wpływa na warunki klimatyczne i mikroklimatyczne. Ich rola w krajobrazie jak i ich udział w usługach ekosystemowych jest bardzo ważna. Udział tych terenów w obszarach otwartych jak i zabudowanych jest walorem zarówno krajobrazowym jak i przyrodniczym. Gmina Gomunice charakteryzuje się wysoką lesistością co stanowi jeden z jej walorów krajobrazowych. W związku z powyższym udział gruntów zadrzewionych i zakrzewionych również jest stosunkowo wysoki. Struktura funkcjonalno-przestrzenna POG została wyznaczona w sposób nie ingerujący zabudową w zwarte kompleksy leśne. W strefach wielofunkcyjnych znajdują się w części tereny zadrzewione i zakrzewione, co stanowi potencjał dla powierzchni biologicznie czynnej terenów. Ostateczny sposób wykorzystania w terenach zabudowy istniejących już zadrzewień i zakrzewień zależeć będzie od indywidualnych rozwiązań. Ich zachowanie w terenach zainwestowania winno być częścią edukacji ekologicznej, wspierającej zachowanie rodzimej flory.

Proponowany rozwój struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Gomunice przeanalizowano w odniesieniu do głównych naturalnych korytarzy ekologicznych gminy jakim jest dolina Widawki a także rozmieszczone w jej granicach kompleksy leśne. Planowane zainwestowanie nie będzie wkraczać w zwarte kompleksy leśne, które z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności są elementem bardzo istotnym w funkcjonowaniu środowiska. Ekosystemy leśne stanowią strukturę przyrodniczą o wysokiej złożoności, o wiele wyższej niż grunty rolne a ich rola w usługach ekosystemowych jest niepodważalnie ważna. W związku z powyższym w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dąży

się do zachowania tych terenów jako terenów otwartych, stanowiących ostoje bioróżnorodności. Ochrona tych terenów w POG Gomunice stanowi oddziaływanie o charakterze pozytywnym w odniesieniu do bioróżnorodności gminy, pośrednim i skumulowanym z innymi oddziaływaniami pro środowiskowymi, o stałej i długoterminowej sile oddziaływania na zasoby naturalne i bioróżnorodność.

W odniesieniu do lokalnej flory i fauny i ogólnego stanu bioróżnorodności gminy wskazuje się na istnienie oddziaływań bezpośrednich związanych z zajęciem nowych terenów dotychczas otwartych, co pośrednio będzie związane z zmniejszeniem się udziału lokalnej flory w strukturze użytkowania, likwidacją drobnych zadrzewień i zakrzewień. Prognozuje się, że jednak nie będzie to skala zagrażająca zmniejszeniu się bioróżnorodności gminy. Należy stwierdzić, że rozwój terenów w formie kontynuacji istniejących struktur pomimo likwidacji części terenów biologicznie czynnych jest zjawiskiem pozytywnym w odniesieniu do zajmowania nowych terenów poza istniejącą siecią osadniczą.

Rozwój istniejących terenów zainwestowania będzie generował również negatywne oddziaływania związane ze zwiększeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza, gleb i pośrednio do wód powierzchniowych i podziemnych jednak skala zjawiska nie powinna doprowadzić do przekroczenia norm środowiskowych i zagrozić stabilności ekosystemów w środowisku gminy.

W odniesieniu do systemów komunikacji i infrastruktury technicznej mamy do czynienia z działaniami związanymi z zachowaniem istniejących układów. W ramach POG systemy komunikacji i infrastrukturalne nie są rozbudowywane w skali lokalnej lub regionalnej. W związku z powyższym analizie podlegają głównie oddziaływanie skumulowane i wtórne oraz działania naprawcze jeśli są takie konieczne. Głównym emitorem negatywnych oddziaływań w tym zakresie są drogi, w szczególności tranzytowe - autostrada i droga krajowa. Trasa A1 przerwała ciągłość ekosystemów leśnych stanowiących korytarz migracji dla zwierząt, w związku z powyższym przy jej realizacji zastosowano działania minimalizujące i naprawcze w odniesieniu do funkcjonowania środowiska. W ciągu trasy autostrady A1 zrealizowano przejścia dla zwierząt w celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania tej blokady na trasy migracyjne zwierząt. POG Gomunice nie rozszerza terenów zainwestowanych w kierunku trasy. W związku z powyższym nie stwierdza się kumulacji negatywnych oddziaływań albo zwiększenia oddziaływań wtórnych wynikających z realizacji inwestycji. Struktura funkcjonalna POG nie blokuje utworzonych przejść dla zwierząt oraz nie stanowi bariery dla migracji zwierząt w strukturach zainwestowania. Należy stwierdzić, że ostateczny wpływ struktur zainwestowania na migrację małych zwierząt poprzez struktury zainwestowania będzie zależeć od ostatecznych rozwiązań projektowych, w zakresie sytuowania zabudowy, realizacji ogrodzeń a także zagospodarowania systemu przestrzeni publicznych. Wzrost świadomości ekologicznej a także zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi sprzyja wybieraniu rozwiązań uwzględniających postulaty ochrony środowiska, w tym chroniących lokalną florę i faunę terenów zainwestowanych.

6.2.3. Przedmiot ochrony obszarów sieci Natura 2000 oraz integralność tych obszarów, powiązania przyrodnicze gminy

Celem utworzenia europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie bioróżnorodności biologicznej Unii Europejskiej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych i dzikiej flory i fauny na jej terytorium. Na obszarach tych zabrania się podejmowania działań mogących:

1. w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt,
2. wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
3. pogorszyć integralność obszaru lub jego powiązania z innymi obszarami.

Obszar gminy Gomunice jest położony poza systemem obszarów Natura 2000. Bezpośrednio przy granicy gminy Gomunice, na gruntach gminy Gorzkowice, ustanowiono obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk - PLH 100020 „Lasy Gorzkowickie”. Dla obszaru obowiązuje Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lasy Gorzkowickie (PLH 100020). Ochronie podlegają tu następujące siedliska przyrodnicze: Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (kod: 9170) oraz Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (kod: 91E0). Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy Gomunice nie stwarza warunków dla znaczących oddziaływań na ww. obszar Natura 2000.

6.3. WARUNKI ZDROWOTNE, BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

6.3.1. Stan powietrza atmosferycznego i adaptacja do zmian klimatycznych

W zakresie oddziaływania na stan powietrza i klimatu uwzględniono w szczególności następujące kryteria oceny:

- Wpływ na poziom emisji zanieczyszczeń do środowiska, przy uwzględnieniu typologii źródeł zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego,
- Wpływ na adaptację do zmian klimatu;
- Wpływ na łagodzenie zmian klimatu;

Stan powietrza atmosferycznego

Jednym z podstawowych czynników decydującym o jakości środowiska, a tym samym w znacznym stopniu oddziałującym na jakość życia, jest stan czystości powietrza. We wszelkiego rodzaju procesach technologicznych oraz działalności usługowej są stosowane surowce i materiały, które zawierają m.in. substancje niebezpieczne dla ludzi i środowiska przyrodniczego. Zanieczyszczenia wprowadzane do powietrza mogą oddziaływać negatywnie na zdrowie człowieka i innych organizmów żywych. Pyły emitowane do środowiska powodują negatywne skutki środowiskowe, a stopień ich szkodliwości zależy od składu chemicznego i mineralogicznego oraz ich rozmiaru – od neutralnego po toksyczny. Pierwotne zanieczyszczenia emitowane do atmosfery mogą ulegać w niej różnym procesom - mogą być transportowane przez wiatr, ulegać przemianom chemicznym, w wyniku czego powstają inne substancje - zanieczyszczenia wtórne. Mogą być również usuwane z atmosfery w wyniku

osiadania - głównie pyłów - na powierzchnię ziemi lub wymywane przez wodę zawartą w chmurach oraz opady. Procesy te są związane z wieloma czynnikami, min.:

- warunkami emisji zanieczyszczeń ze źródła do atmosfery;
- ukształtowaniem powierzchni terenów, rodzajem podłoża;
- warunkami meteorologicznymi;
- właściwościami zanieczyszczenia i oddziaływaniami substancji w atmosferze.

Wśród antropogenicznych źródeł emisji wyróżnić można cztery zasadnicze grupy:

- procesy spalania paliw, w których główną rolę odgrywa energetyka;
- procesy technologiczne przemysłu chemicznego, hutniczego i rafineryjnego oraz kopalni i cementowni;
- transport, głównie tranzytowy;
- gospodarstwa domowe, miejsca utylizacji i wysypiska odpadów oraz ścieki.

W obszarze gminy Gomunice brak jest znaczących emitorów zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Do głównych emitorów zanieczyszczeń należy emisja niska z lokalnych palenisk oraz emisja z ciągów komunikacyjnych o różnym natężeniu ruchu, w szczególności autostrady A-1.

Wzrost terenów budowlanych, stanowi głównie wtórne oddziaływanie wynikające z potrzeb rozwojowych gminy i wiąże się ze wzrostem antropopresji na stan powietrza oraz możliwości realizacji jego celów ochronnych. Powyższe stanowi również oddziaływanie skumulowane z innymi decyzjami w zakresie gospodarki lokalnej a jego charakter, skala i wielkość jest niemożliwa do określenia na niniejszym etapie planistycznym. Samo oddziaływanie stanowi poza planistyczny skutek środowiskowy, a jego skala i zakres jest uzależniona od realizowanych sposobów ogrzewania budownictwa oraz sposobów pozyskiwania energii, które są uwarunkowane m.in. możliwościami realizacji „prośrodowiskowych” instalacji źródeł ciepła i energii.

Program ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w województwie łódzkim

Według Programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej przyjętym uchwałą nr LXIII/694/23 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 listopada 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej - gmina Gomunice została zakwalifikowana do strefy łódzkiej (z obszaru województwa łódzkiego wyłączono obszar aglomeracji łódzkiej).

Zgodnie z *Raportem oceny jakości powietrza w województwie za 2025 r.*, sporządzonym w ramach rocznej oceny jakości powietrza – **strefa łódzka charakteryzowała się przekroczeniem dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku**, ze względu na ochronę zdrowia. Pod tym względem została zakwalifikowana do klasy C – ustalono przekroczenie poziomów dopuszczalnych PM₁₀ (24h), PM_{2,5} (rok), poziomu docelowego BaP (rok). W zakresie ochrony roślin nie wskazano przekroczenia dopuszczalnych norm środowiskowych. Obszary przekroczeń PM₁₀ i PM_{2,5} dotyczą przede

wszystkim terenów silnie zurbanizowanych (aglomeracja łódzka wraz z terenami otaczającymi, wybrane miasta powiatowe), o gęstej zabudowie, w tym rejonów nieocieplonych, gdzie podstawą ogrzewania jest indywidualne spalanie paliw stałych. Jako główną przyczynę przekroczeń dla PM₁₀ i PM_{2,5} podano emisję związaną z indywidualnym ogrzewaniem budynków.

W przypadku benzo(a)pirenu - przyczyną przekroczeń jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków. W związku z powyższym gmina jest objęta: *Programem ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu docelowego ozonu przyziemnego oraz Programem ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀*.

Nie mniej jednak jakość powietrza w gminie, ze względu na niski stopień antropopresji środowiska, brak znaczących źródeł emisji zanieczyszczeń, przy występowaniu źródeł zanieczyszczeń (zarówno w granicach gminy, jak w jej najbliższym sąsiedztwie) oceniana jest jako dobra, ale wymagająca działań ochronnych głównie w sąsiedztwie dróg o najwyższym natężeniu ruchu komunikacyjnego oraz w obszarach najintensywniej zabudowanych. Gmina charakteryzuje się stosunkowo małym udziałem emisji zanieczyszczeń do atmosfery, ze względu na znikomy udział znaczących emitorów zanieczyszczeń tj. zakładów produkcyjnych.

Do zagrożeń powietrza atmosferycznego gminy należy w szczególności transport (autostrada A-1, droga krajowa DK 91) oraz funkcjonujące w gminie gospodarstwa domowe (niska emisja), w mniejszym stopniu przemysł czy działalność rolnicza (niewielki udział w strukturze gminy). Pomimo braku nowych terenów przewidzianych w obszarze gminy to - wzrost terenów zainwestowania - będzie generować wzrost natężenia ruchu na drogach lokalnych (powiatowych i gminnych) związany z obsługą nowych terenów inwestycyjnych oraz zwiększenie się udziału komunikacji wewnętrznej, a także dojazdów do poszczególnych posesji. Zwiększony ruch samochodowy związany ze zwiększeniem się udziału terenów budowlanych. Pośrednio spowoduje to wzrost emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych oraz komunalnych. Ze względu na skalę zjawiska nie prognozuje się znaczącego pogorszenia warunków powietrza atmosferycznego w gminie.

Zaproponowane w projekcie POG strefy gospodarcze (SP) dotyczą istniejących zakładów oraz terenów inwestycyjnych przewidzianych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Nie przewiduje się, że będą one stanowić znaczące emitery zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego i lokalnego klimatu.

Podsumowując, struktura funkcjonalno-przestrzenna POG Gomunice, nie będzie w sposób negatywny i długoterminowy oddziaływać na stan powietrza atmosferycznego. Działania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego to tzw. zadania sektorowe, które mają niewielkie przełożenie na rozstrzygnięcia planów ogólnych gmin. W tym sektorze działań prośrodowiskowych szczególne znaczenie ogrywa dziś edukacja, zwiększająca świadomość proekologiczną, przekładającą się na działania związane z zmniejszaniem (eliminacją) niskiej emisji oraz oddziaływaniem procesów technologicznych w przemyśle (wykorzystanie ekologicznych technologii).

Zmiany klimatu

Ryzyko związane ze zmianą klimatu dotyczy obecnie pojęcia „globalnego ocieplenia” - efekt szklarniowy wywołany obecnością niekorzystnych gazów w atmosferze (gazy cieplarniane) powoduje, że temperatura na Ziemi jest przez ich obecność - wyższa. Powszechnie uważa się, że jest to wynik antropogenicznej działalności człowieka. W tym zakresie znaczenie mają dwa pojęcia: łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska opracowała poradnik dotyczący łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do zmian klimatu w ocenach oddziaływania na środowisko.

Przez łagodzenie zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, który nie przyczynia się do pogłębiania zmian klimatu. Przez adaptację do zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, aby było ono optymalnie przystosowane do postępujących zmian klimatu, jak również by nie powodowało zwiększenia wrażliwości elementów środowiska na zmiany klimatu.

Badając, czy przedsięwzięcie nie będzie przyczyniać się do pogłębiania zmian klimatu należy uwzględnić m.in. następujące elementy:

- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowanych przez przedsięwzięcie;
- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowanych przez działania towarzyszące przedsięwzięciu;
- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowane przez transport towarzyszący przedsięwzięciu;
- działania skutkujące pochłanianiem gazów cieplarnianych;
- działania skutkujące zmniejszeniem emisji gazów cieplarnianych;
- pośrednie emisje gazów cieplarnianych związane z zapotrzebowaniem na energię towarzyszącą przedsięwzięciu⁶.

Analiza struktury funkcjonalno-przestrzennej Planu ogólnego gminy Gomunice, wykazała, że nie tworzy on ram do zwiększenia w sposób znaczący bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych. Ustalenia aktu planowania przestrzennego nie będą mieć negatywnego wpływu na zmiany klimatyczne. Struktura stref planistyczny nie przewiduje również rozbudowy systemu komunikacyjnego, która pociągałaby negatywne skutki środowiskowe, które należało by rozpatrywać w aspekcie oddziaływań bezpośrednich i skumulowanych

Znaczącą część gminy została objęta wyznaczonymi strefami otwartymi (SO) a udział stref z zabudową znacząco nie odbiega od stanu istniejącego. W ramach profilu uzupełniającego dla wybranych stref otwartych dopuszczono profil związany z OZE - elektrownie fotowoltaiczne. Profil - elektrownie fotowoltaiczne - wykluczono dla stref związanych ze zwartymi kompleksami leśnymi oraz

⁶ Poradnik Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska - **Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do zmian klimatu w ocenie oddziaływania na środowisko**

doliną Widawki. Powyższe stanowi działanie ochronne dla terenów o wysokich walorach przyrodniczych (dolina Widawki) oraz kompleksów leśnych. Powyższe ograniczenie jest zasadne na etapie POG a szczegółowe dopuszczenie lokalizacji nastąpi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa - na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Wszelkie pro-środowiskowe działania, w tym realizacja OZE, przeprowadzona w sposób uwzględniający przepisy powszechnie obowiązującego prawa, w sposób skumulowany i w okresie długoterminowym przyczyniają się łagodzeniu zmian klimatycznych. Przeciwdziałanie skutkom suszy jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej oraz Wód Polskich. Głównymi dokumentami planistycznymi w tym zakresie jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. W ramach działań program nie przewiduje realizacji żadnych inwestycji w obszarze gminy Gomunice. Nie mniej jednak gmina powinna dążyć do zwiększenia retencji wód w obszarze, w szczególności do zapewnienia naturalnej retencji w dolinach cieków, w tym rzeki Widawki. Wyznaczenie stref otwartych (SO) oraz stref zieleni i rekreacji (SN) stwarza ramy dla inwestycji w zakresie lokalnej retencji wód t. inwestycji o pozytywnym charakterze w odniesieniu do środowiska.

Gmina Gomunice znajduje się w obszarach o umiarkowanym oraz znacznym zagrożonych suszą. Należy jednak zwrócić uwagę na kryteria cząstkowe - duże zagrożenie suszą atmosferyczną i susza rolniczą. Najbardziej narażone na suszę są peryferyjne obszary gminy a jej centrum - umiarkowanie. Zagrożenie suszą dotyczy w szczególności obszarów otwartych związanych z rolnictwem i maleje w obszarach charakteryzujących się dużą lesistością. Świadczy to o dobrym stanie lasów w gminie i umiarkowanym zagrożeniem pożarem. Jednak na terenach typowo rolniczych powinno się dążyć do retencjonowania wody, zarówno na potrzeby upraw polowych jak i w terenach zainwestowanych. Powyższe powinno zostać uwzględnione w części na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego a także na etapach budowlanych. Analizując strukturę funkcjonalno-przestrzenną przewidzianą dla gminy Gomunice nie ustala się znaczących oddziaływań negatywnych pogłębiających stan zagrożenia suszą i pogłębiających niekorzystne zmiany klimatyczne. Oddziaływania te stanowią grupę oddziaływań skumulowanych, pośrednich a przede wszystkim wtórnych. Nagromadzenie negatywnych czynników na etapie zagospodarowania poszczególnych działek tj. ograniczenie dostępnej powierzchni biologicznie czynnej, nadmierne usunięcie zieleni wysokiej i niskiej, brak rozwiązań retencjonujących wodę na posesjach jak i w prowadzonych działalnościach - rolniczych i pozarolniczych, w sposób skumulowany i wtórny może przyczynić się do pogłębienia negatywnych zjawisk związanych z zakłóceniami w małym obiegu hydrogeologicznym, wzmożoną suszą rolniczą jak i wpłynąć negatywnie w perspektywie długoterminowej na pogłębianie się zmian mikroklimatycznych.

6.3.2. Klimat akustyczny

W zakresie oddziaływania na klimat akustyczny uwzględniono w szczególności następujące kryteria oceny:

- Wpływ na występowanie nowych źródeł hałasu, przy uwzględnieniu ich typologii.
- Wpływ na kumulację źródeł zanieczyszczeń hałasem.

Spośród zjawisk klimatu akustycznego najważniejszym jest występowanie hałasu. Można wyróżnić cztery podstawowe kategorie hałasu: komunikacyjny (związany z transportem), przemysłowy (związany z występowaniem zakładów przemysłowych) oraz komunalny (związany z obiektami publicznymi, maszynami budowlanymi itp.) i samolotowy (związany z oddziaływaniem ruchu samolotowego w szczególności w sąsiedztwie lotnisk).

W gminie Gomunice największym źródłem tych zanieczyszczeń jest hałas komunikacyjny dotyczący dróg tranzytowych - autostrada A1 oraz droga krajowa DK91. W mniejszym stopniu źródłem hałasu są drogi o mniejszym natężeniu ruchu - powiatowe oraz gminne.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy *Prawo ochrony środowiska* opracowała w ramach IV rundy mapowania strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Wyniki opracowanych strategicznych map hałasu udostępnia się zgodnie z wymogiem zawartym w *rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 20 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu danych ujętych na strategicznych mapach hałasu, sposobu ich prezentacji i formy przekazania* - załącznik nr 2 ust. 10. Analizy dotyczą zarówno autostrady A1 jak i drogi krajowej nr 91 w przebiegu przez gminę Gomunice. Analizy wykazały negatywne oddziaływanie na część terenów zabudowy chronionej akustycznie.

Ryc. 4. Oddziaływanie akustyczne autostrady A1 i drogi krajowej nr 91
- emisja zanieczyszczeń hałasem - wskaźnik LDWN
- fragment gminy na wysokości wsi Gomunice i Słostowice

Źródło: geoportal.gov.pl / Dane GDDKiA - strategiczne mapy hałasu

POG Gomunice uwzględnia wyłącznie istniejące tereny w zasięgu negatywnych oddziaływań akustycznych, nie poszerzając ich w kierunku emitora. Plan ogólny gminy Gomunice nie wskazał nowych stref wzdłuż autostrady i drogi krajowej, które docelowo zwiększyłyby ilość budynków narażonych na ponadnormatywny hałas emitowany z drogi tranzytowej. Szczegółowe rozwiązania niwelujące negatywne oddziaływania powinny być przewidziane na etapie miejscowego planu zagospoda-

rowania przestrzennego (m.in. zieleń o funkcjach izolacyjnych) oraz na poziomie budowlanym związanym z realizacją poszczególnych inwestycji (m.in. lokalizacja w odniesieniu do linii rozgraniczającej drogi). Zadanie to leży w gestii zarządcy drogi, stanowiącej emitora zanieczyszczeń hałasem.

Przez gminę przebiega również linia kolejowa, która emituje zanieczyszczenia hałasem wzdłuż terenów kolejowych i oddziałuje na tereny w jej bezpośrednim sąsiedztwie. Linia przebiega przez centralne tereny miejscowości gminnej Gomunice.

Tereny gminy nie są narażone na hałas związany z obsługą i funkcjonowaniem lotnisk, ze względu na brak ich w jej granicach oraz w jej sąsiedztwie.

6.3.3. Oddziaływanie infrastruktury technicznej, zagrożenia poważnymi awariami przemysłowymi i ochrona sanitarna terenów

W zakresie oddziaływania infrastruktury technicznej uwzględniono w szczególności następujące kryteria oceny:

- Wpływ nowych inwestycji infrastrukturalnych na zdrowie i mienie ludzi;
- Wpływ nowych inwestycji infrastrukturalnych na budżet samorządu lokalnego;
- Wpływ na zwiększenie obszarów zagrożonych oddziaływaniem pól elektromagnetycznych;
- Wpływ realizacji z zakresu OZE na bilans energetyczny;
- Wpływ na zwiększenie zagrożenia poważnymi awariami przemysłowymi;
- Wpływ na zwiększenie się stref sanitarnych od cmentarza w odniesieniu do terenów położonych w sąsiedztwie cmentarza.

Oddziaływanie systemów energetyki

Energetyka gminna obejmuje zagadnienia obejmuje elektroenergetykę, gazownictwa i energetykę ciepłą. Gmina Gomunice posiada dostęp do mediów elektroenergetycznych, zaspokajających jej zaopatrzenie w tym zakresie. W obszarze gminy nie są planowane inwestycje celu publicznego o skali ponadlokalnej w zakresie elektroenergetyki dotyczące budowy nowych linii energetycznych wysokiego napięcia, których realizacja mogłaby potencjalnie negatywnie oddziaływać na komponenty środowiska. Gmina jest zaopatrywana w energię elektryczną istniejącymi liniami elektroenergetycznymi średniego napięcia 15 kV (sieć napowietrzna i skablowana), wyprowadzonymi z głównych stacji zasilających 110/15 kV. Przez teren gminy przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne najwyższego i wysokich napięć, które są źródłem promieniowania elektromagnetycznego w granicach pasa technologicznego. Przez obszar gminy przechodzą:

- dwutorowa linia najwyższego napięcia 400 kV relacji Joachimów - Rogowiec, Tucznawa - Rogowiec,
- linia wysokiego napięcia 220 kV relacji Joachimów - Rogowiec 1,
- linia wysokiego napięcia 220 kV relacji Joachimów - Rogowiec 2,
- linia wysokiego napięcia 110kV.

W POG Gomunice linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia została objęta strefą infrastrukturalną w granicach pasa technologicznego. W jej sąsiedztwie a także pozostałych linii wysokiego napięcia nie znajduje się zabudowa chroniona, narażona na ponadnormatywne oddziaływanie pól elektromagnetycznych. Ponadto na terenie gminy są zlokalizowane stacje telefonii komórkowej, nie stwarzające zagrożenia związanego z ponadnormatywnym promieniowaniem.

Strefy sanitarne cmentarzy

W Planie ogólnym gminy Gomunice Wyznaczono 3 strefy cmentarzy, obejmujące istniejące cmentarza parafialne, w Gomunicach, Chrzanowicach oraz Piaszczycach. Obecnie nie planuje się zakładania nowych cmentarzy ani poszerzania istniejących. Dla strefy przyjęto pełen profil uzupełniających, ze względu na brak uwarunkowań rozwoju wykluczających którąś z funkcji uzupełniających w zainwestowaniu terenów. W zakresie gminny standardów urbanistycznych ustalono minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, zgodny z minimalnym poziomem wskazanym rozporządzeniem wykonawczym do projektu POG - na poziomie 50%.

Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze określa odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowywujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych. Wskazana odległość to 50,0 m dla terenów zwodociągowanych, na których wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone oraz 150,0 m dla terenów nie zwodociągowanych. Powyższego przepisu nie stosuje się do cmentarzy istniejących, w przypadku gdy ich zastosowanie uniemożliwiłoby korzystanie z terenu cmentarza, a właściwy inspektor sanitarny nie sprzeciwia się dalszemu korzystaniu z tego cmentarza. W strefie ochronnej ograniczeniu podlega rozwój zabudowy na cele produkcyjne i mieszkaniowe. Powyższe zostało uwzględnione w docelowej strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Lokalizacja zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii

W granicach gminy Gomunice nie są zlokalizowane zakłady o zwiększonym lub dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg danych Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowisko. Tego typu obiekty nie są również, na czas sporządzania POG, planowane do realizacji w obszarze gminy. Informacja o możliwości lokalizacji zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej powinna się znaleźć w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, sporządzonego w oparciu o Plan ogólny gminy, przy uwzględnieniu przepisów odrębnych regulujących bezpieczne odległości w kontekście zagrożeń poważnymi awariami przemysłowymi.

6.3.4. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym zgodnie z przepisami zawartymi w *ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne*. Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego sporządza się mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego. Są one podstawą dla racjonalnego planowania przestrzennego na obszarach zagrożonych powodzią, a tym samym dla ograniczania negatywnych skutków powodzi. Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się m.in. obszary szczególnego zagrożenia powodzią na których obowiązują ograniczenia w lokalizacji obiektów budowlanych oraz zagospodarowaniu terenu zgodnie z ustawą Prawo wodne.

Pomimo małej gęstości sieci rzecznej województwa łódzkiego występują tu dość duże obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w różnej skali już zainwestowane (w dolinach: Bzury, Grabi, Rawki, Mrogi, Piasecznicy i Neru ale także ich dopływów). Przez gminę Gomunice przepływa rzeka Widawka, mające swoje źródła w sąsiedniej gminie Kodrąb. W jej dolinie zagrożenie powodzią jest niskie. W granicach gminy Gomunice, zgodnie z danymi Informatycznego Systemu Osłony Kraju (ISOK), **obszary szczególnego zagrożenia powodzią** zostały wyznaczone w dolinie rzeki Widawki. Wyznaczono:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%

Zgodnie z Ustawą Prawo wodne na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią:

- a) gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania,
- b) lokalizowania nowych cmentarzy;
- c) obowiązuje wymóg uzyskania pozwolenia wodnoprawnego dla lokalizowania nowych obiektów budowlanych i przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią w Planie ogólnym gminy Gomunice ustalono przede wszystkim strefy otwarte (SO). Strefy te są bezpośrednio powiązane z doliną rzeki Widawki - główny korytarz ekologiczny gminy (lokalny) o znaczeniu ponadlokalnym (wytyczne ekofizjograficzne), który został wyodrębniony dodatkową strefą otwartą (SO), o ograniczonym profilu uzupełniającym.

W dolinie rzeki Widawki znajdują się 3 obszary zainwestowania: Kolonia Kletnia, Kolonia Kletnia - Fryszerka, Kocierzowy - stawy hodowlane, powiązane z regulacją i melioracją doliny Widawki, związane z istniejącym zainwestowaniem, wskazanym do utrzymania.

Obszary zainwestowania budowlanego znajdują się poza zasięgiem obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Plan ogólny gminy nie ustalił stref, które by umożliwiały wprowadzenie nowej zabudowy w zasięg obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

W związku z powyższym nie ustala się potencjalnych negatywnych oddziaływań ustaleń aktu planowania przestrzennego związanego z bezpośrednim oddziaływaniem obszarów zagrożonych powodzią - struktura funkcjonalno-przestrzenna POG nie stwarza zagrożenia życia lub mienia ludzi mieszkających w obszarach o ww. zagrożeniu ani mogących się w następnej kolejności pojawić oddziaływań pośrednich czy wtórnie oddziałujących w sposób negatywny na inne komponenty środowiska.

Gospodarowanie wodami służy przeciwdziałaniu suszom hydrologicznym i glebowym w sytuacji deficytów opadów, jakie powszechnie zdarzają się w obszarze kraju w cieplej porze roku. Susze są istotnym czynnikiem ograniczającym rozwój gospodarczy, utrudniają prace rolnicze i uszczuplają plony. Niższy poziom wód gruntowych i przypowierzchniowych prowadzi również do koncentracji zanieczyszczeń w glebie i stwarza zagrożenie dla terenów leśnych. POG Gomunice zawiera ustalenia, które w okresie długoterminowym mają przyczynić się do utrzymania dobrej retencji wody m.in. poprzez ochronę terenów otwartych, ograniczenie ingerencji terenów zainwestowania w struktury dolin rzek i mniejszych cieków, ochronę zwartych kompleksów leśnych - strefy otwarte (SO). POG gminy Gomunice będzie wywierać pozytywne oddziaływanie, w sposób wtórny, pośredni i skumulowany z innymi działaniami w zakresie ochrony środowiska, na przeciwdziałanie suszom hydrologicznym i glebowym. Sprzyjają temu wyznaczone strefy otwarte, chroniące zwarte kompleksy leśne, tereny rolnicze zmeliorowane, cieki przepływające przez teren gminy. Szczegółowe rozwiązania będą dotyczyć ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz poziomu budowlanego.

6.4. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE - JAKOŚĆ I BILANS WÓD

W zakresie oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne uwzględniono, w szczególności następujące kryteria oceny:

- Wpływ na jakość wód powierzchniowych;
- Wpływ na zmianę stosunków wodnych;
- Wpływ na jakość wód podziemnych;
- Wpływ na przeciwdziałanie skutkom suszy;
- Wpływ na bilans zasobów wód podziemnych;
- Wpływ na udokumentowane zasoby wód podziemnych, zgromadzone w GZWP i LZWP.

6.4.1. Stan wód powierzchniowych

Ze względów funkcjonalnych, dla potrzeb planistycznych, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), na terenie kraju zostały wydzielone obszary jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), w odniesieniu do których wykonuje się ocenę stanu wód powierzchniowych, na podstawie wyników Państwowego Monitoringu Środowiska. Na ocenę składa się ocena stanu ekologicznego oraz ocena stanu chemicznego. Stan / potencjał ekologiczny (określany w przypadku silnie zmienionych JCWP) to określenie jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych. Stan ekologiczny klasyfikuje się poprzez nadanie jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa I oznacza bardzo

dobry stan ekologiczny, II - dobry a klasy III, IV, V - umiarkowany, słaby, zły. Gmina Gomunice znajduje się w zasięgu czterech jednolitych części wód powierzchniowych (rzecznych).

Tab. 9. Charakterystyka ogólna jednolitych części wód powierzchniowych

Numer JCWP	Nazwa JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]
RW600010182139	Widawka do Kręcicy	153,34
RW600010182169	Jeziorka	32,20
RW20000625453429	Prudka	109,71
RW6000151815529	Radomka	53,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

W celu oceny czystości wód stosuje się ocenę życia biologicznego wraz z podstawowymi wskaźnikami fizykochemicznymi. W ocenie bierze się pod uwagę naturalność i typ cieku, stosując porównanie z analogicznymi siedliskami referencyjnymi, niezakłóconymi przez człowieka. Stan życia biologicznego i warunki jego rozwoju określa się jako stan ekologiczny dla naturalnych części wód i jako potencjał ekologiczny dla jednolitych części wód silnie zmienionych i sztucznych.

Tab. 10. Ocena czystości jednolitych części wód powierzchniowych w obszarze gminy Gomunice

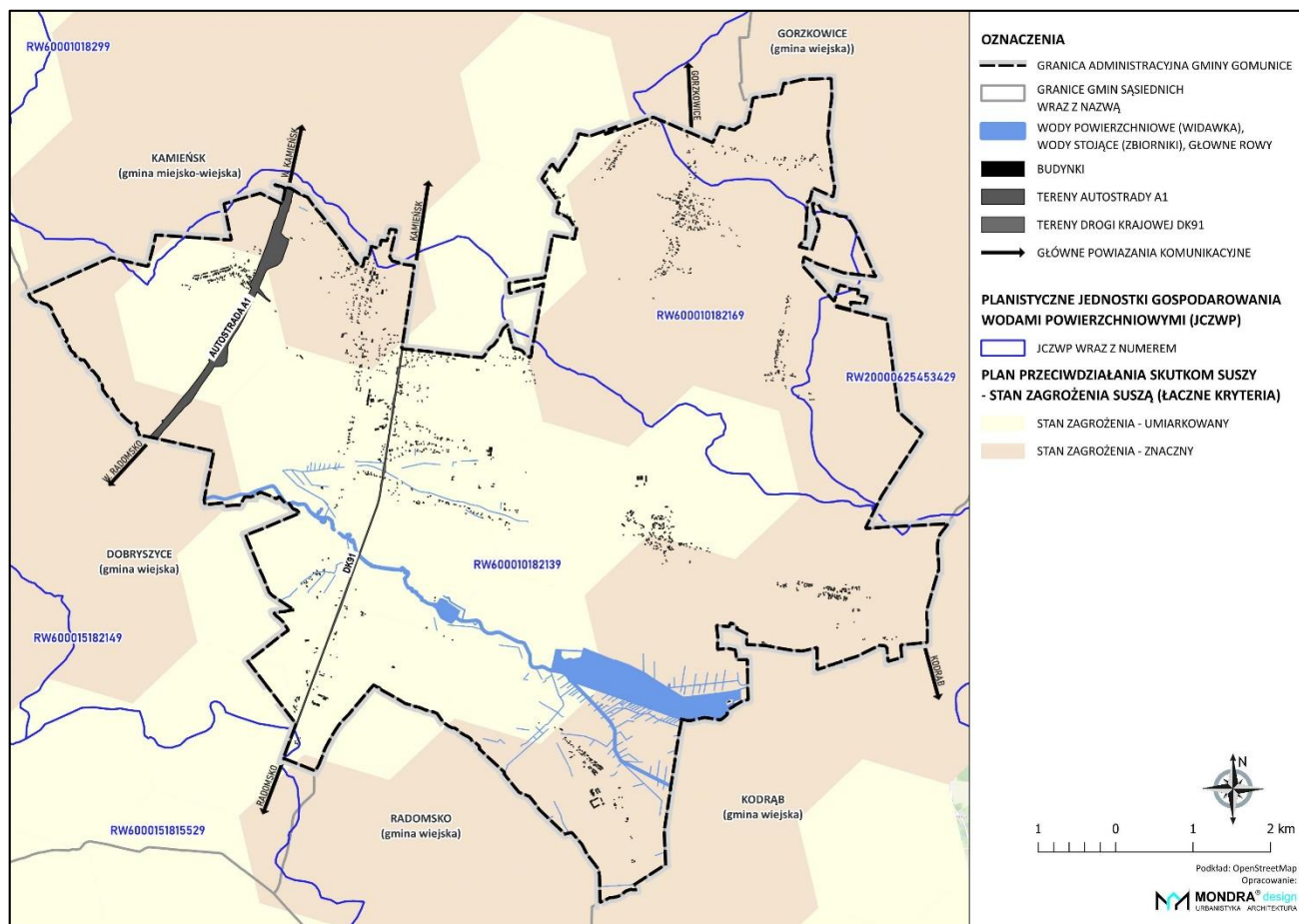
Nazwa ocenianej JCWP	Widawka do Kręcicy (JCWP naturalna)	Jeziorka (JCWP naturalna)	Prudka (JCWP naturalna)	Radomka (JCWP naturalna)
Kod ocenianej JCWP	RW600010182139	RW600010182169	RW20000625453429	RW6000151815529
Kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	PL02S0901_3098	PL02S0901_0987	PL01S0901_1400	PL02S0901_0949
Silnie zmieniona lub sztuczna JCWP (T/N)	N	T	N	T
Zlewnia monitorowana (T/N)	T	T	T	T
Klasa elementów biologicznych	KLASA II	KLASA III	KLASA III	KLASA III
STAN CHEMICZNY	PONIŻEJ DOBREGO	PONIŻEJ DOBREGO	PONIŻEJ DOBREGO	PONIŻEJ DOBREGO
STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	UMIARKOWANY	SŁABY	ZŁY	UMIARKOWANY
STAN	ZŁY	ZŁY	ZŁY	ZŁY

Źródło: opracowanie własne.

Przeważająca część gminy Gomunice jest położona w zasięgu JCWP nr RW600010182139 Widawka do Kręcicy charakteryzującej się złym stanem jakości wód, na który składa się umiarkowany stan ekologiczny oraz stan chemiczny poniżej dobrego. Ogólny stan wód powierzchniowych na terenie gminy jest oceniany jako zły a klasa czystości wód od II do III.

Zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy, przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. - gmina Gomunice znajduje się w obszarach o umiarkowanym oraz znacznym zagrożonych suszą. Należy jednak zwrócić uwagę na kryteria cząstkowe - duże zagrożenie

suszą atmosferyczną i susza rolniczą. Najbardziej narażone na suszę są peryferyjne obszary gminy a jej centrum - umiarkowanie.

Ryc. 5. Położenie na tle Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCZWP rzeczne) i ogólny stan zagrożenia suszą

Źródło: opracowanie własne na podstawie Państwowych Baz Danych Przestrzennych, Państwowej Służby Hydrogeologicznej - CBDG HYDRO.

Wpływ antropopresji na wody powierzchniowe jest bardzo niekorzystny, przejawia się w obniżeniu położeniu zwierciadła wody gruntowej oraz znacznym zanieczyszczeniu. Do głównych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych należą:

- źródła punktowe - ścieki odprowadzane w zorganizowany sposób systemami kanalizacyjnymi, nielegalne zrzuty ścieków do rzek, mniejszych cieków i rowów melioracyjnych, nieszczelne składowiska odpadów, oraz dzikie składowiska odpadów jak i nieszczelne szamba, z których zanieczyszczenia mogą infiltrować do gruntu,
- zanieczyszczenia obszarowe - zanieczyszczenia spłukiwane opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych;
- zanieczyszczenia liniowe - zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg, oraz pochodzące z rurociągów, gazociągów, kanałów ściekowych, osadowych.

Stan wód powierzchniowych w obszarze gminy nie jest zadowalający - przeważa potencjał ekologiczny i stan chemiczny - poniżej dobrego. Wśród głównych źródeł zanieczyszczeń wskazywane są źródła rozproszone - związane z osadnictwem i niepełnym stopniem skanalizowania terenów lub nieodpowiednią infrastrukturą w tym zakresie. Pełne skanalizowanie gminy w tym zakresie jest działaniem priorytetowym samorządu.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna POG nie stwarza wzrostu zagrożeń dla środowiska gruntowo-wodnego i stanu czystości wód powierzchniowych - rzecznych ponieważ stopień rozwoju terenów zainwestowania nie jest duży a rozszerzenia obszarów w miejscach nie ingerujących w struktury hydrograficzne obszaru oraz w granicach aglomeracji Gomunice. Na dotrzymanie celów środowiskowych i utrzymanie stanu dobrego wód wpływ będą mieć przede wszystkim polityki sektorowe związane m.in. z budową infrastruktury kanalizacyjnej gminy jak i jakością zagospodarowania. Struktura funkcjonalno-przestrzenna zachowuje koryta i doliny cieków poza strefami związanymi z zainwestowaniem i budownictwem - strefy otwarte (SO), co docelowo (w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, decyzjach lokalizacyjnych) umożliwi zachowanie stref zieleni dla swobodnego przepływu wody w cieku i zapewnienia jej stref buforowych (obejmujących m.in. związane z rzeką Widawką siedliska łąkowe. Na stan jakości wód powierzchniowych w sposób skumulowany będzie oddziaływać cała gospodarka i jej wodochronność, w tym m.in. możliwość wprowadzania zadrzewień i ochrona już istniejących, ochrona istniejących podmokłości i oczek wodnych - w tym w ramach przeciwdziałania skutkom suszy.

6.4.2. Stan wód podziemnych

W świetle prawa wodnego ocena ryzyka wynikającego z oddziaływań o pochodzeniu antropogenicznym stanowi jeden z filarów zarządzania gospodarką wodną, a ocena stanu wód powinna się odnosić do standardów określonych na podstawie ramowej dyrektywy wodnej. Ramowa dyrektywa wodna zobowiązała do wyznaczania celów ochrony dla jednolitych części wód podziemnych (JCZWPd), które mają zostać osiągnięte za pomocą dopieranych środków.

Jednolita Część Wód Podziemnych (JCZWPd) stanowi planistyczną jednostkę gospodarowania wodami podziemnymi - stanowi obszar obejmujący wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych, o porowatości i przepuszczalności. **Według Ramowej Dyrektywy Wodnej obszarami odniesienia w zarządzaniu zasobami wód podziemnych są jednolite części wód podziemnych (JCWPd).** Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW) oraz *ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne* - celem środowiskowym dla JCZWPd jest zapobieganie lub ograniczenie odprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak by osiągnąć i utrzymać i dobry stan wód. Badanie stanu wód podziemnych jest realizowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

W nawiązaniu do tego podziału gmina Gomunice jest w zlokalizowana w większości obrębie dwóch jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 83 i nr 84. W niewielkim zakresie w granicach JCWPd nr 99 (ze względu na znikomy udział w powierzchni gminy nie jest szerzej analizowana).

JCWPd nr 83 - w jej granicach znajduje się przeważająca część obszaru gminy, w tym gminne ujęcia wód podziemnych. Stan jednostki został uznany za słaby ze względu na jej stan ilościowy wód. Główną presją są odwodnienia górnicze KWB Bełchatów, które znacznie przekraczają zasoby dostępne do zagospodarowania (22% zasobów dostępnych). Pobór z ujęć stanowi tylko 14% zasobów dostępnych. Odwodnienie głębokich odkrywek kopalni znacznie zaburzyło stosunki wodne w południowej części JCWPd. Powierzchnia leja depresji stanowi 565 km², co stanowi 23% powierzchni JCWPd. Dodatkowo, w strefie aktywnej wymiany wód podziemnych, występuje zagrożenie ascencją wód słonych z rejonu wysadu Dębina. Dlatego też całą JCWPd uznano za zagrożoną.

JCWPd nr 84 - zasilanie odbywa się tu przez infiltrację opadów atmosferycznych. Zachodniej granica JCWPd, na znacznym odcinku, biegnie wzdłuż działu wodnego I-go rzędu Odra/ Wisła (Paczyński B., Sadurski A., red. 2007). Pozostałe granice JCWPd są strukturalne i biegną po zasięgu utworów kredy dolnej K1 oraz hydrodynamiczne i biegną podziałach wód podziemnych/powierzchniowych. Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz JCWPd są rzeka Pilica i jej dopływy z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest to głównie rzeka Pilica. Funkcję drenażu pełnią także liczne ujęcia wód podziemnych. Wodonośność ośrodka skalnego jest zróżnicowana, zależy od stopnia szczelinowości jak i od warunków zasilania i drenażu. Kredowe piętro wodonośne zasilane jest przez infiltrację wód atmosferycznych, drenowane przez współczesne i kopalne doliny rzeczne oraz studnie głębinowe.

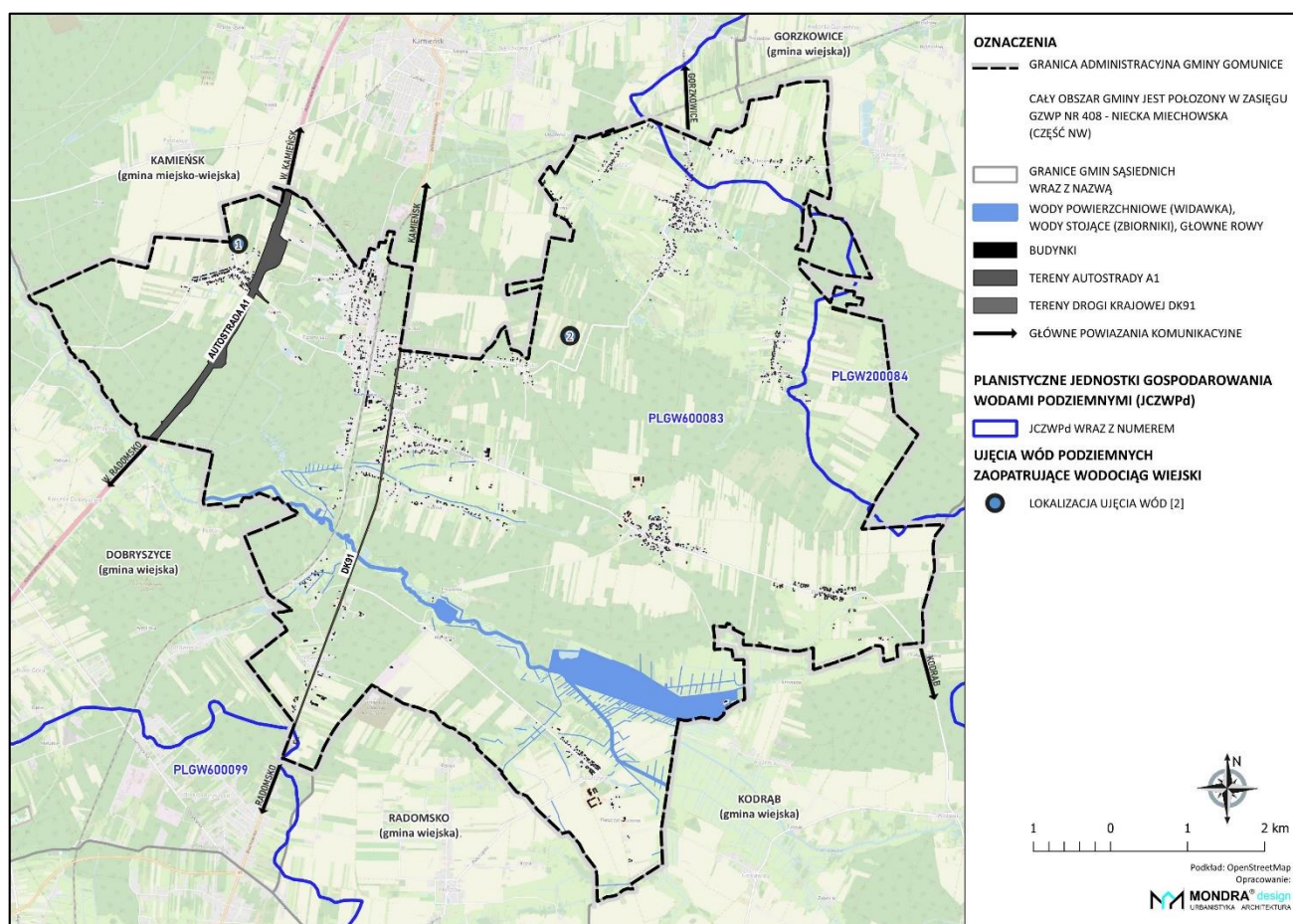
Stopień zagrożenia jakości wód podziemnych głównych użytkowych poziomów wodonośnych określają warunki hydrogeologiczne i sposób użytkowania terenów. Wody podziemne są w mniejszym stopniu zagrożone zanieczyszczeniami niż wody powierzchniowe⁷. Pomimo braku bezpośredniego kontaktu wód podziemnych z czynnikami zewnętrznymi, ich jakość może ulec pogorszeniu w wyniku przenikania zanieczyszczeń antropogenicznych, infiltracji gorszych jakościowo wód podziemnych, a także w wyniku sytuacji awaryjnych. Na jakość wód podziemnych może mieć wpływ rejon

⁷ Monitoring wód podziemnych pozwala na obserwację zmian chemizmu wód podziemnych oraz sygnalizowanie pojawiających się zagrożeń. Ma to na celu wspomaganie działań, zmierzających do ograniczenia wpływu czynników antropogenicznych na wody podziemne, które ze względu na swą wysoką jakość i potencjalne zasoby stanowią ważne źródło zaopatrzenia w wodę. Wody podziemne są w znacznie mniejszym stopniu narażone na zanieczyszczenie niż wody powierzchniowe. Wynika to z faktu, iż są one chronione przed bezpośrednim wpływem z powierzchni. do istotnych punktowych źródeł presji na jakość wód podziemnych należy zaliczyć składowiska odpadów. W przypadku niewłaściwego uszczelnienia lub eksploatacji wraz z odciekami ze składowisk mogą być wprowadzane do wód m.in. metale ciężkie, związki organiczne, a także w przypadku składowisk odpadów komunalnych, mikroorganizmy chorobotwórcze.

wydobycia oraz głębokość ujmowanej warstwy wodonośnej. Jest to spowodowane zarówno warunkami przyrodniczymi, jak i negatywnym wpływem cywilizacji na środowisko naturalne, w tym również na wody podziemne. Do potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych należą:

- obszarowe źródła zanieczyszczeń, w tym obszary intensywnego użytkowania rolniczego, obszary objęte zasięgiem zalania powodziowego, obszary zurbanizowane,
- punktowe źródła zanieczyszczeń, np. składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, nieeksploatowane ujęcia wód podziemnych, działalność górnicza, miejsca zrzutów ścieków komunalnych i przemysłowych.

Klasa jakości końcowa JCZWPd nr 84, stan na k. 2024 r. - została określona jako klasa III tj. wody zadawalającej jakości.

Ryc. 6. Ujęcie wód podziemnych zaopatrujące wodociąg miejski w odniesieniu do planistycznych jednostek gospodarowania wodami

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Państwowych Baz Danych Przestrzennych, Informatycznego Systemu Ochrony Kraju - ISOK, Urzędu Gminy Gomunice - prawomocnych decyzji wodnoprawnych.

Stan ilościowy

Cel ilościowy to zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem wód podziemnych, natomiast stan chemiczny i kryteria jego oceny stanowią przedmiot dyrektywy w sprawie wód podziemnych. Do 3 czynników wpływających na stan ilościowy wód podziemnych zalicza się: zasoby wodne w ujęciu poboru wody podziemnych, głębokość zwierciadła wód podziemnych i kierunek przepływu wód podziemnych. Zmiana poszczególnych składowych zagraża nie tylko celom ilościowym wyznaczonym dla JCZWPd ale również osiągnięciu pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych związanych z daną jednostką.

Obiekty służące do ujmowania wód podziemnych (gminne ujęcie wód podziemnych) nie stanowią zagrożenia dla stanu ilościowego zasobów wód podziemnych. Szacowane zasoby dyspozycyjne znacząco przekraczają pobór wód na potrzeby komunalne gminy. Gminne ujęcie wód podziemnych, zaopatrujące wodociąg gminny, objęte jest ochroną na podstawie *ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne*. Ujęcie ma zapewnioną strefę ochrony bezpośredniej, co eliminuje zagrożenie punktowych zanieczyszczeń wód podziemnych.

Projekt Planu ogólnego gminy Gomunice stwarza możliwości realizację zbiorników wodnych na ciekach lub pozostawienia naturalnych podmokłości (naturalne zbiorniki retencyjne). Nie zakłada się znaczącej infrastruktury piętrzącej na ciekach - wyłącznie w skali umożliwiających lokalną retencję wody. Powyższe nie będzie realizowane w skali mogącej zagrozić stanowi wód podziemnych. Przedsięwzięcie będzie mieć charakter pozytywny, w szczególności w odniesieniu do stanu wód powierzchniowych, lokalnej retencji wód oraz mikroklimatu gminy i jej terenów zurbanizowanych.

Stan jakościowy

Wody podziemne są w mniejszym stopniu zagrożone zanieczyszczeniami niż wody powierzchniowe. Pomimo braku bezpośredniego kontaktu wód podziemnych z czynnikami zewnętrznymi, ich jakość może ulec pogorszeniu w wyniku przenikania zanieczyszczeń antropogenicznych, infiltracji gorszych jakościowo wód podziemnych, a także w wyniku sytuacji awaryjnych. Na jakość wód podziemnych może mieć wpływ rejon wydobywania oraz głębokość ujmowanej warstwy wodonośnej. Jest to spowodowane zarówno warunkami przyrodniczymi, jak i negatywnym wpływem cywilizacji na środowisko naturalne, w tym również na wody podziemne. Do potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych należą:

- obszarowe źródła zanieczyszczeń, w tym obszary intensywnego użytkowania rolniczego, obszary objęte zasięgiem zalania powodziowego, obszary zurbanizowane,
- punktowe źródła zanieczyszczeń np. składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, nieeksploatowane ujęcia wód podziemnych, działalność górnicza, miejsca zrzutów ścieków komunalnych i przemysłowych.

Biorąc pod uwagę rodzaj i intensywność zagospodarowania gminy Gomunice należy stwierdzić, że charakteryzuje się ona niskim stopniem zagrożenia dla jakości wód podziemnych.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna POG Gomunice nie będzie się wiązać z powstawaniem nowych negatywnych oddziaływań na bilans i jakość wód podziemnych. Obszar jest zasobny w wody powierzchniowe, po mimo ograniczeń związanych z lejem depresyjnym wywołanym działalnością odkrywki węgla brunatnego „Bełchatów” a stan chemiczny jest zadowalający. Czas oddziaływania na wody podziemne, z wyłączeniem punktowych źródeł zanieczyszczeń, jest zawsze długoterminowy i pośredni. Gmina nie projektuje stref, znacząco zwiększających ekspansję terenów zabudowy. Planowane strefy gospodarcze SP, ze względu na skalę stref funkcjonalnych jak i ich położenie (dostosowane do struktur hydrogeologicznych), również nie będą stanowić bezpośredniego źródła negatywnych oddziaływań na zasoby wodne - podziemne. Ponadto w gminie nie są projektowane obszary wielkotowarowej produkcji rolniczej o skali odbiegającej od dotychczasowych kierunków jej rozwoju przestrzennego, co nie będzie się wiązało z intensyfikacją zanieczyszczeń - w szczególności obszarowych - mogących zagrażać stanowi wód podziemnych.

Podsumowując, POG Gomunice nie tworzy ram dla realizacji przedsięwzięć, których realizacja wpłynęłaby negatywnie na stan wód podziemnych, w wymiarze jakościowym i ilościowym. Ustalenia mają ostatecznie charakter pozytywny, o stałej sile oddziaływania, w wymiarze długoterminowym. Analiza planowanych stref planistycznych nie wskazuje na znaczące zmiany w zainwestowaniu terenów i ich zagospodarowaniu a więc wystąpienie ryzyka zwiększenia ilości emitorów zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływania zachowują swój pośredni charakter, przy braku oddziaływań znacząco skumulowanych jako i wtórnych, o stałej sile oddziaływania, w perspektywie długoterminowej.

6.4.3. GZWP i ich strefy ochronne

Obszary występowania zasobów wód podziemnych o najwyższej wartości użytkowej powinny podlegać szczególnej ochronie, zwłaszcza na terenach pozbawionych osadów izolujących warstwę wodonośną od powierzchni terenu. Z powyższych względów wydzielono tzw. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych o zasobach znaczących w skali kraju, wymagające ochrony prawnej. Gmina Gomunice położona jest w zasięgu występowania jednego głównego zbiornika wód podziemnych: udokumentowanego GZWP nr 408 „Niecka Miechowska (część NW)”.

GZWP nr 408 „Niecka Miechowska (część NW)” tworzą górnokredowe utwory szczelinowe w północno-zachodniej części niecki miechowskiej wykształcone głównie w postaci margli, lokalnie wapieni i piaskowców. Seria wodonośna stanowi rozległą i ciągłą warstwę o miąższości najczęściej 40–90 m. Zasilanie wód podziemnych GZWP nr 408 następuje na drodze infiltracji opadów atmosferycznych w obrębie zbiornika. Szacunkowe jego zasoby dyspozycyjne wynoszą 466 000 m³/d. Zagospodarowanie terenu ma charakter głównie rolniczy i leśny. Większe zgrupowanie lokalnego przemysłu terenowego występuje tylko w Radomsku. Poza zagrożeniem zanieczyszczeniem obszarowym związkami azotu pochodzenia rolniczego nie ma innych istotnych ognisk zanieczyszczeń. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę ludności w granicach zbiornika są wody podziemne. Sumaryczna wiel-

kość zatwierdzonych w nim zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych stanowiok. 30% zasobów dyspozycyjnych. Duża rezerwa zasobowa w pełni pokrywa perspektywiczne zapotrzebowania na wodę miejscowych użytkowników.

Tab. 11. Główne informacje dotyczące GZWP Nr 408 Niecka Miechowska (część NW)

Lokalizacja	
województwo:	świętokrzyskie, łódzkie, śląskie
Numer JCZWPd (wg podziału na 172 części):	83, 84, 99
Jednostka hydrogeologiczna wg Paczyńskiego, Sadurskiego (2007):	provincia Wisły: SŚWW – region środkowej Wisły – subregion wyżynny; provincia Odry: SWW – region Warty – subregion wyżynny
Jednostka hydrogeologiczna wg Kleczkowskiego (1990a, b), zmieniona:	pasmo zbiorników Wyżyn Polskich (GZWP w paśmie wyżyn)
Parametry hydrogeologiczne warstw wodonośnych	
Typ zbiornika:	szczelinowy
Stratygrafia:	kreda górna
Moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych (m ³ /d x km ²)	164
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne (m ³ /d):	466 000
Podatność zbiornika na antropopresję:	od bardzo podatnego do średnio i mało podatnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informatora Państwowej Służby Hydrogeologicznej – GZWP.

Zbiorniki Wód Podziemnych są objęte ochroną na podstawie przepisów *ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne* - zgodnie z uwarunkowaniami rozwoju przestrzennego - uwzględniono ich granice oraz zasady obowiązujące w ich obszarze, przy wyznaczaniu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Dla GZWP nr 408 Niecka Miechowska (część NW) nie ustanowiono stref ochronnych.

Realizacja zabudowy wiąże się z ogólnym zmniejszaniem się powierzchni biologicznie czynnej na rzecz terenów utwardzonych w ogólnej strukturze gminy, co pośrednio wpływa na warunki infiltracji powierzchniowej i może częściowo skutkować zwiększeniem się spływu powierzchniowego. Jednocześnie na ostateczne warunki gruntowo-wodne terenów zabudowy będzie mieć wpływ przyjęta forma zagospodarowania działek, w tym rozwiązania odprowadzania wód opadowych oraz lokalnej retencji wody. Prace budowlane są również związane z przekształcaniem profilu glebowego, zmianami fizyczno-chemicznymi gruntów prowadzącymi do kształtowania się gleb typowo antropogenicznych terenów zabudowanych. Rozwój zainwestowania wpływa na zwiększenie zapotrzebowania na systemy infrastruktury technicznej, w tym gospodarki odpadami. Wraz ze wzrostem zainwestowania terenów będzie wzrastać ilość produkowanych w obszarze odpadów, wymagających odbioru i utylizacji. Wydolność systemu gospodarki odpadami gwarantuje zmniejszenie zagrożenia wynikającego z zanieczyszczenia środowiska, w tym terenów sąsiednich, odpadami komunalnymi. Ze względu na przeznaczenie wielkość tych oddziaływań będzie niska w skali gminy, w związku z powyższym, charakter tych oddziaływań jest też trudny do określenia na etapie niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko.

6.5. POWIERZCHNIA ZIEMI I ZASOBY NATURALNE

Wykorzystywanie zasobów naturalnych stanowi zapotrzebowanie na surowce i materiały podrzędne do realizacji oraz eksploatacji przedsięwzięcia, w tym możliwość zajęcia terenu pod planowaną inwestycję lub uniemożliwienie korzystania z surowców naturalnych, znajdujących się w danej lokalizacji. Ze względu na charakter dokumentu podlegającego ocenie tj. plan ogólny gminy, którego głównym celem jest wyznaczenie stref planistycznych (celem pośrednim - wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy), ocenianym zasobem naturalnym jest ziemia tj. tereny zajęte pod wyznaczone strefy planistyczne, w odniesieniu do terenów gruntów rolnych i leśnych oraz uwzględnienie zagadnienia związanego z surowcami naturalnymi i możliwościami ich eksploatacji.

W zakresie oddziaływania na powierzchnię ziemi uwzględniono, w szczególności następujące kryteria oceny:

- Wpływ na potencjalną zmianę użytkowania terenów, zajęcia terenów otwartych pod zainwestowanie związane z osadnictwem, infrastrukturą techniczną i komunikacją a także działalnością inwestycyjną;
- Wpływ na osuwiska i obszary zagrożone ruchami masowymi;
- Wpływ na utratę powierzchni gleb rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w szczególności gleb wysokich klas bonitacyjnych;
- Wpływ na utratę leśnej przestrzeni produkcyjnej, przy uwzględnieniu jej funkcji ekologicznych.

6.5.1. Powierzchnia ziemi i zasoby surowców naturalnych

Gleba i powierzchnia ziemi, szczególnie grunty rolne i leśne, powinny być chronione przez nadmierną ingerencją człowieka. Regulują to przepisy prawne wielu ustaw, min.: *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*, która jako środki ochrony powierzchni ziemi wymienia m.in.: racjonalne jej gospodarowanie, zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych, zapobieganie zanieczyszczeniu substancjami powodującymi ryzyko oraz remediację, zachowanie jak najlepszego stanu gleby, minimalizacji stopnia i łagodzenia skutków zasklepienia gleby, zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom, przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Obszar gminy Gomunice znajduje się poza obszarami wpisanymi do wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz poza obszarami wpisanymi do rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. W gminie nie zidentyfikowano również zagrożenia osuwiskami.

Plan ogólny gminy Gomunice nie przewiduje stref związanych z wielkoobszarowi przekształcaniami powierzchni ziemi, w tym inwestycji liniowych związanych z inwestycjami celu publicznego o znaczeniu krajowym i/lub regionalnym. Skala rozwoju przestrzennego, wynikająca ze struktury funkcjonalno-przestrzennej projektu POG nie wskazuje na możliwość wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań (wtórnych i/lub skumulowanych) na powierzchnię ziemi. Strefy funkcjonalne Planu ogólnego gminy nie ingerują również w główne formy morfogenetyczne ukształtowania terenu.

Działalność budowlana zawsze jest związana z możliwością awarii sprzętu budowlanego, co powoduje ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Ryzyko wystąpienia awarii jest jednak niewielkie, a przy zachowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych z praktycznego punktu widzenia, można je całkowicie wykluczyć. Realizacja przeznaczenia terenów będzie wiązała się z dalszym lokalnym przekształcaniem rzeźby terenu, w wyniku dostosowania terenu pod zabudowę oraz nasypów budowlanych. Oddziaływanie to będzie bezpośrednio wpływać na powierzchnię ziemi, jednak oddziaływanie to będzie pomijalnie niskie w odniesieniu do głównych form ukształtowania terenu gminy.

6.5.2. Zasoby gruntów rolnych i gruntów leśnych

W zakresie oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne uwzględniono, w szczególności następujące kryteria oceny:

- Wpływ na bilans powierzchni gruntów rolnych, w szczególności o glebach wysokich klas bonitacyjnych;
- Wpływ na bilans powierzchni gruntów leśnych, z uwzględnieniem zwartych kompleksów leśnych;
- Wpływ sąsiedniego zainwestowania na grunty rolne i leśne, w szczególności o funkcjach nierolniczych i nieleśnych.

Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych zawiera szczegółowe wymagania dla tych rodzajów gruntów. Ochrona gruntów rolnych polega na:

- ograniczeniu przeznaczania ich na cele nierolnicze i nieleśne;
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstających w skutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi; rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze;
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych;
- ograniczeniu zmian naturalnego ukształtowania ziemi.

Jednocześnie ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych wymaga, by na cele nierolnicze i nieleśne przeznaczać głównie grunty, które w ewidencji gruntów są oznaczone jako nieużytki lub grunty o najniższych klasach przydatności produkcyjnej. Grunty klas I-III stanowią grunty chronione, których zmiana przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, po uzyskaniu stosownych zgód w procedurze jego sporządzania.

Plan ogólny gminy Gomunice uwzględnia, w ramach możliwości, konieczność ochrony gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych, w ramach ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej - docelowo wykorzystania tych gruntów pod zieleń urządzoną lub naturalną w granicach obszarów zainwestowania. Gmina Gomunice stanowi gminę wiejską, a w jej strukturze użytkowania gruntów dominują

grunty rolne, różnej przydatności rolniczej. Przydatność rolniczą gleb określają klasy bonitacyjne wyróżnione na podstawie następujących kryteriów: budowa profilu glebowego (typ i podtyp gleby, rodzaj, gatunek, miąższość poziomu próchnicznego i zawartość próchnicy, skład chemiczny gleby i jej odczyn, właściwości fizyczne), stosunki wilgotnościowe, uwarunkowane położeniem w terenie, wysokość bezwzględna. W ramach prac planistycznych nad projektem Planu ogólnego gminy Gomunice, na podstawie mapy zasadniczej gminy Gomunice, sporządzono część graficzną wskazującą lokalizację gruntów chronionych klas bonitacyjnych. POG Gomunice ogranicza przeznaczenie tych gruntów na cele nierolnicze. Należy stwierdzić ze oddziaływania realizacji ustaleń projektu wobec tego zasobu będzie mieć charakter pozytywny, bezpośredni i o stałej sile oddziaływania w perspektywie długoterminowej.

Plan ogólny gminy Gomunice uwzględnia uwarunkowania rozwoju przestrzennego tj. grunty leśne. Przeważająca część gruntów leśnych została objęta strefami otwartymi (SO). Projekt nie stwarza ram dla inwestycji, których realizacja wpłynęłaby na uszczuplenie zasobów gruntów leśnych, projekt zawiera ustalenia strefowe chroniące kompleksy leśne przez ich zagospodarowaniem na cele nieleśne. Należy stwierdzić ze oddziaływania realizacji ustaleń projektu wobec tego zasobu będzie mieć charakter pozytywny, bezpośredni i o stałej sile oddziaływania w perspektywie długoterminowej.

6.6. ZABYTKI I KRAJOBRAZ

W zakresie oddziaływania na zabytki i krajobraz uwzględniono, w szczególności, następujące kryteria oceny:

- Wpływ na zachowanie zabytków nieruchomych, przy uwzględnieniu ich zróżnicowania typologicznego;
- Wpływ na zachowanie zabytków archeologicznych;
- Wpływ na zachowanie zidentyfikowanych cech krajobrazów województwa;
- Wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych gminy;
- Wpływ na poprawę jakości krajobrazów (naturalnych i kulturowych) gminy.

Park w Piaszyczach został objęty strefą zieleni i rekreacji (SN) w granicach, zgodnie ze wpisem do rejestru zabytków. Tereny dawnych zabudowań folwarcznych znajdują się w zasięgu strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową (SZ). W GEZ Gomunice znajdują się 4 zabytki obszarowe: 2 cmentarze (Kletnia, Piaszczyce) objęte strefą cmentarzy (SC), 1 park podworski w Kocierzowach, objęty strefą zieleni i rekreacji (SN) oraz 1 zespół hal produkcyjnych Towarzystwa Akcyjnego Mebli Giętych „Wojciechów”, przełomu XIX i XX w. stanowiący część strefy gospodarczej (SP). Obiekty willowe dawnego „letniska” w większości znajdują się w strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ) ze względu na pełnione funkcje związane z mieszkalnictwem jednorodzinnym.

Oddziaływanie zainwestowania osadniczego na krajobraz, w tym przedsięwzięć w zakresie rozwoju produkcji i usług, będzie w dużej mierze zależne od formy architektonicznej planowanej zabudowy, której ocena jest możliwa dopiero na etapie koncepcji budowlanej. Lokalizacja wskazanych terenów nie stanowi lokalizacji konfliktowej w odniesieniu do ochrony walorów krajobrazu kulturowego oraz lokalnego dziedzictwa. Tereny te znajdują się poza strefami ochronnymi, w tym widokowymi, co pozwala stwierdzić, że wskazana lokalizacja nie jest konfliktowa z celami ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków. Ustalenia POG nie przewidują nowych bardzo terenochłonnych obszarów rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i przemysłowego, którego realizacja byłaby niezgodna z krajobrazem poszczególnych miejscowości lub dotychczasową polityką przestrzenną. Rozwój gminy ma następować poprzez kontynuację cech środowiska kulturowego. Ustalenia Planu ogólnego gminy uwzględniają obiekty podlegające ochronie na podstawie przepisów odrębnych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków.

Ustalenia analizowanego projektu POG będą oddziaływać w sposób pozytywny na zabytki i inne elementy dziedzictwa kulturowego gminy, w sposób pośredni i skumulowany z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian, sporządzonych w oparciu o ustalenia analizowanego aktu planowania przestrzennego. Strefy kierunkowe związane z usługami jak i działalnością produkcyjną zostały wyznaczone również poza dziedzictwem archeologicznym. Ochrona tergo typu zabytków w strefach otwartych POG będzie mieć pozytywny wpływ na możliwość zarządzania, w tym ochrony zasobu archeologii lokalnej.

Audyt krajobrazowy to dokument, który jest sporządzany obligatoryjnie przez samorząd województwa. Jego celem jest identyfikacja krajobrazów (w tym także krajobrazów priorytetowych) występujących na całym obszarze województwa, określenie ich cech charakterystycznych oraz ocena ich wartości, a także wyznaczenie granic i lokalizacji m.in. parków kulturowych, parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych czy obszarów chronionego krajobrazu.

Audyt Krajobrazowy Województwa Łódzkiego został przyjęty *uchwałą nr XIII/150/25 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 kwietnia 2025 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa łódzkiego* i wszedł w życie 1 lipca 2025 r. Przyjęcie ustawy jest elementem wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. W ramach audytu krajobrazowego w województwie łódzkim wydzielono 1281 jednostek krajobrazowych, z których większość to krajobrazy równinne. Zostały one sklasyfikowane według następujących grup: Krajobrazy przyrodnicze; Krajobrazy przyrodniczo-kulturowe; Krajobrazy kulturowe.

W granicach gminy Gomunice wyróżniono następujące typy i podtypy krajobrazów:

Bagienno-łąkowe – głównie bezleśne

- 2a. Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk

Leśne

- 3a. Z przewagą siedlisk borowych
- 3b. Z przewagą siedlisk lasowych

Wiejskie

- 6a. Sztuczne zbiorniki wodne
- 6c. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola
- 6g. Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim

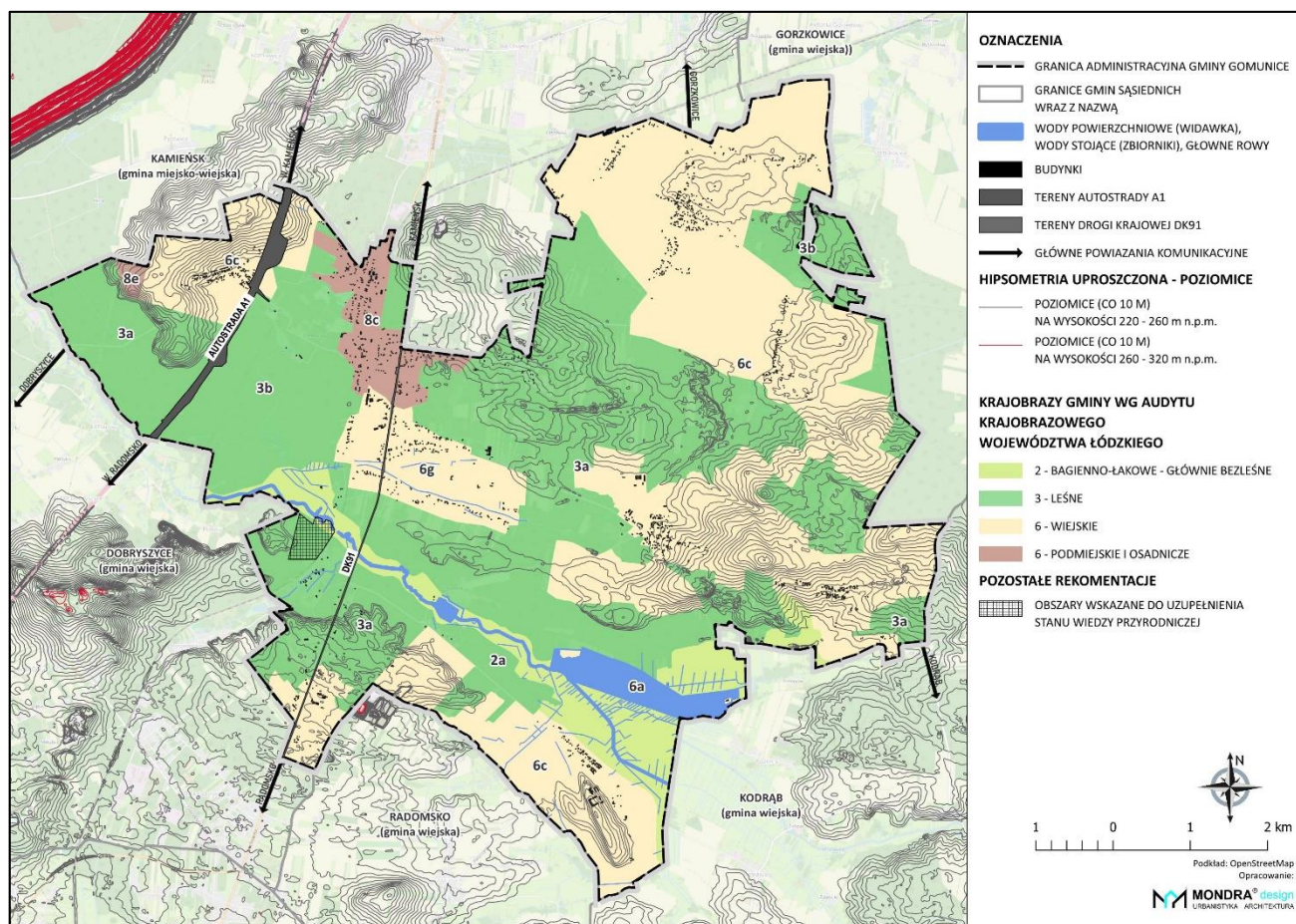
Podmiejskie i osadnicze

- 8c. Miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim
- 8e. Wielkoobszarowe zespoły pałacowo-parkowe i klasztorne oraz inne komponowane układy architektury, zieleni i wód.

Na obszarze gminy Gomunice **nie wyznaczono krajobrazów priorytetowych** oraz nie wskazano proponowanych form ochrony przyrody.

W audycie wyznaczono obszar wskazany do uzupełnienia stanu wiedzy przyrodniczej - torfowisko Wójcik, znajdujące się w dolinie Widawki. Przeprowadzenie dokładnych badań i analiz ma na celu określenie możliwości objęcia ochroną tego terenu w ramach form przyrody wskazanych w Ustawie o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Rekomenduje się tu utworzenie rezerwatu. Szczególnie cenne przyrodniczo są występujące tutaj stanowiska rzadkich gatunków roślin, takich jak: turzycy strunowej, turzycy błotnej, turzycy pchlej i ponikła skąpokwiatowego. Dokumentacja projektowa utworzenia w tym miejscu rezerwatu powstała już w 1988 r. Torfowisko Wójcik w całości objęte zostało strefą otwartą (SO).

Plan ogólny gminy Gomunice zachowuje zgodność z rekomendacjami i wnioskami zawartymi w Audycie krajobrazowym województwa łódzkiego. Należy stwierdzić, że struktura funkcjonalno-przestrzenna przewidziana w POG zachowuje zgodność z typami krajobrazów. Krajobraz bagienny, głównie bezleśny, związany z doliną rzeki Widawki, został objęty strefą otwartą (SO), w granicach której znajduje się również obszar wskazany do uzupełnienia stanu wiedzy przyrodniczej - torfowisko Wójcik, znajdujące się w dolinie Widawki. Należy stwierdzić pozytywne oddziaływanie realizacji ustaleń POG Gomunice na krajobraz w skali lokalnej oraz regionalnej. Projekt nie przewiduje zainwestowania niezgodnego z wytycznymi rekomendacjami regionalnymi, a pośrednio nie stwarza ram do znaczących zmian form ukształtowania terenu jak i jego charakteru i wewnętrznego zróżnicowania. Wtórne oddziaływanie na krajobraz na analizowanym ogólnym poziomie jest zawsze trudne do oceniania. Ostateczny kształt zmian nadadzą ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jak i rozstrzygnięcia poziomu budowlanego.

Ryc. 7. Rekomendacje i wnioski z Audytu krajobrazowego województwa łódzkiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Audytu krajobrazowego województwa łódzkiego, przyjętego uchwałą nr XIII/150/25 Sejmiku Województwa łódzkiego z dnia 15 kwietnia 2025 r., ogólnodostępnych baz danych przestrzennych.

7. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic oraz te realizowane dalej i charakteryzujące się znaczącym zasięgiem oddziaływania. Gmina Gomunice nie jest położona w obszarze przygranicznym. Zakres i charakter wyznaczonych stref planistycznych nie tworzą ram dla inwestycji, których środowiskowe skutki realizacji mogłyby mieć znaczenie transgraniczne. Na etapie niniejszej prognozy nie wskazuje się na możliwość transgranicznego oddziaływania ustaleń Planu ogólnego gminy Gomunice, w szczególności o charakterze negatywnym, na środowisko.

ETAP III – ROZWIĄZAŃ

8. REKOMENDACJE DLA PROJEKTU

8.1. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE - MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ZNACZĄCO NEGA- TYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

Przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie dotyczy tylko terenów, na których w efekcie realizacji zapisów ustaleń dokumentu planistycznego wystąpi znaczące negatywne oddziaływanie, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Prognoza nie wykazała możliwości wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań. Projekt nie wymaga określenia rozwiązań alternatywnych, w zakresie wydzielonych stref planistycznych, obszarów uzupełnienia zabudowy czy ustalonych gminnych standardów urbanistycznych.

Plan ogólny gminy Gomunice wyznaczając w ustalony sposób strukturę funkcjonalno-przestrzenną, wpisuje się w zasadę zrównoważonego rozwoju tj. *integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń*, zdefiniowana w art. 3 pkt 50 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Ocenia się, że rozwiązania przyjęte w dokumencie mają w większości charakter pozytywny, o stałej sile oddziaływania, w perspektywie długoterminowej.

W związku z powyższym nie jest wymagane przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem analizowanego projektu. Plan ogólny gminy Gomunice w przedłożonej do oceny formie stanowi akt planowania przestrzennego - narzędzie systemowe planowania przestrzennego - uwzględnia konieczność ochrony zasobów środowiska, opierają się w swoich założeniach rozwojowych o zasoby środowiska. Dla analizowanego dokumentu proponowanie rozwiązań alternatywnych nie jest konieczne i uzasadnione.

8.2. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Proponowane monitoringu powinny być dostosowane do rodzaju przedsięwzięcia, a jego zakres w wielu aspektach zależy od obowiązujących przepisów prawnych. Po dokonaniu oceny projektowanego dokumentu, jego powiązań z innymi dokumentami oraz możliwych do wystąpienia oddziaływań

realizacji jego ustaleń, nie proponuje się odrębnej analizy skutków realizacji przedmiotowego projektu. Realizacja ustaleń projektu nie będzie generować negatywnych oddziaływań na środowisko w skali i wielkości wymagającej specjalistycznego monitoringu. Warunki monitoringu mogą zostać ustalone na etapie przygotowania dokumentacji realizacyjnych poszczególnych przedsięwzięć i będą zawierać zestaw odpowiednich wskaźników umożliwiających kontrolę realizacji zadań. Monitoring oddziaływań polega na pomiarze wielkości i intensywności oddziaływań związanych z realizacją, eksploatacją czy likwidacją przedsięwzięcia. Polega m.in. na pomiarach hałasu, poziomu stężeń substancji czy natężeń energii (promieniowania elektromagnetycznego, temperatury, promieniowania jonizującego, hałasu). Może odbywać się różnymi metodami i dotyczyć różnych elementów środowiska. Zazwyczaj są to analizy chemiczne lub biologiczne. Monitoringi środowiska, prowadzone są przez odpowiednie jednostki, m.in:

- Państwowy Monitoring Środowiska, będący jednolitym system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska, wspomaga działania na rzecz ochrony środowiska, poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów.
- W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki administracyjne i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, a w zakresie ochrony przyrody Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Lasy Państwowe oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska (IMGW, RZGW). Monitoring środowiska prezentowany jest też corocznie w raportach WIOŚ.

Natomiast obowiązek prowadzenia monitoringu zagospodarowania przestrzennego to obowiązek administracji samorządowej. Analizę zgodności wykorzystywania przestrzeni wskazane jest dokonać metodami GIS, wykorzystując w tym celu najbardziej aktualne mapy zasadnicze i zdjęcia lotnicze. Umożliwi to sprawne zarządzanie zasobami gminy z zachowaniem zasad ochrony środowiska.

9. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. e ustawy o oś prognoza oddziaływania na środowisko zawiera streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym. Celem streszczenia sporządzonego w języku niespecjalistycznym „jest zapewnienie ogółowi społeczeństwa oraz osobom odpowiedzialnym za podejmowanie decyzji dostępu do kluczowych kwestii i wniosków zawartych w sprawozdaniu dotyczącym środowiska (prognozie oddziaływania na środowisko) oraz łatwego ich zrozumienia”. Streszczenie powinno zawierać najistotniejsze informacje zawarte w poszczególnych rozdziałach / częściach prognozy.

METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY:

- W ramach niniejszej oceny (strategicznej oceny oddziaływania na środowisko) zostały przyjęte metody prognozy stanowiące model oparty na brytyjskich doświadczeniach z oceną polityk (*policy appraisal*) ponieważ prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy aktu planowania przestrzennego, wytyczającego ramy dla struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, z elementami ocen oddziaływania na środowisko.

ANALIZA I OCENA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU:

- Analizowany dokument stanowi projekt Planu ogólnego gminy Gomunice, będący nowym aktem planowania przestrzennego, obowiązującym do sporządzenia w granicach administracyjnych gminy. Wyznacza strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy w oparciu o strefy planistyczne, pokrywające cały obszar gminy.
Przyjęta struktura funkcjonalno-przestrzenna będzie kształtować efektywną i czytelną przestrzeń, przy optymalnym wykorzystaniu zróżnicowania terytorium gminy. Realizacja ładu przestrzennego, w warunkach zrównoważonego rozwoju, realizowana będzie poprzez wyznaczone strefy planistyczne, przy uwzględnieniu obiektów i obszarów podlegających ochronie, na podstawie przepisów odrębnych i zasad ich zagospodarowania, wynikających z konieczności realizacji celów ich ochrony - uwarunkowań rozwoju przestrzennego.

POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU:

- Odstąpienie od przyjęcia dokumentu miałyby skutki negatywne dla środowiska - Plan ogólny gminy jest obowiązującym dokumentem sporządzanym dla jej obszaru. Brak jego przyjęcia skutkować będzie brakiem możliwości sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ich zmian oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenów w obszarach nie pokrytych ustaleniami planistycznymi.

OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

- Analiza wykazała, że realizacja ustaleń POG Gomunice nie przyczyni się do powstania nowych zagrożeń dla środowiska – znaczących negatywnych oddziaływań.
- Prawidłowa realizacja założeń dokumentu przyniesie efekt pozytywny, stały, długoterminowy.

MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

- Nie wskazuje się negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko realizacji struktury funkcjonalno-przestrzennej przewidzianej w Planie ogólnym gminy Gomunice.

REKOMENDACJE DLA PROJEKTU

- Nie jest wymagane przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu.

10. ZAŁĄCZNIK - OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

PRACOWNIA URBANISTYCZNO-ARCHITEKTONICZNA

MONDRA® design Łukasz Woźniak

OŚWIADCZENIE KIERUJĄCEGO ZESPOŁEM AUTORÓW PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PLANU OGÓLNEGO GMINY GOMUNICE

Oświadczam, że jako autor niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko, posiadam odpowiednie wykształcenie i doświadczenie w sporządzaniu prognoz oddziaływania na środowisko, zgodnie z wymogami art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Jestem świadoma odpowiedzialności karnej, za złożenie fałszywego oświadczenia.

Alicja Woźniak

Łódź, 22.06.2026 r.

mgr gospodarki przestrzennej
Alicja Woźniak